

1. สำนักงานเลขาธิการกรม
2. กองโรงเรียนพาณิชย์และอุตสาหกรรม
3. กองวิทยาลัยเทคนิค
4. กองโรงเรียนการช่าง
5. กองโรงเรียนเกษตรกรรม
6. กองส่งเสริมอาชีพ
7. การออกแบบและก่อสร้าง

ในปี 2501 กรมอาชีวศึกษาได้รับความช่วยเหลือจากองค์การ ส.ป.อ. หรือ SEATO ในการปรับปรุงโรงเรียนช่างไม้ เป็นโรงเรียนการช่าง รวม 18 แห่ง โดยมีมหาวิทยาลัยฮาวาย เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ตามโครงการฝึกช่างฝีมือของ ส.ป.อ. และจัดอบรมครูที่สอนวิชาช่างก่อสร้าง ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิกลู ช่างเชื่อมโลหะ และช่างกลโรงงาน

ระดับวิทยาลัยมี 6 แห่ง คือ วิทยาลัยช่างกลปทุมวัน วิทยาลัยณิชยการเซนต์พณ วิทยาลัยณิชยการธนบุรี วิทยาลัยณิชยการบางนา วิทยาลัยเกษตรกรรมเจ้าคุณทหาร และ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก (วิทยาลัยพิษณุโลก)

ระดับโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม 74 โรงเรียน ประเภทคหกรรม 36 โรงเรียน ประเภทเกษตรกรรม 21 โรงเรียน ประเภทหลักสูตรพิเศษ ได้แก่ โรงเรียนสารนิเทศช่าง 10 โรงเรียน โรงเรียนอุตสาหกรรมต่อเรือหนองคาย และศูนย์ฝึกอบรมวิศวกรรมเกษตร รวมมี สถานศึกษาทั้งสิ้น 149 แห่ง

ในปี พ.ศ. 2523 ได้มี "พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2523" กำหนดให้มี 10 หน่วยงาน คือ

1. สำนักงานเลขาธิการกรม
2. กองการเจ้าหน้าที่
3. กองคลัง
4. กองบริการเครื่องจักรกล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. กองแผนงาน
6. กองวิชาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
7. กองวิชาดุษฎีบัณฑิต
8. กองวิชาดุษฎีบัณฑิตวิชาชีพ
9. กองออกแบบและก่อสร้าง
10. หน่วยศึกษานิเทศก์

นอกจากนี้กรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้ง ศูนย์ฝึกวิชาชีพ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 และ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ. 2524 ซึ่งได้มุ่งเน้นให้การศึกษาที่เป็นพื้นฐานตลอดจน ประสบการณ์ ความรู้ความชำนาญตามความสามารถ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ปฏิบัติและประกอบอาชีพได้อย่างจริงจัง ในขณะที่หลักสูตรทั้งสองนี้ถูกใช้ไป ทั่วประเทศ มีโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความพร้อมที่จะให้การศึกษาตามหลักสูตรได้เพียง 162 โรงเรียน คือ โรงเรียนมัธยมแบบผสม (ค.ม.ส.) โรงเรียนในโครงการมัธยมส่วนภูมิภาค (ค.ม.ภ.) และ โรงเรียนมัธยมของรัฐทั่วประเทศ (1,466 โรงเรียน) ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน มัธยมส่วนใหญ่ไม่อาจสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้เท่าที่ควรโครงการจัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพ (AREA VOCATIONAL CENTERS) จึงเป็นโครงการหนึ่งในโครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาการศึกษา ครั้งที่ 5 เป็นโครงการหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น โดยจะให้บริการการสอนวิชาชีพตาม หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายให้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งของรัฐและ เอกชน

การจัดตั้งศูนย์ฝึกวิชาชีพ ได้จัดตั้งจำนวน 12 ศูนย์ดำเนินการระหว่างปีงบประมาณ 2523-2527 กำหนดไว้เขตการศึกษาละ 1 ศูนย์ ได้แก่ นครปฐม ปัตตานี นครศรีธรรมราช ตรัง กาญจนบุรี สระบุรี นครสวรรค์ เชียงราย ขอนแก่น ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ และนครนายก จำนวนศูนย์ที่จัดตั้ง 12 ศูนย์นี้ จะเป็นศูนย์ขนาดใหญ่ 3 ศูนย์ คือ นครศรีธรรมราช นครสวรรค์ และขอนแก่น แต่ละศูนย์ผู้เรียนได้ประมาณ 500 ที่นั่ง ที่เหลือ 9 ศูนย์นั้น จัดเป็นศูนย์ขนาดเล็ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เรียนได้ประมาณ 300 ที่นั่งศูนย์แต่ละศูนย์จะอยู่ห่างจากสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาประมาณ 15-20 กิโลเมตร

ศูนย์ฯ จะรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนและฝึกทักษะทางวิชาชีพตามหลักสูตร รายวิชาขึ้นซึ่งเป็นรายวิชาเลือกหลักสูตรมัธยมศึกษาตามสาขาวิชาขึ้นต่าง ๆ เช่น ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างกลโลหะ ช่างไม้ ช่างก่อสร้าง ธุรกิจศึกษา เกษตรศึกษา คหกรรม ฯลฯ ผู้เรียน เมื่อเรียนครบรายการวิชาใด ก็จะไปขอหน่วยกิตและผลการเรียนไปยังสถานศึกษาของตน

2.3.3 ประวัติวิทยาลัยสารพัดช่าง

ประวัติโรงเรียนสารพัดช่าง "งานการอาชีวศึกษาหลักสูตรระยะสั้น เป็นการศึกษาคือช่วยให้ประชากรในท้องถิ่นต่าง ๆ มีอาชีพทำมาหากิน ใช้แรงงานให้เป็นประคองชน ช่วยประเทศในด้านพัฒนาเศรษฐกิจ แก้ปัญหาสังคมอันเกิดจากการไร้อาชีพ และว่างงานของประชากร ตลอดจนสร้างเสริมส่งเสริมประชากรที่ประสงค์จะเปลี่ยนอาชีพใหม่ตามความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการในปัจจุบัน ซึ่งกรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินการทางด้านนี้ขึ้นในปี พ.ศ. 2502" เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2502 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศตั้งโรงเรียนการช่างวัดทองธรรมชาติขึ้นที่ถนนเชียงใหม่ อำเภอคลองสาน จังหวัดธนบุรี เป็นโรงเรียนสารพัดช่างที่ดำเนินการสอนการอาชีวศึกษา หลักสูตรระยะสั้น ตั้งที่คลองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา เป็นแห่งแรก เปิดสอนการอาชีวศึกษาหลักสูตรระยะสั้นมาตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 2502 โดยกำหนดหลักสูตร 6 เดือน (ในเวลา 180 หรือ 300 ชั่วโมง) และในปี พ.ศ. 2503 และ พ.ศ. 2504 ได้ประกาศตั้งโรงเรียนสารพัดช่างสี่พระยา และพระนครตามลำดับ ในปี พ.ศ. 2504 มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรใหม่ เป็นหลักสูตรระยะเวลา 5 เดือน และมีการสอนภาคฤดูร้อนระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน แต่ภายหลังได้เปลี่ยนแปลงหลักสูตรมาใช้หลักสูตร 225 ชั่วโมง (ระยะเวลาเรียนประมาณ 3 1/2 เดือน) โดยรับสมัครนักศึกษาประเภทไม่จำกัดความรู้พื้นฐาน มาโดยตลอดตั้งแต่นั้น ปี พ.ศ. 2522

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้วางโครงการขยายการผลิตช่างฝีมือระดับปานกลาง โดยรับนักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ตั้งแต่นั้นประถมปีที่ 4 ขึ้นไป แต่ไม่มีโอกาสเรียนต่อในสถานศึกษา แห่งใด โดยมอบให้กองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบ ดำเนินการ ด้วยการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่างขึ้นในเขตจังหวัดพระนครและธนบุรี ส่วนในต่าง จังหวัดได้จัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่เดินทางไปฝึกอบรมวิชาชีพระดับประชาชน

ดังนั้น ในเดือนกรกฎาคม 2503 ได้จัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่หน่วยแรกขึ้นทาง ภาคใต้ ที่จังหวัดชุมพร เพื่อปฏิบัติการในท้องที่ต่าง ๆ 16 แห่งในเขต 5 จังหวัด คือ ชุมพร สุราษฎร์ธานี ปัตตานี และนราธิวาส

ในเดือนกันยายน 2506 ได้เปิดหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ หน่วย 2 ขึ้น ทางภาค ตะวันออกเฉียงเหนือในเขตจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดอุดรธานี

ในปี พ.ศ. 2509 กองส่งเสริมอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้รับความช่วยเหลือจากองค์การยูเอชเอแห่งสหรัฐอเมริกาในการจัดตั้งหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ตาม โครงการศึกษาชนบท เพื่อผลิตช่างฝีมือระดับปานกลาง โดยองค์การยูเอชเอแห่งสหรัฐอเมริกา จะเป็นผู้จัดหาสถานพำนัก วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา พร้อมทั้งให้ทุนการศึกษาและค่าตอบแทนครูภายในประเทศและต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้ให้ทุนศึกษาในด้านหน่วยฝึกฝนอาชีพ เคลื่อนที่ร่วมปฏิบัติงานตามโครงการ 1 คน ในปี พ.ศ. 2512 มีหน่วยฝึกฝนอาชีพเคลื่อนที่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 15 หน่วย ภาคเหนือ 5 หน่วย ภาคใต้ 6 หน่วย ภาคกลาง 1 หน่วย รวม 27 หน่วย ในปี พ.ศ. 2513, 2514 และ 2515 จะเปิดเพิ่มปีละ 9 หน่วย

การศึกษาวิชาชีพนั้น ได้มีการขยายตัวอย่างมากมายและรวดเร็วตามภาวะความต้องการ การของประชาชนและสังคม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักดีในเรื่องนี้ จึงได้มีโครงการ ต่าง ๆ เพื่อที่จะขยายการศึกษาด้านวิชาชีพ แต่ละสาขาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พร้อมทั้งยังได้ พิจารณาเห็นว่า การศึกษาวิชาชีพจำนวนไม่น้อยไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเรียนนานเป็นปี ๆ แต่อาจจะทำการเรียนการสอนกันได้ในระยะเวลานั้น ๆ และเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย โดย ที่ผู้เรียนไม่ต้องเรียนวิชาสามัญหรือวิชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประกอบอาชีพ นั้น ๆ และผู้เรียนไม่ต้องมีพื้นฐานความรู้สูงนัก เพียงอ่านออกเขียนได้ก็สามารถจะเรียนวิชาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และนำเอาความรู้เหล่านั้นออกไปประกอบอาชีพหรือปรับตัวเอง ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงใน
สาขาอาชีพนั้นได้เป็นอย่างดี

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้นกระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำหลักสูตร
วิชาชีพระยะสั้นขึ้นให้สอดคล้องกับแผนนโยบายของรัฐบาล โดยเน้นให้เป็นการศึกษาที่เปิดโอกาส
ให้บุคคลทั่วไปได้พัฒนาทักษะ ความรู้ความเข้าใจและเจตคติที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในระดับ
กึ่งผู้ชำนาญ หรือผู้ชำนาญงาน ตามความประสงค์ และความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ได้มุ่ง
ให้บุคคลนั้นสามารถนำเอาวิชาชีพออกไปประกอบอาชีพ หรือปรับตัว ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยน
แปลงกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี โดยใช้ระยะเวลาเรียนสั้นและเสียค่าใช้จ่าย
ต่ำ ในการศึกษาวิชาชีพดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการโดยกรมอาชีวศึกษาได้มอบเป็น
นโยบายให้ "โรงเรียนสารพัดช่าง" เป็นผู้ดำเนินการให้บรรดาเป้าหมายและนโยบายดังกล่าว

การจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่าง หลังปี พ.ศ. 2504 มีลำดับดังนี้

- พ.ศ. 2513 โรงเรียนสารพัดช่างเชียงใหม่
พ.ศ. 2515 โรงเรียนสารพัดช่างนครหลวง โรงเรียนสารพัดช่างสงขลา
โรงเรียนสารพัดช่างอุบลราชธานี และโรงเรียนสารพัดช่างชลบุรี
พ.ศ. 2520 โรงเรียนสารพัดช่างสมุทรปราการ
พ.ศ. 2522 โรงเรียนสารพัดช่างอุดรธานี และโรงเรียนสารพัดช่างกาญจนบุรี
พ.ศ. 2524 โรงเรียนสารพัดช่างกาฬสินธุ์ โรงเรียนสารพัดช่างนครพนม
โรงเรียนสารพัดช่างลำปาง โรงเรียนสารพัดช่างศรีสะเกษ
โรงเรียนสารพัดช่างนราธิวาส
พ.ศ. 2525 โรงเรียนสารพัดช่างนิจิตร
พ.ศ. 2527 โรงเรียนสารพัดช่างตรัง โรงเรียนสารพัดช่างราชบุรี
โรงเรียนสารพัดช่างบุรีรัมย์ และโรงเรียนสารพัดช่างเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2528 โรงเรียนสารพัดช่างวังไกลกังวล ภายหลังปรับปรุงเป็น
"วิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวล" เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2533

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2529 โรงเรียนสารพัดช่างชัยภูมิ และโรงเรียนสารพัดช่างบริหาร-แจ่มใส
จังหวัดสุพรรณบุรี

พ.ศ. 2531 โรงเรียนสารพัดช่างนครศรีธรรมราช

พ.ศ. 2534 โรงเรียนสารพัดช่างลพบุรี

ในปี พ.ศ. 2514 ได้มีประกาศของคณะปฏิบัติ ฉบับที่ 217 ให้โอนโรงเรียนฝึกฝน
อาชีพเคลื่อนที่ไปสังกัดกองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษาทั้งหมด ส่วนโรงเรียนสารพัดช่างยังคง
อยู่ สังกัดกรมอาชีวศึกษา และต่อมาในปี พ.ศ. 2515 ได้มีการปรับปรุงส่วนราชการในสังกัด
กรมอาชีวศึกษาใหม่ (ไม่มีกองส่งเสริมอาชีพ) โดยให้โรงเรียนสารพัดช่างไปสังกัด "
จนถึงปี พ.ศ. 2523 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษาเป็นผลทำให้
โรงเรียนสารพัดช่างไปสังกัด "กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา" จนถึงวันที่ 5 กรกฎาคม 2533
กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้ง "กองการศึกษาอาชีพ" สังกัดกรมอาชีวศึกษา มีอำนาจ
หน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุน ผลิต และควบคุม ดูแลสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.4 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรวิชาสี่พระสะลีน

และการขออนุมัติเปิดทำการสอน

หลักสูตรวิชาสี่พระสะลีนมีความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร จัดเตรียมกำลังคนให้ทันกับ ความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งในปัจจุบันและ อนาคต เพื่อเป็นรากฐานการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป แนวทางการจัดทำหลักสูตร วิชาสี่พระสะลีนเพื่อใช้ในสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษา และการขออนุมัติเปิดทำการสอน มี ขั้นตอนและวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

สำรวจความพร้อม

1. ความพร้อมของบุคลากร ครู-อาจารย์ ผู้สอนในสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในวิชาที่เรียน ดังนั้น ผู้สอนควรเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องที่จะสอน เป็นอย่างดี และวิเคราะห์เนื้อหาความรู้ที่จะสอนให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนใช้วิธีการ และเทคนิคในการสอนให้ผู้เรียนเข้าใจและกระตือรือร้นในการเรียน สามารถใช้สื่อและเลือกใช้ สื่อได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา
2. ความพร้อมของครุภัณฑ์ อาคารและสถานที่ ก่อนที่จะจัดทำหลักสูตร หรือนำหลักสูตร ไปใช้ ควรจะต้องสำรวจความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอน สื่อต่าง ๆ ที่จำเป็น อาคาร และสถานที่ที่จะทำการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนได้ผลดีและทราบขีดความสามารถใน การรับนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

สำรวจความต้องการของตลาดแรงงานหรือสถานท้องถิ่น

1. ความต้องการของตลาดแรงงาน สามารถทำการสำรวจวิเคราะห์ความต้องการ ของตลาดแรงงานที่แท้จริงโดยทำการถล่มกรองให้แน่ชัดทั้งปริมาณและคุณภาพของบุคลากรที่ต้อง การอาจหาได้จาก การออกแบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ นักลงทุน สืบมาจาก ทำเนียบ โรงงานอุตสาหกรรม และการวิเคราะห์จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของ รัฐบาล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. สภาพท้องถิ่น ให้พิจารณาจากขนาดของชุมชน ระดับการศึกษาของประชากรส่วน
ใหญ่ อาชีพของพลเมือง วัตถุประสงค์หรือทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมและ
ประเภทของโรงงานอุตสาหกรรมในท้องถิ่น

สำรวจความต้องการของผู้เรียน

ประชาชนต้องการพัฒนาความรู้ของตนด้านใดมากที่สุด อาจใช้วิธีการออกแบบสอบถาม
หรือสัมภาษณ์ความต้องการพัฒนาอาชีพของประชากรในท้องถิ่น การสอบถามหรือสัมภาษณ์จะต้อง
วิเคราะห์อาชีพการงานตามความต้องการทรัพยากรของท้องถิ่น และตลาดแรงงาน จากนั้นจึงนำ
มาออกแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารทั้งในระดับสูง ระดับกลาง และระดับปฏิบัติการ
ในสถานประกอบการของเอกชน รวบรวมรายวิชา สาขาวิชา และประเภทวิชา จัดทำลำดับความ
สำคัญก่อนหลัง ตามความต้องการของตลาดแรงงานไว้เป็นข้อมูลการพิจารณาร่างหลักสูตร

จัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำหลักสูตร

หลังจากที่ได้ทำการสำรวจความพร้อมและความต้องการต่าง ๆ เป็นที่แน่ชัดแล้วว่า
จะจัดทำหลักสูตรใดหลักสูตรหนึ่ง ให้จัดทำในรูปของคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย

- ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นประธาน
- ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ เป็นรองประธาน
- อาจารย์ประจำวิชา อย่างน้อย 2 คน
- ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้ชำนาญการจากภาครัฐบาลและเอกชน

โดยจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการทั้งหมด กำหนดนัดหมาย ประชุมปรึกษาหารือระดม
ความคิดสร้างรายละเอียดของหลักสูตรเพื่อให้เป็นที่เชื่อถือ ตามรูปแบบหลักสูตรวิชาชีพชั้นระยะสั้นที่
กำหนด

การจัดทำหลักสูตร

หลักสูตรวิชาชีพพระระฆังที่ได้ปรับปรุงขึ้นใหม่ ในปี พ.ศ. 2533 นั้น เป็นหลักสูตรรายวิชา แต่ละรายวิชาจบในตัวเอง เนื้อหาของรายวิชาประกอบด้วยความรู้ภาคทฤษฎีเท่าที่จำเป็น และจะเน้นหนักภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ดังนั้นหลักสูตรที่จะจัดทำขึ้นใหม่จึงควรใช้เวลาเรียนภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี และกำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับเนื้อหาของแต่ละรายวิชา โดยให้จำนวนชั่วโมงเรียนแต่ละรายวิชาอยู่ในช่วง 15, 30, 45, 60, 75, 90, 105, 120, 180 หรือ 225 ชั่วโมง

การกำหนดรหัสรายวิชา

รหัสรายวิชาของหลักสูตรวิชาชีพพระระฆังประกอบด้วยตัวอักษร 3 ตัว ตามด้วยตัวเลข 5 ตัว

ตัวอักษรตัวที่ 1 คือ ว. หมายถึง วิชาชีพพระระฆัง

ตัวอักษรตัวที่ 2 หมายถึง ประเภทวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภทวิชา ดังนี้

1. อ. หมายถึง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
2. พ. หมายถึง ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
3. ค. หมายถึง ประเภทวิชาคหกรรม
4. ศ. หมายถึง ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม
5. ก. หมายถึง ประเภทวิชาเกษตรกรรม

ตัวอักษรตัวที่ 3 หมายถึง แผนกวิชา

ตัวอักษรตัวที่ 3 ของประเภทวิชาหนึ่งอาจซ้ำกับอักษรตัวที่ 3 ของอีกประเภทวิชาหนึ่ง

แต่จะมีความหมายไม่เหมือนกัน ในปัจจุบันแต่ละประเภทวิชาจะมีแผนกวิชาต่าง ๆ และใช้อักษรย่อ ดังต่อไปนี้

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

- ธ หมายถึง แผนกวิชาช่างเครื่องยนต์
- ว หมายถึง แผนกวิชาช่างวิศุ-โทรทัศน
- ฝ หมายถึง แผนกวิชาช่างไฟฟ้า
- ค หมายถึง แผนกวิชาช่างเครื่องทำความเย็น
- ก หมายถึง แผนกวิชาช่างกลโรงงาน
- ช หมายถึง แผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะ
- ส หมายถึง แผนกวิชาช่างก่อสร้าง
- ม หมายถึง แผนกวิชาช่างไม้ครุภัณฑ์
- ฐ หมายถึง แผนกวิชาช่างเขียนแบบก่อสร้าง
- พ หมายถึง แผนกวิชาช่างพิมพ์
- พี หมายถึง แผนกวิชาช่างซ่อมนาฬิกา
- จ หมายถึง แผนกวิชาช่างซ่อมจักรเย็บผ้า

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

- บ หมายถึง แผนกวิชาบัญชี
- ค หมายถึง แผนกวิชาพิมพ์ตัด
- ฐ หมายถึง แผนกวิชาธุรกิจ
- ล หมายถึง แผนกวิชาเลขานุการ
- ค หมายถึง แผนกวิชาคอมพิวเตอร์

ประเภทวิชาคหกรรม

- อ หมายถึง แผนกวิชาอาหาร-ขนม
- ส หมายถึง แผนกวิชาเสริมสวย
- ค หมายถึง แผนกวิชาตัดผมชาย
- ผ หมายถึง แผนกวิชาตัดเสื้อผ้าสตรี
- ช หมายถึง แผนกวิชาตัดเสื้อผ้าชาย

ป หมายถึง แผนกวิชาปฏิบัติการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม

- ป หมายถึง แผนกวิชาศิลปประดิษฐ์
 น หมายถึง แผนกวิชาช่างหนัง
 ภ หมายถึง แผนกวิชาช่างภาพ
 พ หมายถึง แผนกวิชาช่างศิลป์และเขียนแบบโฆษณา
 ค หมายถึง แผนกวิชาดนตรี
 ส หมายถึง แผนกวิชาเพ้นท์สี ฝีมือผ้า และบาติก
 ผ หมายถึง แผนกวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

ประเภทวิชาเกษตรกรรม

- พ หมายถึง แผนกวิชาพืชกรรม
 ส หมายถึง แผนกวิชาสัตว์บาล
 ล หมายถึง แผนกวิชาอุตสาหกรรมเกษตรและเสริมอาชีพเกษตรทั่วไป

ตัวเลข 2 ตัวแรก ตั้งแต่ 01 เป็นต้นไป หมายถึง ลำดับวิชาของแต่ละแผนกวิชา
 หลักสูตรที่จัดทำขึ้นใหม่โดยสถานศึกษา ไม่ต้องกำหนดรหัส 2 ตัวนี้ ทางหน่วยศึกษานิเทศก์จะ
 ดำเนินการเรียงลำดับต่อจากหลักสูตรที่มีอยู่เดิม

ตัวเลข 3 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนชั่วโมงเรียน เช่น 015 หมายถึง ใช้เวลาเรียน
 15 ชั่วโมง 180 หมายถึง ใช้เวลาเรียน 180 ชั่วโมง การระบุจำนวนชั่วโมงเรียนลงในรหัส
 วิชาคิดตามเวลาที่ใช้ในการเรียนโดยคิดชั่วโมงละ 1 บาท รวมกับค่าสมัครเข้าเรียนอีกรายวิชา
 ละ 10 บาท

ชื่อรายวิชา

ให้เป็นชื่อที่สามารถแสดงเนื้อหาสำคัญของหลักสูตร เช่น การออกแบบเสื้อผ้า "พิมพ์ลิต
 ไทย-อังกฤษ" "ธุรกิจการบริการส่วนหน้าโรงแรม" หรือบอกให้ทราบว่าเมื่อเรียนหลักสูตรนี้แล้ว
 ผู้เรียนสามารถทำอะไรได้ เช่น ช่างเดินสายไฟ ภารณนต์ ช่างตั้งศูนย์ถ่วงล้อ ช่างเคาะตัวถัง
 และปั๊วสี เป็นต้น โดยให้เป็นชื่อที่ทันสมัย เข้าใจง่าย และใช้ภาษาที่กระชับ สามารถระบุหรือ

กำหนดขอบเขตเนื้อหาวิชาที่จะต้องเรียนได้อย่างชัดเจน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จุดประสงค์รายวิชา

การเขียนจุดประสงค์รายวิชา ให้เขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งสามารถสังเกตได้และวัดได้ โดยเขียนเป็นข้อ ๆ ให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย ทำให้ผู้เรียนทราบว่า เขาจะสามารถทำอะไรได้บ้างถ้าเขาเรียนจบวิชานี้ ๆ และควรประกอบด้วยข้อความ 3 ส่วน คือ พฤติกรรมที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะแสดงออก เงื่อนไขหรือสถานการณ์ และเกณฑ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- พฤติกรรมที่คาดหวังว่าผู้เรียนจะแสดงออก หมายถึง การกระทำของผู้เรียนที่ผู้เขียนคาดหวังว่าจะแสดงออกมาได้หลังจากที่ได้ศึกษาวิชานั้น ๆ แล้ว ซึ่งเป็นการกระทำที่สังเกตได้และวัดได้ พฤติกรรมดังกล่าวต้องระบุตัวคำกริยาที่แสดงถึงการกระทำที่ชี้เฉพาะโดยไม่ต้องแปลความหมายอีก เช่น เขียน บอก ระบุ แยกแยะ สร้าง เรียงลำดับ แสดงเหตุผล วิจักษ์ ฯลฯ ไม่ควรใช้คำที่สามารถแปลได้หลายความหมาย หรือคำที่ไม่สามารถสังเกตได้ หรือวัดได้ เช่น รู้ เข้าใจ ชាប់วัง เห็นคุณค่า เห็นความสำคัญ เชื่อ เป็นต้น

- เงื่อนไขหรือสถานการณ์ หมายถึง การกำหนดสภาพหรือขอบเขตการเกิดพฤติกรรมของผู้เรียน เช่น สามารถพิมพ์เครื่องปัดตะโพนได้ หรือสามารถตอนไก่แบบผ่าข้างได้ เป็นต้น

- เกณฑ์ หมายถึง ความสามารถขั้นต่ำที่ผู้เรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมออกมาได้ หลังจากที่ได้ศึกษาจบหลักสูตรแล้ว เพื่อให้วัดได้ว่าผู้เรียนได้บรรลุผลสัมฤทธิ์แล้ว การกำหนดเกณฑ์สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. กำหนดด้วยเวลา เช่น ให้ทำเสร็จภายใน 20 นาที
2. กำหนดด้วยสัดส่วนของงานที่ทำได้ต่องานทั้งหมด เช่น ทำได้ 8 ข้อ ใน 10 ข้อ
3. เปรียบเทียบมาตรฐานที่เชื่อถือได้ เช่น เขียนเรียงความได้ถูกต้อง ตามหลักการ

เขียนเรียงความ

4. กำหนดความถี่เชิงพฤติกรรม เช่น ทำได้อย่างน้อย 3 ครั้ง
  5. กำหนดคุณภาพของงาน โดยใช้คำวิเศษณ์เข้าช่วย เช่น เขียนได้สะอาดเรียบร้อย
- การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สมบูรณ์นั้นควรระบุข้อความทั้ง ส่วนให้ครบถ้วน

แต่ในบางกรณีอนุคลมาให้ไม่ต้องระบุเงื่อนไขหรือเกณฑ์ของการเกิดพฤติกรรมเนื่องแต่ระบุพฤติกรรม

เอกสารนี้ไม่ใช่ออกสกรีนที่วางไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ทางการค้าที่คาดหวังให้ชัดเจน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวอย่าง การเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

- ระบุเฉพาะพฤติกรรมที่คาดหวัง

อธิบายวิธีการผสมเทียมปลาได้อย่างถูกต้อง

- ระบุพฤติกรรมที่คาดหวังและเงื่อนไข

สามารถจำแนกชนิดของสาไถ่อย่างถูกต้องว่าสาไถ่แก้วปัดสีเขียว สาไถ่แก้วปัดทอง

เมื่อได้คู่ตัวอย่างสาไถ่ที่จัดไว้ให้

- ระบุพฤติกรรมที่คาดหวัง เงื่อนไข และเกณฑ์

สามารถชราชสนันธุ์มะม่วงโคมวิธีการทาบกิ่งได้สำเร็จ 8 ใน 10 ต้น

คำอธิบายรายวิชา

ระบุเนื้อหาวิชาในเชิงสรุปว่ารายวิชาที่มีการสอนเนื้อหาอะไรบ้าง เป็นการกำหนดหัวข้อเรื่องในรายวิชา เพื่อนำให้ผู้สอนทราบว่าต้องสอนอะไรบ้าง ส่วนการจัดการเรียนการสอนนั้นผู้สอนจะต้องจัดการวิเคราะห์ คำอธิบายรายวิชา กำหนดหัวข้อรายละเอียดให้แน่นอน เหมาะกับเวลา ระดับการศึกษาของผู้เรียน หลักการเลือกและกำหนดเนื้อหาวิชา มีดังนี้

1. หลักการกำหนดเนื้อหาวิชา สามารถวิเคราะห์จากแหล่งวิชาการ เช่น ตำรา คู่มือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชา และเลือกจากการวิเคราะห์งาน เพื่อหาหน้าที่และความรับผิดชอบของงานออกมาเป็นทักษะในการปฏิบัติ

2. การจัดลำดับเนื้อหาวิชา ต้องพิจารณา กฎเกณฑ์ หลักการ ทฤษฎี และทักษะออกเป็นส่วนย่อย ๆ จำกัดเนื้อหาเลือกเฉพาะสิ่งที่ต้องการนำมาจัดลำดับจากง่ายไปหายาก ตามความสนใจผู้เรียน ตามเหตุผล ตามลำดับการฝึกทักษะ ตามลำดับความถี่ของการฝึก ตามลักษณะการทำงานจริง โดยมีหลักการจัดลำดับ ดังนี้

- จัดเรื่องที้ง่ายไว้ก่อนต้นวิชา
- ชี้แจงแนะนำหลักการกฎเกณฑ์ที่ต้องใช้ในวิชาในช่วงแรก
- จัดความรู้และทักษะที่ต้องใช้ในเรื่องต่อไป ให้ต่อเนื่อง
- ทบทวนความรู้และทักษะที่จำเป็นก่อนเรียนบทต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- แนะนำความรู้และทักษะที่ต้องใช้บ่อย ๆ เป็นระยะ ๆ
- อธิบายเพิ่มสิ่งที่ยุ่งยาก เกินความจำเป็นขณะเปลี่ยนทักษะ
- การสอนทักษะที่ซับซ้อนควรฝึกซ้อมคนให้สมบูรณ์ก่อนสอน
- จัดความรู้ที่ยุ่งยากซับซ้อน หรือทักษะที่ซับซ้อนไว้ในการฝึกช่วงท้าย ๆ

รายการสอน

ให้เขียนเป็นหัวข้อตามลำดับเนื้อหาวิชาในคำอธิบายรายวิชา โดยแบ่งเป็นหน่วย หรือหัวข้อใหญ่ ๆ และระบุจำนวนชั่วโมงเรียนของแต่ละหน่วยหรือแต่ละหัวข้อใหญ่ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ในแต่ละหน่วยหรือหัวข้อใหญ่ให้แบ่งเป็นหัวข้อย่อยให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมด

กำหนดรายการเครื่องมืออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ต้องใช้ต่อนักศึกษาหนึ่งห้องเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนได้มาตรฐาน และมีคุณภาพตามหลักสูตร กรมอาชีวศึกษา ได้ กำหนดจำนวนการรับนักศึกษาต่อห้องเรียนไว้ ดังนี้

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม 15 คนต่อห้องเรียน
2. ประเภทวิชาคหกรรมและศิลปหัตถกรรม 20 คนต่อห้องเรียน
3. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม 25 คนต่อห้องเรียน

สำหรับประเภทวิชาเกษตรกรรมนั้นมิได้กำหนดจำนวนนักศึกษาไว้เป็นลบลักษณ์อักษร โดยทั่วไปจะจัดให้มีนักศึกษา ประมาณ 25-30 คนต่อห้องเรียน

การกำหนดรายการเครื่องมืออุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนการสอน ไว้ในหลักสูตร ด้วย จะเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดเตรียมหรือจัดซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนทำการ เปิดสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.5 โครงการจัดตั้งวิทยาลัยสารพัดช่าง

เลขรหัสโครงการ 0211

ประเภทโครงการ โครงการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่าง

หน่วยงานที่รับผิดชอบ กองการศึกษาอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ผู้อำนวยการโครงการ ผู้อำนวยการกองการศึกษาอาชีวศึกษา

ระยะเวลาของโครงการ 2535-2539

สาระสำคัญของโครงการ/หลักการและเหตุผล

ในช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 6 ได้เกิดความขาดแคลนช่างกึ่งฝีมือ ช่างฝีมือ และวิศวกรอย่างรุนแรงขึ้นในประเทศ ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการขยายตัวในด้านการลงทุนจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้น จึงมีความต้องการแรงงานในระดับต่าง ๆ อย่างมากมาย

ในส่วนของการผลิตวิศวกรนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยก็ได้ดำเนินการรับผิดชอบส่วนนี้ ในด้านช่างฝีมือ กรมอาชีวศึกษาและสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลก็ได้วางแผนและดำเนินการอย่างรับเร่งในส่วนนี้ ซึ่งในการผลิตในประเทศนั้น จะใช้เวลานาน 3-5 ปี

สำหรับแรงงานในระดับช่างกึ่งฝีมือ หรือแรงงานฝีมือเฉพาะอย่างในปัจจุบันนี้ มีความขาดแคลนสูงมาก ทั้งนี้เพราะแรงงานส่วนนี้จะเปลี่ยนสภาพจากเกษตรกรมาสู่การเป็นช่างกึ่งฝีมือ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานและงานเฉพาะ โดสใช้ระยะเวลาในการฝึกสั้น ๆ และสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างรวดเร็วและตรงกับความต้องการของโรงงานและสถานประกอบการ

ในขณะที่สถานการณ์ขยายตัวด้านการลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่กำลังไหลมาสู่จังหวัดต่าง ๆ ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา นั้นรุนแรงมาก มีความต้องการแรงงานกึ่งฝีมือเฉพาะอย่างจำนวนมาก ในสภาวะการณ์เช่นนี้สถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษาที่มีอยู่ในแต่ละจังหวัดไม่สามารถดำเนินการฝึกในส่วนนี้ได้ เพราะมีภาระกิจหลักที่จะต้องผลิตช่างฝีมือ ซึ่งใช้เวลาในการผลิต 3-5 ปีนั้น เป็นภาระกิจหลักที่หนักหน่วงอยู่แล้ว จนไม่สามารถที่จะดำเนินการใน

เอกสารนี้ เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ส่วนที่ได้ลิขสิทธิ์
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดังนั้น เพื่อสนองตอบต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน และการลงทุนในอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่มีความต้องการแรงงานกึ่งฝีมือและเฉพาะสาขาเป็นอย่างมากนี้ กรมอาชีวศึกษาจึงได้พิจารณาขยายการจัดตั้งโรงเรียนสาธิตช่างเพิ่มขึ้นจากเดิม เพื่อทำหน้าที่จัดฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพชั้นพระสะสี่นขึ้นในจังหวัดนี้ ในสาขาต่าง ๆ ที่สนองตอบทั้งทางด้านสังคม และสนองตอบต่อความต้องการในด้านแรงงานกึ่งที่เกิดขึ้นในจังหวัดนี้และจังหวัดใกล้เคียง

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อเป็นแหล่งฝึกอบรมวิชาชีพในสาขาต่าง ๆ ที่มีความขาดแคลนและเป็นที่ต้องการของโรงงาน และสถานประกอบการในจังหวัดนี้และจังหวัดใกล้เคียง ทั้งนี้ โดยใช้เวลาในการฝึกสั้น ๆ ให้เกิดทักษะที่ตรงกับความต้องการและสอดคล้องกับตลาดแรงงาน
2. เพื่อเพิ่มแหล่งศึกษา-อบรมวิชาชีพพระสะสี่นสาขาต่าง ๆ ให้แพร่หลายสู่ประชาชนมากยิ่งขึ้น ตามแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 โดยมีมุ่งหวังดังนี้
  - 2.1 พัฒนาบุคลากรที่ไม่มีความรู้ด้านวิชาชีพ ให้มีความรู้ความสามารถตลอดไป ประกอบอาชีพได้ตามความต้องการของตลาดแรงงานและความต้องการส่วนบุคคล
  - 2.2 เป็นแหล่งวิชาการในท้องถิ่นสำหรับผู้ที่พอมีอยู่แล้ว สามารถแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและนำวิทยากรใหม่ ๆ ไปพัฒนาและปรับปรุงตนเองหรือกิจการต่าง ๆ ให้เจริญทันต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน
3. เพื่อเป็นแหล่งวิชาการด้านการสอนวิชาชีพ แก่นักเรียนมัธยมตามหลักสูตรการจัด การเรียนการสอนแนวใหม่ โดยเปิดโอกาสให้เรียนวิชาชีพได้หลายสาขาตามต้องการ และสามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระหรือใช้ในชีวิตประจำวัน หรือโอนหน่วยการเรียนที่ได้สมทบกับสถานศึกษา สังกัดเดิมต่อไปได้
4. เพื่อเป็นแหล่งฝึกอบรมวิชาชีพแก่ประชาชนตามความต้องการของท้องถิ่น ตามแนว นโยบายพัฒนาชนบทของโครงการอาชีวศึกษา เพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของการดำเนินงาน

การดำเนินงานของโรงเรียนสาธิตข้าง จะแตกต่างไปจากรูปแบบของโรงเรียนสาธิตข้างที่ได้ดำเนินการเปิดสอนมาแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 5 และ 6 กล่าวคือ โรงเรียนสาธิตข้างที่จะเปิดในช่วงแผนฯ 7 นี้จะทำหน้าที่อยู่ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 จัดการเรียนการสอนที่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานภาคอุตสาหกรรมและบริการ ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้เป็นประการสำคัญ โดยดำเนินการดังนี้

1. หลักสูตร จะเป็นการร่วมมือกับภาคเอกชนเพื่อกำหนดเนื้อหาและทักษะที่ต้องการเฉพาะของแต่ละประเภทช่างฝีมือ ในสถานประกอบการแต่ละแห่ง/แต่ละประเภท

2. สาขาวิชาที่เปิดจะต้องตรงกับความต้องการหรือที่ขาดแคลนอยู่ในขณะนั้น โดยมีข้อมูลชี้ชัดจากสถานประกอบการในจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียง

3. การเปิดสาขาวิชาดังกล่าวข้างต้น จะประสานงานกันกับสถานประกอบการในการร่วมมือให้การฝึกงาน และการให้ความรู้ เช่น

3.1 สถานที่และอุปกรณ์ใช้ของสถานศึกษา โดยใช้วิทยากรจากสถานประกอบการ

3.2 เรือนและฝึกงานในสถานศึกษาช่วงเวลาหนึ่ง ในการฝึกทักษะพื้นฐาน และฝึกการเข้าสู่งานจริงในสถานประกอบการ

3.3 สาขาวิชาอาจมีทั้งในลักษณะการฝึกก่อนเข้าสู่สถานประกอบการหรือฝึกเพื่อยกระดับฝีมือของลูกจ้างในสถานประกอบการให้สูงขึ้น

3.4 ค่าใช้จ่ายในการฝึก อาจมีทั้งในรูปแบบที่

ก. ผู้เข้ารับการฝึกเป็นผู้จ่ายเอง

ข. สถานประกอบการเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายให้

ค. วิธีการอื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเชื่อมโยงของการจัดการเรียนการสอน

ด้านครูผู้สอน

1. เนื่องจากในการฝึกทำให้เกิดทักษะพื้นฐานของวิชาที่ธรรมชาติของการเรียนเหมือนกัน เช่น ทักษะในการใช้จักร ทักษะในการใช้เครื่องมือไฟฟ้า ทักษะในการใช้เครื่องมือวัด ทักษะในการใช้เครื่องมือพื้นฐานในการซ่อมเครื่องจักรกล ฯลฯ เป็นต้น จะต้องเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ เหมือนกัน ดังนั้น ครูผู้สอนในส่วนนี้สามารถใช้ร่วมกันได้
2. เมื่อได้รับการฝึกตามข้อ 1 แล้ว ก็จะแยกไปรับการฝึกเฉพาะวิชาในรายละเอียด เพื่อให้เกิดทักษะเฉพาะอย่าง ดังนั้น ในจุดนี้ ครูผู้สอนที่ใช้ ประกอบการฝึกจะแตกต่างกันออกไป
3. ในการดำเนินการตามข้อ 2 นั้น หากสามารถประสานกับภาคเอกชนในการจัดการเรียนการสอน ที่สนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ก็สามารถใช้สถานประกอบการเป็นที่ฝึกงานได้ ทำให้บุคคลได้รับการฝึกตรงกับงานจริงที่จะทำ

ด้านบุคลากร

1. ในการสอนทักษะพื้นฐาน จะใช้ครูประจำการ เป็นผู้วางพื้นฐานและระบบทั้งหมด
2. ในการสอนทักษะเฉพาะอย่าง จะดำเนินการได้โดย
  - 2.1 ใช้วิทยากรจากสถานประกอบการ
  - 2.2 จ้างวิทยากรพิเศษเฉพาะเป็นครั้งคราว
  - 2.3 จ้างเหมาเป็นโครงการหรือเป็นการจ้างสอนเฉพาะคราว ๆ ไป

ความสอดคล้องสัมพันธ์กับสถานประกอบการ

กรมอาชีวศึกษา

จังหวัด

โรงเรียนสารพัดช่าง

คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนในระดับ

จังหวัดเพื่อการจัดอาชีวศึกษาระยะสั้นให้

สอดคล้องกับตลาดแรงงาน

มติที่ประชุม

ส่วนที่โรงเรียนสารพัดช่างรับมาดำเนินการ

ส่วนที่ภาคเอกชนรับดำเนินการ

ดำเนินการตามข้อบังคับ

ดำเนินการด้านการจัดการ

ดำเนินการด้านหลักสูตร

ดำเนินการสำรวจ

ร่วมภาคเอกชน ภาครัฐ

ด้านความต้องการ

แรงงาน

ด้านการเรียนการสอน

ดำเนินการด้านระเบียบข้อบังคับ

ประสานงานด้านการฝึก

-ระเบียบว่าด้วยการจ้าง

-ด้านการประสานงาน

-ระเบียบว่าด้วยอัตราค่าสอน

การจัดโปรแกรมการฝึก

ด้านการสนับสนุน

ด้านโรงฝึกงาน

-ระเบียบปฏิบัติ

ประสานงานด้านวิชาการ

-อุปกรณ์การสอน

-สถานที่

-ด้านสื่อการสอน

-เครื่องมือ, เครื่องจักร

การประสานงานด้านค่าใช้จ่าย

-ด้านตำรา

-นักเรียนนักศึกษา

-ด้านควบคุม

-ด้านการจัดโปรแกรมการสอน/การเรียน

มาตรฐาน

-ด้านจัดโปรแกรมการจัดหาวิชาการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
-ด้านติดตามประเมินผลความสัมฤทธิ์ผลของโครงการเพื่อปรับแผนดำเนินการ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะที่ 2 การจัดการเรียนการสอนแบบสนองตอบต่อสังคม

เป็นการจัดฝึกเฉพาะวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการเรียนของประชาชนโดยทั่วไป เหมือนกันกับโรงเรียนสารพัดช่างอื่น ๆ แต่จะมุ่งเน้นไปเฉพาะสาขาที่ส่งผลโดยตรงต่อประชาชน เช่น ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย หรือหารายได้เพิ่มเติมเป็นลักษณะของการหารายได้เสริม หรือ ประกอบอาชีพอิสระ

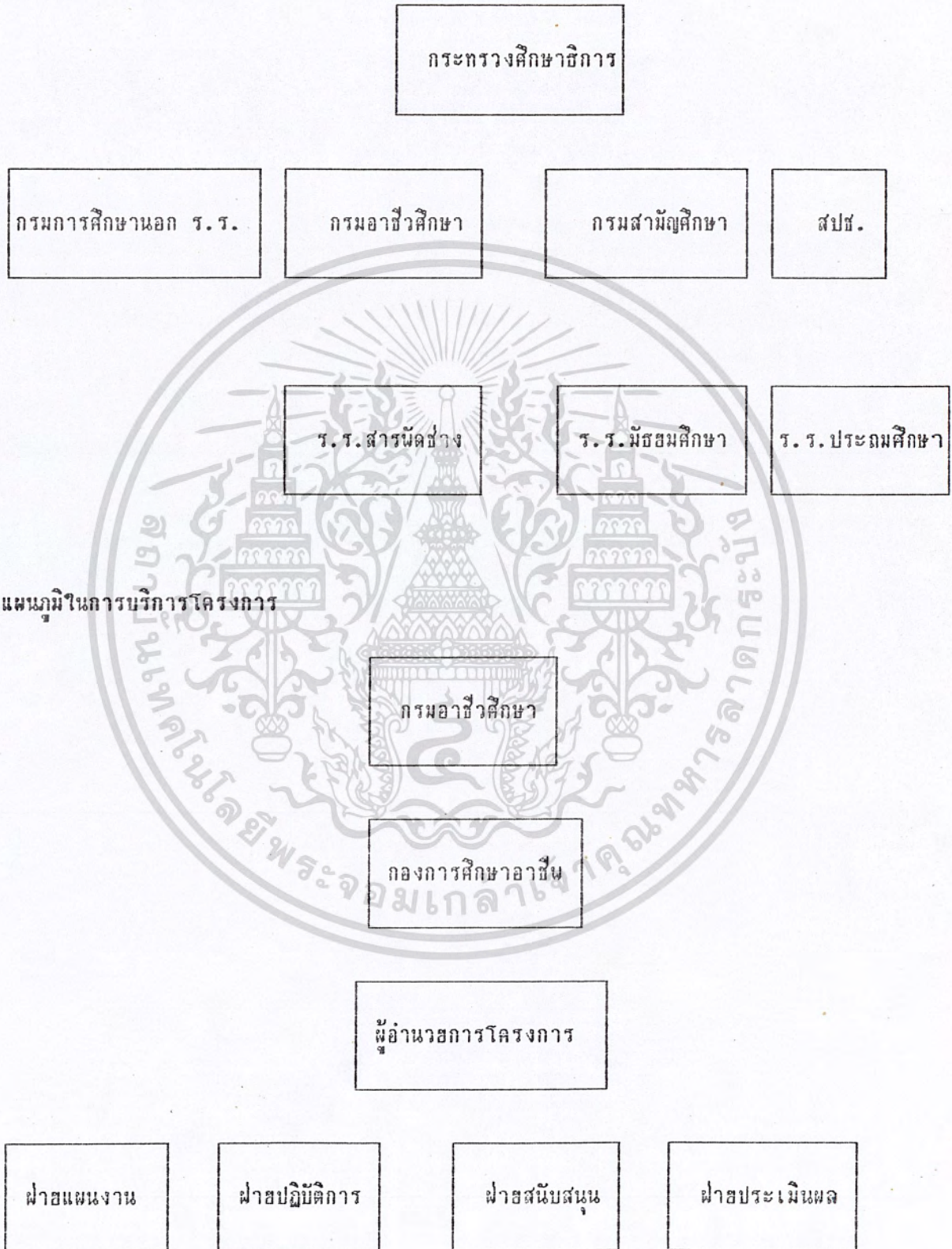
แผนปฏิบัติการ

1. ขั้นตอนและระยะเวลาการดำเนินงาน

- ระยะที่ 1
- ติดต่อประสานงานกับจังหวัดในเรื่องสถานที่ตั้ง กรมสิทธิ
  - การประสานงานกับสถานประกอบการเอกชนและหน่วยงานอื่น ๆ
- ระยะที่ 2
- ดำเนินการทางด้านปฏิบัติการ แผนงาน และงบประมาณ
  - ดำเนินการด้านอาคารและสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ
  - ด้านบุคลากร
- ระยะที่ 3
- ดำเนินการทางการเรียนการสอน
  - ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงการดำเนินงาน
  - ดำเนินการรับสมัครผู้เข้าเรียนในสาขาวิชาต่าง ๆ
  - ดำเนินการเรียนการสอน
  - ดำเนินการติดตามผล
- ระยะที่ 4
- การประสานสัมพันธ์กับโครงการอื่น ๆ ในด้าน
  - บุคลากร
  - อุปกรณ์ (มี CHART) ประกอบ
- ระยะที่ 5
- ปรับปรุงสถานที่ กรณีที่ใช้อาคารสถานที่เก่าเป็นที่ตั้งโรงเรียน
- ให้ดูแผนปฏิบัติงานเฉพาะแห่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสัมพันธ์ของส่วนงานกับโครงการอื่น ในกระทรวงเดียวกัน

แผนภูมิในการบริหารโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป้าหมายการรับนักศึกษา

ก. การจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองต่อตลาดแรงงาน ภาคอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย
การรับ

สาขา	ปีที่ 2 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 3 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 4 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 5 ของ การเปิดสอน	รวม
1. วิชาเฝ้าจักรอุตสาหกรรม					
-อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	120	120	120	120	480
-อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	120	120	120	120	480
-อุตสาหกรรมรองเท้าผ้าใบ	120	120	120	120	480
2. วิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์					
-ช่างอิเล็กทรอนิกส์	120	120	120	120	480
-ช่างฝังและประดับอิเล็กทรอนิกส์	30	30	30	30	120
3. พนักงานประกอบชิ้นส่วน อุตสาหกรรม					
-ด้านอิเล็กทรอนิกส์	40	40	40	40	160
-ด้านไฟฟ้า	120	120	120	120	480
-ด้านเครื่องจักรกล	20	20	20	20	80
-ด้านช่างกลึง ไซ-ตัด	20	20	20	20	80
4. วิชาช่างเดินสายไฟฟ้า ในระบบอุตสาหกรรม	120	120	120	120	480
5. วิชาช่างประปาและ สุขภัณฑ์	40	40	40	40	160

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สาขา	ปีที่ 2 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 3 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 4 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 5 ของ การเปิดสอน	รวม
6. วิชาทำดอกไม้ประดิษฐ์ เพื่อการส่งออก	120	120	120	120	480
7. วิชาช่างเคาะแผ่นสี รถยนต์และเฟอร์นิเจอร์	120	120	120	120	480
รวม	1,010	1,010	1,010	1,010	4,040

หมายเหตุ 1 วิชาเหล่านี้เป็นสาขาที่มีความต้องการแรงงานในปัจจุบันนี้ค่อนข้างสูง ส่วนในช่วงเวลาต่อไปก็จะเปิดสาขาวิชาที่มีความต้องการสูง ๆ ไปอีก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการเรียนการสอนเพื่อสนองตอบสังคมและท้องถิ่น

หลักสูตรวิชาชั้นพระษะสัน จำนวนนักศึกษาที่จะเปิดรับ

หลักสูตรและ วิชาที่เปิดสอน	ปีที่ 1 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 2 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 3 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 4 ของ การเปิดสอน	ปีที่ 5 ของ การเปิดสอน	รวม 5 ปี-
1. ช่างเครื่องยนต์	-	60	190	210	240	700
2. ช่างเครื่องยนต์เล็ก	60	150	150	150	180	690
3. ช่างไฟฟ้า	60	150	240	240	240	930
4. ช่างเครื่องทำความเย็น	-	-	60	90	120	270
5. ช่างวิทยุ-โทรทัศน์	60	90	90	90	90	420
6. ช่างเชื่อมโลหะ	60	90	90	90	90	420
7. ช่างตัดเสื้อสตรี	90	180	250	260	260	1,040
8. ช่างตัดเสื้อชาย	60	90	210	220	220	800
9. เสริมสวย	90	180	270	270	270	1,080
10. อาหาร-ขนม	60	90	90	90	90	420
11. พิมพ์ดีด	60	160	180	180	180	760
12. บัญชี	60	160	180	180	180	760
13. ช่างก่อสร้าง	-	60	60	60	60	240
14. ช่างศิลป์ประยุกต์	-	-	-	60	60	120
15. ช่างซ่อมจักรเย็บผ้า	-	-	-	60	60	120
16. ช่างซ่อมนาฬิกา	-	-	-	60	60	120
17. ศิลปประดิษฐ์	-	-	60	60	60	180
รวม	660	1,530	2,270	2,520	2,610	9,590

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้เพื่อประโยชน์ด้านการค้า
 หมายเหตุ ในปี 6 ของการดำเนินการเป็นต้นไปจะมีการเปิดแผนกวิชาใหม่ ขึ้นอีกตามความต้องการ
 ไม่วารณี่ใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรัพย์สินที่ใช

บุคลากร

วุฒิการศึกษา	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	รวม
วุฒิปริญญาตรี	2	4	6	-	-	12
วุฒิปวศ./ปวศ.ปม.	10	16	10	-	-	36
วุฒิปวท.	2	-	-	-	-	2
ลูกจ้างประจำ	7	2	2	-	-	11
รวม	21	22	18	-	-	61

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การสอน ระยะที่ 1

ครุภัณฑ์อำนวยการ	จำนวนเงิน	998,300
<p>๒</p> <p>รายการ</p>		<p>งบประมาณ</p>
<p>1. แผนกช่างเครื่องยนต์และมอเตอร์ไซด์</p> <p>2. แผนกวิชาช่างไฟฟ้า</p> <p>3. แผนกวิชาช่างวิกลและโทรทัศน</p> <p>4. แผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะ</p> <p>5. แผนกวิชาตัดเสื้อชาย</p> <p>6. แผนกตัดเสื้อสตรี</p> <p>7. แผนกช่างเสริมสวย</p> <p>8. แผนกบัญชี</p> <p>9. แผนกอาหารและขนม</p> <p>10. แผนกพิมพ์ดีด</p>	<p>23 รายการ</p> <p>24 รายการ</p> <p>26 รายการ</p> <p>21 รายการ</p> <p>6 รายการ</p> <p>12 รายการ</p> <p>13 รายการ</p> <p>3 รายการ</p> <p>11 รายการ</p> <p>3 รายการ</p>	<p>652,800</p> <p>633,400</p> <p>794,100</p> <p>1,039,600</p> <p>166,950</p> <p>182,550</p> <p>227,700</p> <p>8,800</p> <p>195,900</p> <p>554,600</p>
<p>รวมครุภัณฑ์การศึกษา</p>		<p>4,456,400</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมครุภัณฑ์ในปีที่ 2 ทั้งหมด	5,454,700
------------------------------	-----------

ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การสอน ระยะที่ 2

ที่	รายการ	งบประมาณ	
		จำนวน	รวมเงิน
1.	แผนกวิชาอิเล็กทรอนิกส์อุตสาหกรรม	10 รายการ	750,000
2.	แผนกวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์	15 รายการ	200,000
3.	พนักงานประกอบชิ้นส่วนอุตสาหกรรม	10 รายการ	1,000,000
4.	ช่างเดินสายไฟภายในระบบอุตสาหกรรม	30 รายการ	600,000
5.	วิชาทำดอกไม้ประดิษฐ์	7 รายการ	200,000
6.	ช่างเคาะแผ่นสีรถยนต์และเฟอร์นิเจอร์	50 รายการ	500,000
	รวม		3,250,000

รวมครุภัณฑ์ในปีที่ 3 ทั้งหมด	3,250,000
------------------------------	-----------

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครุภัณฑ์และอุปกรณ์การสอนระยะที่ 3

รหัส	รายการ	งบประมาณ	
		จำนวน	รวมเงิน
1.	แผนกช่างเครื่องยนต์	32 รายการ	700,800
2.	แผนกช่างไฟฟ้า	15 รายการ	92,400
3.	แผนกช่างเครื่องทำความเย็น	24 รายการ	485,900
4.	แผนกช่างวิทยุและโทรทัศน์	9 รายการ	174,400
5.	แผนกช่างเชื่อม	3 รายการ	32,200
6.	แผนกช่างตัดผมช่าง	5 รายการ	83,800
	รวม		1,569,500
	รวมครุภัณฑ์ในปีที่ 4 ทั้งหมด		1,569,500

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่าใช้จ่ายเฉพาะโรงเรียนที่ก่อสร้างใหม่เท่านั้น

หมวดเงินงบประมาณ งบลงทุน	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	รวม
ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	5,000,000	15,000,000				20,000,000
ค่าครุภัณฑ์		5,454,700	3,250,000	1,569,500	-	10,274,200
ค่าปรับปรุงพื้นที่/ไฟฟ้า	332,000					332,000
รวมงบลงทุน	5,332,000	20,454,700	3,250,000	1,569,500	-	30,606,200

หมายเหตุ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ผูกพันติดต่อกัน 2 ปี
ค่าครุภัณฑ์จะประกอบด้วยครุภัณฑ์ 3 ระยะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวดเงินงบประมาณ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5	รวม
งบดำเนินการ						
เงินเดือน		217,140	797,040	1,352,610	1,782,700	
ค่าจ้างประจำ		43,110	120,550	207,000	271,000	
ค่าตอบแทน		117,000	206,000	210,000	330,000	
ค่าใช้สอย		245,300	50,000	50,000	50,000	
ค่าวัสดุ		579,000	365,000	439,000	490,000	
ค่าสาธารณูปโภค		148,000	98,000	100,000	100,000	
รวมงบดำเนินการ		1409550	1636590	2,358,610	3,023,700	8,428,450
รวมทั้งสิ้น	5,332,000	21,864,250	4,886,590	3,928,110	3,023,700	39,034,650

หมายเหตุ ตัวเลขใช้ตัวเลขที่ปรับตามค่าเงินในปี 2532

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การติดตามประเมินผลโครงการ

ดำเนินการโดยกองการศึกษาอาชีพ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1. ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ชั้นตอนในแผนปฏิบัติการ โดยดำเนินการทุก ๆ 3 เดือน รายงานผลต่อผู้อำนวยการ เพื่อการปรับปรุงแผนปฏิบัติการทุก ๆ ระยะการดำเนินการ และจะระบุว่าในแต่ละชั้นตอนใครจะเป็นผู้รายงานผล

2. ติดตามและประเมินผล ผู้สำเร็จการศึกษาทุก ๆ ช่วงของหลักสูตรอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยเฉพาะในแง่การปฏิบัติงานสำหรับประชาชนทั่วไป และคุณภาพของนักเรียนมัธยมปลายที่มาร่วมวิชาชีพ เพื่อการโอนหน่วยกิตไปสมทบนั้น ได้ผลเป็นอย่างไร มีระบบการวัดผลอย่างไร นั้น สำหรับประเด็นนี้ จะจัดระบบการติดตามประเมินผลในรูปกรรมการร่วมระหว่างกรมอาชีวศึกษา กับกรมสามัญศึกษา

3. ประเมินผลทั้งโครงการ เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ในแง่การบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายและผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับนั้น เป็นไปได้แค่ไหน ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขที่กำหนดไว้ดำเนินการไปอย่างไร นั้น สัมฤทธิ์ผลของโครงการโดยรวมเป็นอย่างไร ชั้นตอนนี้จะให้มีการติดตามประเมินผลทั้งโครงการ ในรูปคณะกรรมการร่วมระหว่างหน่วยปฏิบัติ และหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้อง

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถพัฒนากำลังคนในท้องถิ่นนั้น ๆ จากไม่มีความรู้ในเรื่องวิชาชีพจนมีความรู้ในทางวิชาชีพ สามารถประกอบอาชีพทั้งรับจ้างและประกอบอาชีพส่วนตัวได้
2. จะเป็นแนวทางในการพัฒนาครอบครัว เพื่อให้เกิดการกินดีอยู่ดี โดยการนำวิชาชีพมาใช้ในชีวิตประจำวันและหารายได้เพิ่มพูนให้แก่ครอบครัว
3. ผู้ที่ประกอบอาชีพอยู่แล้ว สามารถที่จะพัฒนาตนเองโดยการเรียนรู้ประสบการณ์ในเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงหรือพัฒนางานในหน้าที่ของตนเองให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เป็นแนวทางให้ผู้ที่มีงานทำอยู่แล้ว ได้พิจารณาหาแนวทางประกอบอาชีพที่เหมาะสม และมีรายได้ดีกว่าเดิม เช่น การเดินทางไปประกอบอาชีพต่างประเทศ เป็นต้น

5. เป็นการพัฒนาท้องถิ่น เพราะก่อให้เกิดสถานประกอบการและบริการในด้านต่าง ๆ เช่น อู่ซ่อมรถยนต์ ร้านบริการมอเตอร์ไซด์ ร้านตัดเสื้อ ร้านเสริมสวย เป็นต้น ทำให้การพัฒนา อาชีพในท้องถิ่นเจริญรุ่งเรือง

6. เป็นการนำเทคโนโลยีและวิชาการใหม่ ๆ ไปปรับปรุงท้องถิ่นได้

ปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
<p>1. ปัญหาด้านงบประมาณ</p> <p>1.1 ในอนาคต 5 ปีข้างหน้า อาจเกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างฉับพลัน งบประมาณที่ตั้งไว้ แม้จะได้ผนวกอัตราเงินเฟ้อไว้แล้วก็ตามอาจจะไม่เพียงพอ ไม่สามารถดำเนินโครงการให้บรรลุเป้าหมายได้</p>	<p>1.1 ปรับปรุงแผนรายปีเพื่อการตัดทอนงบประมาณโดยไม่มีเงื่อนไขหรือร่วมมือกันใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในหน่วยงานสังกัดกรม อาชีวศึกษาด้วยกัน เพื่อให้เกิดการประหยัด และมีประสิทธิภาพ</p>
<p>2. ปัญหาด้านบุคลากร</p> <p>- ในสภาพปัจจุบันมีความต้องการครูวิชาชีพสูง โดยเฉพาะโรงเรียนมัธยมปลายที่ต้องสอนวิชาชีพ ซึ่งประเด็นนี้ อาจมีผลกระทบต่ออัตรา กำลังที่ตั้งไว้บ้าง</p>	<p>- ประเด็นนี้ ได้เตรียมแก้ปัญหาโดยทำรายชื่อครู-อาจารย์ ในสังกัดที่อยู่ใกล้เคียงกันกับจังหวัด โดยเฉพาะในสาขาที่คาดว่าจะมี ปัญหาในการบรรจุแทนทันที และทั้งระดมผู้ ชำนาญในท้องถิ่นมาช่วยสอนในบางสาขา</p>
<p>3. ปัญหาด้านการบริหารและการประสานงาน</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาอุปสรรค	แนวทางแก้ไข
<p>3.1 เนื่องจากระบบการบริหารการศึกษาของเราซึ่งขึ้นตรงต่อส่วนกลางอยู่ ฉะนั้น หากเกิดปัญหาด้านการบริหารการดำเนินงานโครงการ ซึ่งจะต้องรายงานสู่ส่วนกลาง เพื่อการขออนุมัติในการดำเนินงานปรับปรุงโครงการบริหารภายในโครงการนั้น อาจจะทำให้การดำเนินงานล่าช้า บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้</p> <p>3.2 การประสานงานกับโครงการอื่นหรือหน่วยงานอื่น ๆ เช่น กรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการและสถานประกอบการหรือธุรกิจเอกชนในท้องถิ่น</p>	<p>3.1 จะต้องเร่งรัดการดำเนินการให้เป็นไปตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ตามระยะเวลาที่ระบุและจะต้องแจกแจงกิจกรรมย่อยให้ละเอียด เพื่อหลีกเลี่ยงข้อบกพร่องด้านการบริหาร โดยทำเป็นแผนไว้แต่เนิ่น ๆ เพื่อคณะผู้บริหารโครงการจะได้เตรียมแก้ปัญหาในจุดนี้ได้</p> <p>3.2 จะประสานงานโดยการจัดตั้งคณะกรรมการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในท้องถิ่น เช่น ผู้แทนกรมสามัญศึกษาในจังหวัด ผู้แทนเอกชนฯ โดยพยายามดำเนินการให้ประสานสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เพื่อการเอื้อประโยชน์แก่กันและกัน</p>

ผู้เขียนโครงการ นายวรารุช ทองเงิน นักวิชาการศึกษา 7
 หัวหน้าฝ่ายวิชาการและส่งเสริมการศึกษา
 กองการศึกษาอาชีว กรมอาชีวศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 การศึกษาอาคารตัวอย่างในประเทศและต่างประเทศ

2.4.1 วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร (PICHIT POLYTECHIC COLLAGE)

วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งเมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2525 โดยนายเกษม ศิริสัมพันธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในสมัยนั้น โดยอาศัยอาคารเรียนของโรงเรียนสารพัดช่างสตรีพิจิตร (เดิม) โดยมีเนื้อที่อยู่ 6 ไร่เศษ ตั้งอยู่ที่ถนนบุษบา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร 66000 โทรศัพท์ (056) 611866 มีเนื้อที่ทั้งหมด 6 ไร่

หลังจากได้ประกาศจัดตั้งวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตรแล้ว จึงได้มีบุคลากรมาทำการปรับปรุงอาคาร สถานที่ เพื่อให้สามารถใช้ในการเรียนการสอนได้ ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2527 และสามารถเปิดสอนนักศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น (225 ชั่วโมง) รุ่นแรกในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2527 ต่อมาได้พยายามร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านวิชาการ อาคารสถานที่จนเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในจังหวัดพิจิตร และจังหวัดใกล้เคียง ผลจากการพัฒนาอย่างรวดเร็วนี้เอง จึงทำให้ได้การคัดเลือกให้เป็นสถานศึกษาเร่งรัดพัฒนาดีเด่น ของวิทยาลัยสารพัดช่างและศูนย์ฝึกวิชาชีพกลุ่มภาคเหนือ ปีการศึกษา 2528 หลังจากนั้นก็ได้รับการเสนอชื่อเป็นตัวแทนของกลุ่มภาคเหนือ เข้ารับการคัดเลือกเป็นสถานศึกษาดีเด่นของกลุ่มวิทยาลัยสารพัดช่างและศูนย์ฝึกวิชาชีพในปีการศึกษา 2529 ซึ่งนับว่าเป็นความภาคภูมิใจของบุคลากรวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตรทุกคน

ปัจจุบันมีนายจรัญ พรหมเสน เป็นอาจารย์ใหญ่ โดยมีว่าที่ ร.ต.ทิพย์ ชื่นเนียม และนางมยุรี วิไลเรือง เป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ จำนวนครู-อาจารย์ ทั้งหมด 24 คน และลูกจ้างประจำรวม 8 คน

สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร)

- ใกล้เคียงชุมชน

ปัญหาของสถานศึกษา

ก. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษา

- ขาดคน

- ขาดแคลนครู-อาจารย์ที่มีวุฒิตามที่สถานศึกษาค้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

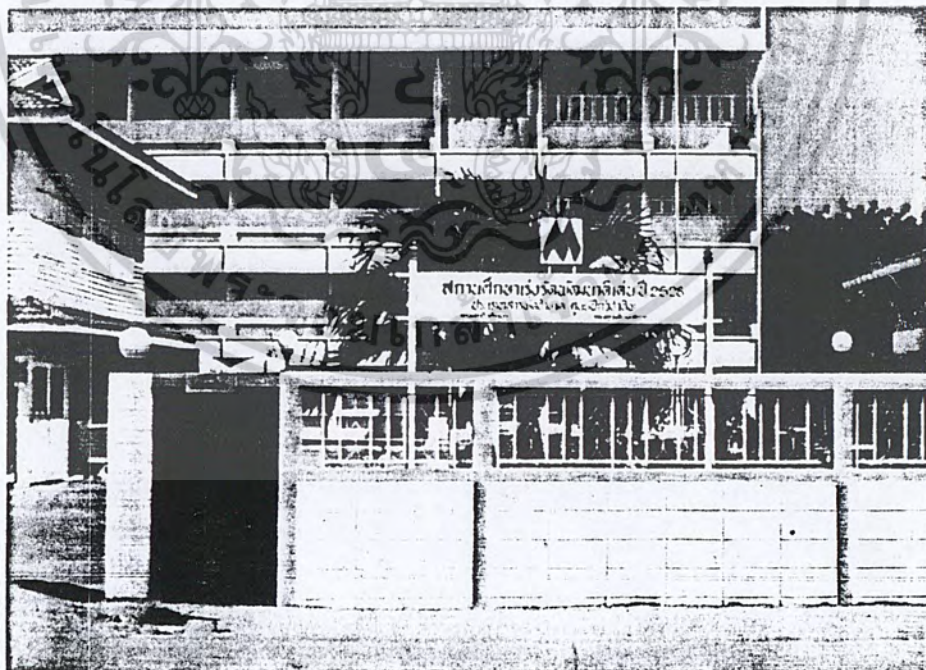
- ข. ปัญหาเกี่ยวกับครู-อาจารย์
  - ที่อยู่อาศัย
- ค. ความต้องการของสถานศึกษา
  - ทุนการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 1 ทางเข้าด้านหน้าของวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 รูปภาพที่ 2 บริเวณด้านหน้าของวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร
 ไม่วารณิใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

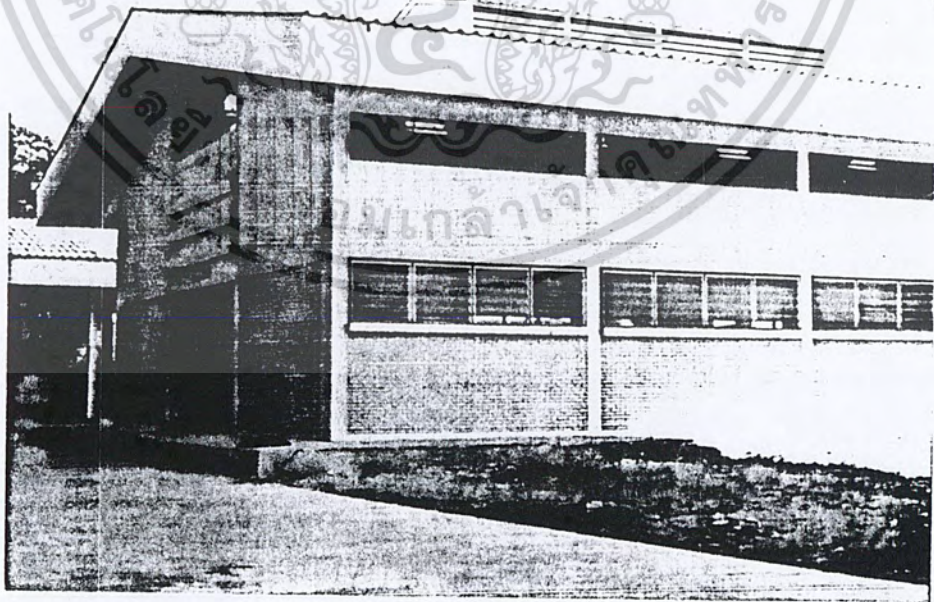
รูปภาพที่ 3 บริเวณอุทยานวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 รูปภาพที่ 4 สภามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ปรับปรุงใหม่) แทนช่างเสริมสวย
 ไม่วารณี่ใดๆทั้งสน อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 5 อาคารเรียนปฏิบัติการ 4 ชั้น ของวิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร โดยมองจากถนนด้านหน้าเข้าไป

รูปภาพที่ 6 อาคารโรงฝึกงานแบบช่างเครื่องยนต์ และมอเตอร์ไซค์ อยู่ด้านหลังอาคาร เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนเวลาสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับยูติเตีนาไปเซอะจะเอะฮั้นทานการค่า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุเกิดแรงเส่งเนยที่กัแล้วที่ยังยั้งองลงพิจิตรองเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.2 วิทยาลัยสารพัดช่าง เชียงใหม่ (CHAIAGMAI POLYTECHNIC SCHOOL)

วิทยาลัยสารพัดช่าง เชียงใหม่ ก่อกำเนิดจากหน่วยฝึกอาชีพเคลื่อนที่ที่ 32 ซึ่งออกปฏิบัติ งานครั้งแรกที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2513 ได้รับการประกาศ ตั้งเป็นโรงเรียนเมื่อปี พ.ศ. 2516 ปัจจุบันวิทยาลัยสารพัดช่าง เชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 49 ถนน ห้วยแก้ว ตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โทรศัพท์ 221875 มีเนื้อที่ทั้งหมด 4 ไร่ 3 งาน 54 ตารางวา

ปัจจุบันวิทยาลัยสารพัดช่าง เชียงใหม่ นอกจากจะ เปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น 225 ชั่วโมงหลาย ๆ สาขาวิชาแล้ว ยังเปิดสอนหลักสูตรช่างฝีมือ 1 ปี อีกด้วยโดยรับนักเรียนที่มี พื้นความรู้จบ พ. 6 (หรือ ม.ศ. 3 เดิม) เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น แยกออกเป็น "ระดับ" แต่ละระดับมีเวลาเรียน 225 ชั่วโมง บางวิชาชีพอาจเรียนจบภายใน 1 ระดับ แต่บางวิชา อาจมีระดับต่อขึ้นไปในระดับสูงการเปิดระดับสูงจะกระทำขึ้นเมื่อมีความต้องการเกิดขึ้น

อาชีวศึกษาหลักสูตรระยะสั้น เป็นการศึกษที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้พัฒนา ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่จำเป็นในการประกอบอาชีพในระดับกึ่งผู้ชำนาญการและผู้ชำนาญการ ตามความประสงค์และความสามารถแต่ละบุคคล โดยเสียเวลาน้อยและค่าใช้จ่ายต่ำ เพื่อบุคคลจะได้ นำเอาทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติเหล่านั้นไปปรับตัวให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลง ในงานอาชีพซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีในสังคม

สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา (วิทยาลัยสารพัดช่าง เชียงใหม่)

- ใกล้เคียงสถานเริงรมย์
- ใกล้เคียงชุมชน

ปัญหาของสถานศึกษา

ก. ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษา

- ขาดทุน

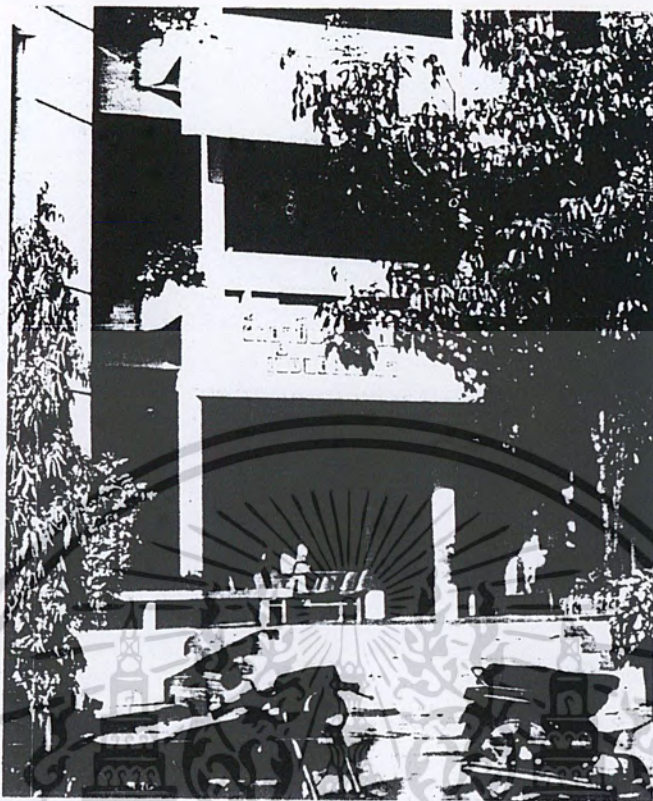
- ขาดแคลนครู-อาจารย์ที่มีวุฒิตามที่สถานศึกษาต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น เมื่อผู้ใช้ได้เข้าไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุที่เปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

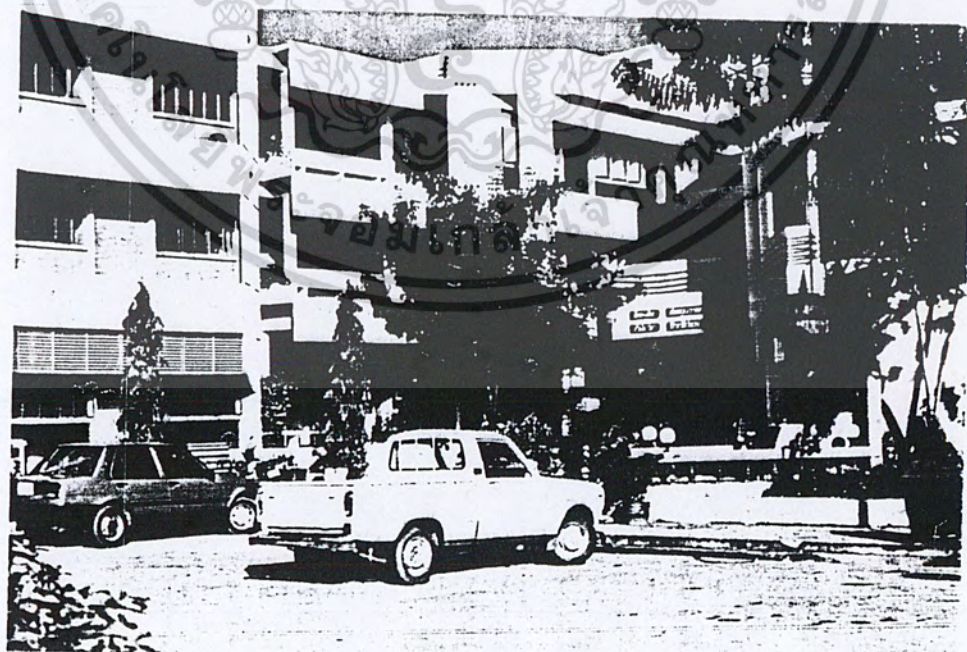
- ข. ปัญหาเกี่ยวกับครู-อาจารย์
- ที่อยู่อาศัย
  - ภาษีสังคม
- ค. ความต้องการของสถานศึกษา
- ทุนการศึกษา

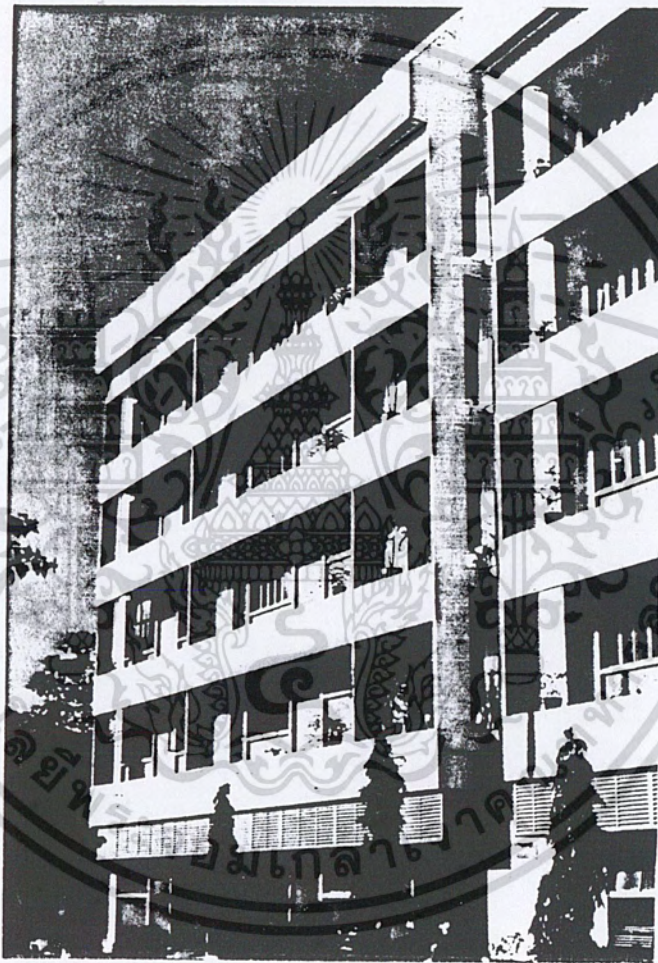
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 7 สภาพอาคารเรียนปฏิบัติการ 3 ชั้นของวิทยาลัยสารพัดช่าง เชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 8 - สภากาชาดเรียนแบบปฏิบัติการ 5 ชั้น ของวิทยาลัยสารพัดช่าง เชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4.3 มหาวิทยาลัยยอร์ก (YORK UNIVERSITY)

เป็นมหาวิทยาลัยของ เมืองยอร์กในประเทศอังกฤษ ตั้งขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ.1941 แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จนปี ค.ศ. 1947 จึงได้ตั้งขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ปัจจุบันเป็นมหาวิทยาลัยใหญ่ที่สุด มหาวิทยาลัยหนึ่งของประเทศอังกฤษและมีระบบการวางผังเป็นแบบเส้นตรง (LINTER) โดยมีถนนผ่านกลางมหาวิทยาลัยเพียงเส้นเดียว อาคารอาจะอยู่ 2 ข้างของถนนใหญ่ ในชั้นต้น ออกแบบสำหรับรับนักศึกษา จำนวน 300 คน

ข้อดี

ถนนและทางเดินเท้าแยกออกจากกันโดยมีจุดตัดกันน้อยจุด ไม่เกินความสับสนในผัง ยังคงรักษาบรรยากาศน่าศึกษาไว้ได้บ้าง โดยที่เนื้อที่ว่างสามารถเชื่อมต่อกันด้วยทางเดินเท้า ไม่มีรถยนต์เข้ามาเกี่ยวข้อง

ข้อเสีย

พื้นที่ส่วนใหญ่มักถูกแบ่งออกเป็นสวนใหญ่ โดยมีอาคารของแต่ละคณะตั้งอยู่กระจัดกระจาย เนื่องจากเป็นการออกแบบต่อเนื่องกันมา

2.4.4 มหาวิทยาลัยเยอรมันเสรี (FREE BERLIN UNIVERSITY)

นับเป็นมหาวิทยาลัยที่ออกแบบใหญ่ที่สุดในขณะนี้ เป็นผลงานชนะเลิศการประกวดแบบของประเทศเยอรมันตะวันตก โดยกลุ่ม TEAM TEN เป็นมหาวิทยาลัยที่ใช้ระบบตาราง (GRIDEORDER หรือ WETTBWERB) ในการออกแบบ โดยการวางตารางเชื่อมโยง ซึ่งใช้เป็นทางเดินเท้า เชื่อมต่อจากถนนและแหล่งชุมชนเข้าสู่มหาวิทยาลัย ตัวอาคารเรียงอยู่ในช่องว่างของตาราง หรืออาจกล่าวได้ว่าอาคารทั้งหมดเป็นหลังเดียว มีตาราง (WETTBE) เป็นตัวสายสัมพันธ์ติดต่อ (CIRCULATION) ภายในทั้งหมด ในช่องตารางเหล่านี้ ประกอบไปด้วย LECTURE ของคณะต่าง ๆ บริเวณห้กฟ่อน และส่วนบนชั้น 3 เป็นที่อยู่อาศัย

ข้อดี

ทำให้การติดต่อภายในสั้นมาก รวดเร็วในการเปลี่ยนชั่วโมงสำหรับคนจำนวนมากและสามารถเชื่อมการติดต่อได้สะดวกจากหลาย ๆ ทาง ต่างกับระบบนิวเคลียส และระบบเส้นตรง ซึ่งมีการติดต่อได้โดยตรง หรือ 2 ฝากของทาง เชื่อมสัมพันธ์เท่านั้น สามารถทำการขยายตัวของอาคารได้โดยง่าย เพราะสถานศึกษามักมีการเปลี่ยนแปลงเสมอ เมื่อขยายแล้วกระทบกระเทือนต่อเวลาเรียนน้อยกว่าระบบนิวเคลียส และระบบเส้นตรง

ข้อเสีย

ทำให้เสียเอกลักษณ์ของแต่ละคณะไป เพราะเกิดการลึบสนและซ้ำซากของลักษณะอาคารในช่องตารางที่เหมือนกัน

บทที่ 3

การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนิเวศ สังคม เศรษฐกิจ ภาวภาพ

ระดับจังหวัดจันทบุรี และเทศบาลเมืองจังหวัดจันทบุรีและการศึกษาข้อมูลทางด้านสถาปัตยกรรม

3.1 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนิเวศ สังคม เศรษฐกิจ ภาวภาพระดับจังหวัดจันทบุรี

3.1.1 ประวัติความเป็นมาของจังหวัดจันทบุรี

เส้นที่แรงเพราะแสงพลอย พลไม้ ทะเล ไพร

คำนี้ถูกจักเข้า ตันตัน

บุกยึดเป็นที่มั่น

รบมาน

ข้าวปลาภายในะกิลท์

จึงต่อฮ

แตกนา

แม่น้ำได้เมืองท่า

บ่ได้กันดี

อดไม่ได้ที่จะคิดแต่งโคลงบทนี้เมื่อหลวงระลอกถึงครั้งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ทรงฝึกพลรบเวลาเข้าตีเมืองจันทบุรี ครั้นนี้พระองค์ทรงประกาศกับแม่ทัพนาสกองด้วยข้อความ
ที่มีความหมายคล้ายกันกับโคลงบทนี้ เพื่อปลุกใจทหารให้ฮึกเหิมและมุ่งมั่นรบเอาชัยและในที่สุด
คืนนั้น วันแรม 3 ค่ำ เดือน 7 จุลศักราช 1129 ปีกุน นพศก อันตรงกับวันที่ 14 มิถุนายน
พ.ศ. 2310 พระองค์ทรงขับช้างครุฑขึ้นเข้าทลายประตูเมือง จันทบุรีได้สำเร็จภายหลัง
จากที่กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าได้ 2 เดือน

เมืองจันทบุรีที่สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงรุกรบเอาชัยได้คืน เป็นบริเวณ
เดียวกับที่ตั้งเมืองในปัจจุบันเรียกกันว่า "บ้านลุ่ม" แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2377 รัชสมัยพระบาท
สมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวไทยเกิดกรณีพิพาทกับญวณด้วยเรื่องเจ้าอนุวงศ์จนกระทั่งเกิดมี
สงครามต่อกัน ครั้นนี้เมืองจันทบุรีมีความสำคัญขึ้นมามากครั้ง เนื่องจากเป็นเมืองท่าทะเลทาง
ทิศตะวันออกและอยู่ใกล้กับประเทศญวน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 ทรงเกรงว่า
ญวนจะมายึดเอาจันทบุรี เป็นที่มั่นสู้รบกับไทย จึงโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระยาบรมมหา

ประสูรวงศ์ (ดิศ บุนนาค) เป็นแม่กองสร้างป้อมค่ายและเมืองใหม่ขึ้นที่เมืองเนินนาง ต่าบล
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บางกะจะ ซึ่งเป็นที่สูงชันภูมิดี มีการสร้างป้อม กำแพงเมือง วางปืนใหญ่เรียงรายหันออกสู่ทะเล แต่ปัจจุบันชำรุดทรุดโทรมไปมากแล้ว เนื่องจากเมืองใหม่นี้ไม่เหมาะแก่การอยู่อาศัย ดังนั้นเมื่อสงครามระหว่างไทย-ญวน สงบลง จึงได้ย้ายเมืองกลับมาอยู่ที่บ้านลุ่มตามเดิม นอกจากนี้ยังได้มีการสร้างป้อมปืนขึ้นอีก 2 แห่ง บริเวณหาดแหลมสิงห์หลังหนึ่ง ตั้งอยู่บนเขาแหลมสิงห์ และอีกหลังอยู่บริเวณหัวหาดแหลมสิงห์ ในเวลาต่อมา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานนามป้อมทั้งสองว่า "ป้อมไพรีพินาศ" และ "ป้อมนิฆาตปัจจามิตร" ตามลำดับ

และแล้ว เหตุการณ์ ร.ศ. 112 ได้เกิดขึ้น ฝรั่งเศสเข้ายึดจันทบุรีเป็นประกัน ป้อมนิฆาตปัจจามิตรถูกหรือและสร้างเป็นที่พิศ สำหรับทหารฝรั่งเศส เรียกกันว่า "ตึกแดง" รวมทั้งยังได้สร้างที่คุมขังคนไทยที่ขึ้นต่อต้านฝรั่งเศส โดยด้านบนของคุกมีขังใช้เลื่อยไม้และปล่อกไม้เก่าๆมูลลงมารดศีรษะนักโทษข้างล่าง สถานที่ที่รู้จักกันในชื่อ "คุกขี้ไก่"

ก่อนหน้าที่จะมาเกี่ยวข้องกับเมืองขึ้นของไทย จันทบุรี มีอดีตยาวนานนับตั้งแต่ พ.ศ. 800 อันนับได้ว่าเก่าแก่กรุงสุโขทัยราชธานีแห่งแรกของไทยเสียด้วยซ้ำ มีหลักฐานเมืองเก่าแก่อยู่ที่ตำบลคลองนาราสันบริเวณที่เรียกว่า "เมืองเพนียด" หลักฐานชิ้นหนึ่ง คือ ศิลาจารึกซึ่งพบที่เขาสระบาทจารึกเรื่องราวของ "ความคราบุรี" ของชนชาติขอมและเมืองนตกเป็นประเทศราชของกรุงศรีอยุธยา ใน พ.ศ. 1895 นับจากนั้น จันทบุรีก็อยู่ในปกครองของไทยเรื่อยมา ผ่านเหตุการณ์สำคัญของรัฐชาติมาครั้งแล้วครั้งเล่า ทั้งทมิฬชนและภาคภูมิใจ

3.1.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านนิเวศวิทยา ระดับจังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมในจังหวัด ให้สามารถพัฒนาเยาวชนและประชาชน ทั้งในและนอกระบบโรงเรียนเป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ มีสุขภาพและพละนาที่มีที่สมบูรณ์ เคารก ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาพัฒนางาน มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี รู้จักสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประพฤติและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา เห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณค่าและร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางศิลปะและวัฒนธรรมของชาติและท้องถิ่น และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบาย

1. โอกาสทางการศึกษา

ขยายการศึกษาและบริการการศึกษาให้ทั่วถึง ทั้งในเมืองและชนบททุกระดับทุกประเภท ตามสภาพความจำเป็นและความต้องการของท้องถิ่น มุ่งเน้นการให้บริการระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ผู้จบชั้นประถมศึกษาให้เข้าเรียนเพิ่มขึ้น กระจายโอกาสทางการศึกษาแก่กลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ให้ได้รับบริการทุกระดับและประเภทการศึกษาอย่างเป็นธรรม

2. คุณภาพการศึกษา

พัฒนาการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ มีกระบวนการคิดที่สร้างสรรค์ สามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สามารถสร้างงานและประกอบอาชีพอิสระได้ เป็นสมาชิกที่ดีงามของสังคม มีความรู้และท่วงท่าในธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมและมีความเคารพ ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

3. การศึกษาเพื่ออาชีพ

ส่งเสริมการศึกษาเพื่ออาชีพในทุกระดับทุกประเภทการศึกษา โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ มีความมั่นใจในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างงานและประกอบอาชีพอิสระได้ และสามารถพัฒนาอาชีพให้เหมาะสมกับความถนัด สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง ท้องถิ่นและตลาดแรงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การศึกษาเพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ทุกด้านและทุกประเภทให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น พัฒนาและส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักพัฒนาและนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับวิทยาการสมัยใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5. การศึกษาตลอดชีวิต

ส่งเสริมและจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะศึกษาหาความรู้ และฝึกฝนตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้มีการประสานสัมพันธ์และสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างองค์กรภาครัฐและเอกชน

6. การศึกษาเอกชน

สนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชน องค์กรหรือสมาคมต่าง ๆ จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ทั้งในและนอกระบบอย่างมีคุณภาพและให้มีปริมาณมากขึ้น

7. การศาสนาและศิลปะและวัฒนธรรม

ส่งเสริมและพัฒนาวิชาให้เป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน เสริมสร้างให้ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจ เกิดศรัทธาและสามารถนำหลักธรรมไปประนบัติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สนับสนุนให้พระสงฆ์ มีความรู้ความสามารถและมีบทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เป็นผู้นำด้านความคิดและการพัฒนาชุมชน เพื่อให้สถาบันทางศาสนาเป็นที่พึ่งทางจิตใจของประชาชนอย่างแท้จริง อีกทั้งปลุกฝังจิตสำนึกให้เยาวชนและประชาชนเห็นคุณค่าและภูมิใจในมรดกความคิดและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมทั้งศึกษานและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างจริงจังและการประสานงานระหว่างสถาบันทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ทั้งภาครัฐและเอกชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. การบริหารและสนับสนุน

ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานและสถานศึกษาของท้องถิ่น ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน มีความคล่องตัวในการบริหารงาน การศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมให้มากยิ่งขึ้น มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการประสานงาน ปรับปรุงและกำหนดมาตรการการใช้ทรัพยากร ร่วมกันพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ ให้สามารถนำไปใช้ในการบริหารและการจัดอย่างมีประสิทธิภาพ และสนับสนุนการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม

3.1.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านสังคม ของจังหวัดจันทบุรี

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดจันทบุรี (ปี 2533)

1) จำนวนประชากร

ในเดือนพฤษภาคม 2533

จังหวัดจันทบุรีมีประชากรทั้งสิ้น 89,873 คน

จำนวนครอบครัว (ครัวเรือน) 98,533 หลัง

ประชากรชาย จำนวน 219,924 คน

ประชากรหญิง จำนวน 211,109 คน

จำนวนประชากรทั้งหมดประมาณ 57,774 คน

หรือร้อยละ 13.40

อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจำนวนประมาณ 373,259 คน

หรือร้อยละ 86.60

อาศัยอยู่ในชนบทนอกเขตเทศบาล

ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ย

ทั้งจังหวัดเท่ากับ 68 คนต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัตราการเพิ่มของประชากร	1.20
อัตราการเกิด	16.44 : 1,000
อัตราการตาย	4.53 : 1,000

2) การเมือง ประชาชนในจังหวัดจันทบุรีให้ความสนใจต่อการเมืองในทุกระดับ ในระดับปานกลาง โดยสถิติผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งที่ผ่านมาโดยเฉลี่ยร้อยละ 53.40 แยกเป็นการเลือกตั้งในระดับต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ปี 2531) ผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 53.54
- 2.2 สมาชิกสภาจังหวัดจันทบุรี (ปี 2528) ผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 49.32
- 2.3 สมาชิกสภาเทศบาล (ปี 2528) ผู้มาใช้สิทธิร้อยละ 57.30

ในปัจจุบันจังหวัดนี้มีผู้มีสิทธิเลือกตั้งนับถึงเดือนพฤษภาคม 2533 จำนวน 237,412 คน หรือร้อยละ 55.08 ของจำนวนประชากรทั้งหมด

3) โครงสร้างด้านแรงงาน เมื่อสิ้นเดือนมิถุนายน 2532

จังหวัดจันทบุรีมีประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 11 ปี จำนวน 119,560 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 28 และมีประชากรที่มีอายุเกิน 11 ปี จำนวน 307,440 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 72 ในจำนวนผู้มีอายุ 11 ปีขึ้นไปนั้น ประกอบด้วยผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 102,540 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.35 และเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 204,900 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 66.65 ซึ่งในจำนวนผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานนี้ จำนวน 201,900 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 98.54 เป็นผู้มีงานทำ สำหรับผู้ว่างงานมีจำนวนทั้งสิ้น 3,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 1.46 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน

โครงสร้างด้านแรงงานจังหวัดจันทบุรี ปี 2532

ประชากร		427,000 คน
ผู้มีอายุ 11 ปีขึ้นไป	307,440 คน	ผู้มีอายุต่ำกว่า 11 ปี
ผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน	204,900 คน	ผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน
ผู้ว่างงาน	3,000 คน	ผู้มีงานทำ
		201,900 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ที่มา : "รายงานการบริหารงาน ปีงบประมาณ 2532" สำนักงานแรงงานจังหวัดจันทบุรี
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ลงเว็บไซต์ และห้องข้อมูลเชิงลึกของเอกสารนี้ให้ผู้อื่นนำไปใช้

4) ลักษณะการประกอบอาชีพ ประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัดจันทบุรี ประกอบอาชีพด้านการเกษตร ในปี 2532 จังหวัดจันทบุรีมีประชากรที่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร จำนวนประมาณ 160,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 79.25 ของจำนวนประชากรทั้งหมดที่อยู่ในกำลังแรงงานและมีงานทำ รองลงมา ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพในภาคเอกชน ซึ่งมีจำนวนประมาณ 29,540 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.63 และผู้ประกอบอาชีพในภาครัฐบาล จำนวนประมาณ 12,360 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 6.12 ซึ่งแยกตามลักษณะการประกอบอาชีพได้ดังนี้ คือ

ภาคการศึกษาศึกษา เป็นภาคธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัด ซึ่งในปี 2532 สามารถให้ผลผลิตรวมเป็นจำนวนสูงกว่า 7 แสนตัน และมีมูลค่าของผลผลิตรวมสูงกว่า 4.5 พันล้านบาท การเพาะปลูกที่สำคัญ มีดังนี้

ไม้ผลยืนต้น ถือเป็นเศรษฐกิจที่สำคัญและทำรายได้ให้แก่จังหวัดสูงสุด โดยในปี 2532 มีพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 918,787 ไร่ หรือร้อยละ 61.39 ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้ประมาณ 916,209 ไร่ ใช้ในการเพาะปลูกไม้ผลยืนต้นที่สำคัญของจังหวัด และมีผลผลิตรวมจำนวน 381,521 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 3,696.04 ล้านบาท (ดูตาราง ในภาคผนวก) ไม้ผลที่สำคัญของจังหวัด ได้แก่

1. ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีจำนวนเนื้อที่เพาะปลูกมากเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีพื้นที่เพาะปลูกรวม จำนวน 418,354 ไร่ ในจำนวนนี้สามารถให้ผลผลิตแก่เกษตรกรได้แล้ว จำนวน 177,724 ไร่ และมีผลผลิตรวมในปี 2532 จำนวน 35,001 ตัน คิดเป็นมูลค่า 595.1 ล้านบาท
2. ทุเรียน เป็นพืชเศรษฐกิจที่ปลูกมากเป็นอันดับสอง แต่ทำรายได้ให้แก่จังหวัดเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น จำนวน 191,254 ไร่ ซึ่งสามารถให้ผลผลิตแล้ว จำนวน 132,677 ไร่ ในปี 2532 มีผลผลิตรวมจำนวน 151,915 ตัน คิดเป็นมูลค่า 1,519.1 ล้านบาท
3. เงาะ เป็นพืชเศรษฐกิจที่ปลูกมากเป็นอันดับที่ 3 มีเนื้อที่เพาะปลูก จำนวน 171,430 ไร่ ซึ่งสามารถให้ผลผลิตแล้ว จำนวน 127,537 ไร่ และในปี 2532 มีผลผลิต

รวม จำนวน 148,580 ตัน คิดเป็นมูลค่า 742.9 ล้านบาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. พริกไทย เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีเนื้อที่เพาะปลูกทั้งสิ้น จำนวน 20,277 ไร่ ซึ่งให้ผลผลิตแล้ว จำนวน 13,195 ไร่ และในปี 2532 มีผลผลิตรวม จำนวน 11,215 ตัน มูลค่า 414.9 ล้านบาท

5. ไม้ผลอื่น ๆ เช่น มังคุด ฝรั่ง มะพร้าว มะม่วง มะขาม และอื่น ๆ มีเนื้อที่เพาะปลูก จำนวน 114,894 ไร่ มีผลผลิตรวมในปี 2532 จำนวน 34,810 ตัน คิดเป็นมูลค่า 424.04 ล้านบาท

ข้าวและพืชไร่ เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งของจังหวัด ซึ่งมีเนื้อที่เพาะปลูกในปี 2532 รวมทั้งสิ้น 509,934 ไร่ หรือร้อยละ 34.07 ของพื้นที่การเกษตร และมีผลผลิตรวม จำนวน 394,515 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม จำนวน 817.6 ล้านบาท

พืชไร่ที่สำคัญ ได้แก่

1. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่เพาะปลูก จำนวน 235,387 ไร่ มีผลผลิตในปี 2532 จำนวน 1,856 ตัน คิดเป็นมูลค่า 322.4 ล้านบาท

2. ข้าวนาปี มีเนื้อที่เพาะปลูก จำนวน 119,016 ไร่ มีผลผลิตในปี 2532 จำนวน 48,796 ตัน คิดเป็นมูลค่า 190.3 ล้านบาท

3. มันสำปะหลัง มีเนื้อที่เพาะปลูก จำนวน 111,916 ไร่ มีผลผลิตในปี 2532 จำนวน 314,483 ตัน คิดเป็นมูลค่า 172.9 ล้านบาท

4. พืชไร่อื่น ๆ ได้แก่ ฝ้าย ถั่วชนิดต่าง ๆ สับปะรด มีเนื้อที่เพาะปลูกรวมกัน จำนวน 43,615 ไร่ มีผลผลิตในปี 2532 จำนวน 29,380 ตัน คิดเป็นมูลค่า 122 ล้านบาท

ภาคการประมง

ในปี 2532 จังหวัดจันทบุรีมีผู้ประกอบการประมง จำนวน 35,841 คน หรือ 11,947 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 17.75 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมดในจังหวัด มีเรือประมง เอกสารทั้งหมดประมาณ จำนวน 10 แห่ง และโรงงานอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ จำนวน 31 โรง รองรับ ไม้ว่าผลผลิตได้เพิ่มขึ้นถึง 10 เท่าทั้งหน่วยปีให้คิดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกเหนือจากการประมงข้างต้น การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เป็นอาชีพที่สำคัญ ซึ่งประชาชนกำลังให้ความสนใจอาชีพหนึ่ง ซึ่งในปี 2532 จังหวัดจันทบุรี มีผู้ประกอบการอาชีพในด้านนี้ จำนวน 2,271 คน มีเนื้อที่การเพาะเลี้ยงกุ้ง รวม 121,022 ไร่ ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองจันทบุรี ชลุม แผลมสิงห์ และท่าใหม่

ภาคอุตสาหกรรม

ในเดือนมิถุนายน 2533 จังหวัดจันทบุรี มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 595 โรงงาน จำนวนเงินทุน 498.60 ล้านบาท และมีคนงานในภาคอุตสาหกรรม จำนวน 4,147 คน โรงงานอุตสาหกรรมเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการเกษตร เช่น โรงสีข้าว และโรงงานทอผ้าเส้น รองลงมา ได้แก่ อุตสาหกรรมบริการ เช่น โรงงานซ่อมและเคาะฟันสิริรถยนต์

ภาคพาณิชย์กรรม

นอกจากผลผลิตทางการเกษตรแล้ว จังหวัดจันทบุรี ยังมีอาชีพอุตสาหกรรม ทาเหมืองพลอย เจียรนัยพลอย และค้าพลอย ซึ่งเป็นที่รู้จักทั่วไป และมีปริมาณการหมุนเวียนของเงินทุนในธุรกิจนี้มาก ซึ่งเป็นผลทำให้การค้าของจังหวัดมีความคล่องตัวมาก และ เศรษฐกิจเติบโตเร็ว ในเดือนมิถุนายน 2533 มีการประกอบธุรกิจการค้าของจังหวัด จำนวน 5,244 แห่ง ประกอบด้วย

1. บริษัทจำกัด	จำนวน	176	แห่ง
2. ห้างหุ้นส่วนจำกัด	จำนวน	308	แห่ง
3. ห้างหุ้นส่วนเอกชน	จำนวน	7	แห่ง
4. ร้านค้าเอกชน	จำนวน	4,753	แห่ง

ธุรกิจการค้าของจังหวัดมีการเจริญเติบโต คิดเป็นร้อยละ 3.61 เมื่อเปรียบเทียบกับการค้าในปี 2531

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคปลั๊ตว์

การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดจันทบุรี กระจายอยู่ทั่วไปในลักษณะ เป็นการเลี้ยงสัตว์แบบ หลังบ้าน สำหรับการเลี้ยงในลักษณะฟาร์มในปี 2532 มีจำนวนทั้งสิ้น 150 แห่ง แยกตามประเภท ได้ดังนี้

1. ฟาร์มสุกร	จำนวน	36	แห่ง
2. ฟาร์มวัว	จำนวน	11	แห่ง
3. ฟาร์มกระบือ	จำนวน	2	แห่ง
4. ฟาร์มไก่เนื้อ	จำนวน	52	แห่ง
5. ฟาร์มไก่ไข่	จำนวน	9	แห่ง
6. ฟาร์มเป็ดไข่	จำนวน	4	แห่ง

นอกจากนี้ จังหวัดมีพื้นที่ซึ่งเป็นทุ่งเลี้ยงสัตว์ จำนวน 71,197 ไร่

5) การแบ่งเขตการปกครอง จังหวัดจันทบุรีจัดรูปแบบการปกครอง และการบริหารราชการเป็น 3 รูปแบบ คือ

5.1 การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งจัดรูปแบบการปกครอง และบริหารราชการออกเป็น 2 ระดับ คือ

5.1.1 จังหวัด ประกอบด้วยส่วนราชการประจำจังหวัดทั้งสิ้น 29 ส่วน ราชการ มีสำนักงานจังหวัดเป็นหน่วยงานกลางในการบริหารราชการและ เป็นศูนย์ประสานกับ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและเอกชน

5.1.2 อำเภอ ประกอบด้วยส่วนราชการประจำอำเภอ รวม 6 อำเภอ และ 2 กิ่งอำเภอ 67 ตำบล 603 หมู่บ้านดังนี้

อำเภอเมืองจันทบุรี	ประกอบด้วย	9	ตำบล	95	หมู่บ้าน	เนื้อที่	253.093	ตร.กม.
อำเภอนาหว้า	ประกอบด้วย	17	ตำบล	166	หมู่บ้าน	เนื้อที่	1,012.866	ตร.กม.
อำเภอแหลมสิงห์	ประกอบด้วย	7	ตำบล	64	หมู่บ้าน	เนื้อที่	190.814	ตร.กม.
อำเภอมะขาม	ประกอบด้วย	9	ตำบล	84	หมู่บ้าน	เนื้อที่	1,310.322	ตร.กม.
อำเภอขลุง	ประกอบด้วย	11	ตำบล	83	หมู่บ้าน	เนื้อที่	756.038	ตร.กม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อำเภอโป่งน้ำร้อน	ประกอบด้วย	4 ตำบล	36 หมู่บ้าน	เนื้อที่	889.843 ตร.กม.
กิ่งอำเภอสอยดาว	ประกอบด้วย	5 ตำบล	41 หมู่บ้าน	เนื้อที่	770.948 ตร.กม.
กิ่งอำเภอแก่งหางแมว	ประกอบด้วย	5 ตำบล	34 หมู่บ้าน	เนื้อที่	1,154.076 ตร.กม.

5.1.3 การบริหารราชการส่วนกลาง ประกอบด้วยส่วนราชการ สังกัด

ส่วนกลางซึ่งมาจัดตั้งหน่วยงานปฏิบัติงานในพื้นที่ของจังหวัดจันทบุรี รวม 97 ส่วนราชการ และส่วนราชการที่เป็นรัฐวิสาหกิจ จำนวน 23 แห่ง

1) การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
- เทศบาล จำนวน 3 แห่ง
- สุขาภิบาล จำนวน 12 แห่ง

ที่มา : เอกสารบรรยายสรุปจันทบุรี, สำนักงานจังหวัดจันทบุรี

6) สภาพการศึกษา แหล่งวิชาการนอกระบบจังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2533

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน 1 ศูนย์	จำนวนผู้ให้บริการ	1,500	คน
ศูนย์จังหวัด 1 ศูนย์	จำนวนผู้ให้บริการ	1,500	คน
ห้องสมุดประชาชน (500/วัน) 4 แห่ง	จำนวนผู้ให้บริการ	400,000	คน
ประจำจังหวัด 1 แห่ง	จำนวนผู้ให้บริการ	175,000	คน
ประจำอำเภอ 3 แห่ง	จำนวนผู้ให้บริการ	225,000	คน
ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน 153 แห่ง	จำนวนผู้ให้บริการ	1,116,900	คน
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 21 แห่ง	จำนวนเด็ก	1,423	คน
(กรมการพัฒนาชุมชน)			
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ 7 ศูนย์	จำนวนเด็ก	650	คน
(กรมการศาสนา)			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 18 จำนวนโรงเรียน/สถานศึกษา ห้องเรียน ครู-อาจารย์และนักเรียน นักศึกษา
 จำนวนตามระดับการศึกษา ปีการศึกษา 2533

ปีการศึกษา 2533				
ระดับ/ประเภทการศึกษา	โรงเรียน/ สถานศึกษา	ห้องเรียน	ครู-อาจารย์	นักเรียน/ นักศึกษา
ก่อนประถมศึกษา	160	291	326	7,609
ประถมศึกษา	248	2,118	2,551	52,569
มัธยมศึกษา	27	346	803	13,395
ม.ต้น	20	214	506	88,863
ม.ปลาย	9	140	345	5,039
- สามัญศึกษา	6	88	202	3,281
- อาชีวศึกษา	3	52	143	1,758
อุดมศึกษา	5	-	195	1,722

7) สภาพทางการศาสนา

7.1 การนับถือศาสนา ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

ศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 94.31 ของประชากรทั้งหมด นับถือศาสนาคริสต์ รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 5.22 นับถือศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนศาสนิกชน

พุทธศาสนิกชน	407,557	คน
คริสต์ศาสนิกชน	21,553	คน
อิสลามิกชน	123	คน
พราหมณ์ฮินดู ซิกข์	1,800	คน

เจ้าคณะจังหวัด

1. พระทีศาลธีรคุณ วัดไผ่ล้อม (มหานิกาย)
2. พระศรีวิสุทธินายก วัดจันทนาราม (ธรรมยุต)
พระอารามหลวง
ชื่อวัด บูรพาพิทยาราม (มหานิกาย) อำเภอท่าใหม่
เจ้าอาวาส พระนครวิมลวราธรรม

7.2 ศาสนาสถาน ข้อมูลจำนวนศาสนาสถานในพุทธศาสนา

มีรายละเอียด ดังนี้

1. จำนวนวัดทั้งหมด	245	วัด
1.1 จำนวนเป็นอารามหลวง	1	วัด
วัดราษฎร์	244	วัด
1.2 จำนวนเป็นมหานิกาย	215	วัด
ธรรมยุติ	30	วัด
1.3 จำนวนเป็นวิสุตคามลิม	168	วัด
สำนักสงฆ์	77	วัด
2. จำนวนที่พักสงฆ์ทั้งหมด	116	แห่ง
3. จำนวนวัดร้าง	12	วัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศาสนาสถานอื่น ในพื้นที่จังหวัด มีชัยยิต 1 แห่ง โบสถ์คาธอลิก 9 แห่งจาก
ข้อมูลพบว่า สัดส่วนของศาสนาสถานต่อจำนวนประชาชนที่นับถือศาสนา ของศาสนาพุทธ
เป็น 1 : 1,078 ศาสนาคริสต์ เป็น 1 : 2,395

7.3 การศาสนา การรักษาอบรมด้านศาสนาศึกษา (ศาสนาพุทธ)

มีจำนวนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรมและบาลี จำนวน 62 โรงเรียน (เฉพาะที่ได้รับเงิน
อุดหนุนของกรมการศาสนา) โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ จำนวน 2 โรงเรียน จำนวน
ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด 7 ศูนย์ จำนวนศูนย์ศึกษาพุทธศาสนาวินาศัตถ์ 2 ศูนย์ และหน่วย
อบรมประชาชนประจำตำบล จำนวน 44 แห่ง

7.4 จำนวนนักบวช จำนวนพระภิกษุในพุทธศาสนา รวมทั้งสิ้น
3,760 รูป จำนวนเป็นฆราวาส 3,316 รูป ธรรมยุติก 444 รูป สัดส่วนจำนวนพระภิกษุต่อ
จำนวนประชาชนที่นับถือศาสนาพุทธ เป็น 1 : 162

จากข้อมูล พบว่า สัดส่วนความรับผิดชอบของพระภิกษุและนักบวชต่อจำนวนประชาชน
ที่นับถือศาสนา ของศาสนาคริสต์ ต้องรับผิดชอบการอบรมศีลธรรมแก่ประชาชน ในอัตราที่สูงกว่า
จำนวน 58 คน

8) สภาพทางการวัฒนธรรม จากการประกาศราชกิจจานุเบกษา
ได้แจ้งบัญชีโบราณสถานของ จังหวัดจันทบุรี ไว้ดังนี้

- 8.1 วัดพะเนียด ตำบลคลองนารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี
- 8.2 ค่ายเนินวงศ์ ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี
- 8.3 บ่อมไพรีพิณาศ ตำบลบางกะไชย อำเภอแหลมสิงห์
- 8.4 ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี (หลังเดิม) และหอคยเขียนที่ดิน อำเภอเมืองจันทบุรี
- 8.5 วัดพลับ ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี
- 8.6 ตึกแดง ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์
- 8.7 สระแก้ว ตำบลพลอยแหวน อำเภอท่าใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ 8.8 เจดีย์และมณฑป เขาคพลอยแหวน ตำบลพลอยแหวน อำเภอท่าใหม่ รับผิดชอบด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น 8.9 หอในวัดตะปอนน้อย ตำบลตะปอน อำเภอขลุง

สำหรับหน่วยงานดำเนินการด้านวัฒนธรรม มีจำนวน 2 ศูนย์ คือ ระดับจังหวัด ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด ซึ่งตั้งอยู่ที่วิทยาลัยราไพพรรณี ระดับอำเภอ ได้แก่ ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอท่าใหม่ โรงเรียนท่าใหม่ "พุลสวัสดิ์ราษฎร์นุกูล"

จำนวนบุคลากรด้านวัฒนธรรม จากการสำรวจข้อมูลผู้มีผลงานทางภูมิปัญญาชาวบ้านท้องถิ่น เมื่อปี 2533 ซึ่งจำแนกหมวดหมู่ข้อมูลวัฒนธรรม ออกเป็น 5 หมวด ปรากฏผลการสำรวจ จำแนกรายหมวดได้ดังนี้

1. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา	จำนวน	12	ราย
2. ด้านภาษาและวรรณกรรม	จำนวน	6	ราย
3. ด้านศิลปกรรมและโบราณคดี	จำนวน	5	ราย
4. ด้านการละเล่น ดนตรีและการพักผ่อนหย่อนใจ	จำนวน	14	ราย
5. ด้านชีวิตความเป็นอยู่และวิทยาการ	จำนวน	25	ราย
รวมทั้งสิ้น		62	ราย

9) สัญลักษณ์ของเมืองจันทบุรี สินค้าพื้นเมืองที่ขึ้นชื่อและเป็นสัญลักษณ์ของจังหวัดนี้ คือ เสื่อกก และผลิตภัณฑ์จากกก ประชาชนโดยทั่วไปนิยมเรียกเสื่อกกของจันทบุรีว่า เสื่อจันทบูรณ์ นอกจากนั้นยังได้แก่ อัญมณี โดยเฉพาะพลอย และโกเมน สินค้าพื้นเมืองที่ขึ้นชื่ออย่างอื่น นอกจากงานหัตถกรรมแล้ว ยังได้แก่ สินค้าเกษตรกรรม ได้แก่ เงาะ ทุเรียน มังคุด และพริกไทย สินค้าหัตถกรรมของจังหวัดจันทบุรี มีรายละเอียดดังนี้

ผลิตภัณฑ์เสื่อจันทบูรณ์ บ้านเสม็ดงาม บ้านเกาะโคนด

ตำบลเกาะขวาง อำเภอเมือง

บ้านบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์

อัญมณี

- พลอย

ถนนขวาง ถนนศรีจันทร์ อำเภอเมือง

(ชายส่งและชายปลิก)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัดจันทบุรี

1. อาชีพที่สำคัญของประชากร ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบด้วย

อาชีพด้านการเกษตร การทำสวนผลไม้ ยาง การประมง อาชีพในภาครัฐบาล จำนวนประมาณ 12,360 คน

2. โรงงานอุตสาหกรรม

จังหวัดจันทบุรี มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 595 แห่ง

จำนวนเงินทุนรวม 489.60 ล้านบาท

คนงานในภาคอุตสาหกรรม จำนวน 4,147 คน

3. ผลผลิต ผลผลิตภายในจังหวัดจันทบุรี ที่มีมูลค่ามากที่สุด คือ

ผลผลิตจากไม้ผล ซึ่งได้แก่ ทุเรียน เงาะ ยางพารา พริกไทย และไม้ผลอื่น ๆ โดยมีผลผลิตในปี 2532 จำนวนรวม 381,521 ตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 3,696.04 ล้านบาท

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในจังหวัด 7,708.543 ล้านบาท (ปี 2531)

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมเฉลี่ยต่อบุคคล 19,970.32

4. รายได้ของประชากร

รายได้ของประชากรต่อครอบครัวต่อปีประมาณ 95,856 บาท

รายได้ของประชากรต่อคนต่อปีประมาณ 19,970 บาท

3.1.5 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพจังหวัดจันทบุรี

สภาพทั่วไป

1) ขนาดและที่ตั้ง จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่าง เส้นรุ้งที่ 12 - 13 องศาเหนือและ เส้นแวงที่ 101 - 102 องศาตะวันออก มีพื้นที่ทั้งหมด จำนวน 6,338 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,961,250 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงคือ

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดชลบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอไทย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับประเทศกัมพูชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้นที่คณะกรรมการมีให้ติดต่อกับจังหวัดระยอง อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ลักษณะภูมิประเทศ สภาพโดยทั่วไป ทางด้านทิศเหนือและทิศตะวันออกเป็นป่าไม้ ภูเขา และที่เนินสูง เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งอยู่สูงจากระดับน้ำทะเลราว 30 - 150 เมตร ส่วนทางด้านทิศใต้ ซึ่งเป็นชายฝั่งมีลักษณะ เป็นที่ราบลุ่มซึ่ง บางแห่งเป็นอ่าว แหล่มและหาดทราย สูงจากระดับน้ำทะเล 1 - 5 เมตร

3) ลักษณะภูมิอากาศ ภูมิอากาศโดยทั่วไปของจังหวัดจันทบุรี มีฝนตกชุกชุม เฉลี่ยประมาณปีละ 6 เดือน ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ย 2,397.1 มม./ปี อุณหภูมิเฉลี่ย 28.7 องศาเซลเซียส และความชื้นเฉลี่ย 83.4% ประกอบด้วย 3 ฤดูคือ

ฤดูร้อน	เริ่มตั้งแต่กลาง เดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลาง เดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน	เริ่มตั้งแต่กลาง เดือนพฤษภาคม ถึงกลาง เดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	เริ่มตั้งแต่กลาง เดือนตุลาคม ถึงกลาง เดือนกุมภาพันธ์

4) ทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดจันทบุรีได้ดังนี้

4.1 ภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ ภูเขาสระบาบ ภูเขาสอยดาว ภูเขา คิมชุกฎ ซึ่งอุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้

4.2 แหล่งน้ำธรรมชาติ ประกอบด้วยแม่น้ำสำคัญ 4 สาย คือ

4.3 แม่น้ำจันทบุรี มีต้นกำเนิดจากเขาสอยดาวในเขต

อำเภอโป่งน้ำร้อนและ เขาสามงามและ เขาชะอมในเขตอำเภอมะขาม ไหลผ่านอำเภอเมืองจันทบุรี และออกสู่อ่าวไทยในเขตอำเภอแหลมสิงห์

4.4 แม่น้ำพังราด ประกอบด้วยลำน้ำสายสั้นในเขตอำเภอ แกลง จังหวัดระยอง สู่บ้านปากน้ำพังราด ในเขตอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

4.5 แม่น้ำเวฬุ มีต้นกำเนิดจากเขาชะอม เขามะกอก และ เขาสระบาบ ไหลผ่านอำเภอขลุง และออกสู่ทะเลเกาะจิก

4.6 คลองตะโหนด ประกอบด้วย 2 สาขา คือ สาขาต๋านซ้ายมีต้นกำเนิดจากเขาลีเสียดซึ่งไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ และสาขาต๋านขวา มีต้นกำเนิด

เอกสารปริเวณเขาชะอม เขาชะอมและ เขาลำปายพระยาศรี ไหลมาบรรจบสาขาต๋านซ้ายที่อำเภอท่าใหม่ ค่าไม่ว่าการขึ้นต้นน้ำคือทั้งนี้ให้ตั้งโปรแกรมขึ้นก่อนและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ และไหลออกสู่ทะเลที่บ้านเขมหนู อำเภอท่าใหม่

ทรัพยากรธรณี ประกอบด้วยแร่ธาตุที่สำคัญ จำนวน 5 ชนิด ได้แก่

แร่ทรายแก้ว และพลวง มีการขุดค้นในบริเวณอำเภอท่าใหม่

แร่โสมลิบ และ เคนัม มีการขุดค้นในบริเวณอำเภอมะขาม

แร่รัตนชาติ (พลอย) มีการขุดค้นในเขตอำเภอเมือง อำเภอท่าใหม่และอำเภอขลุง

ป่าไม้ จังหวัดจันทบุรีมีพื้นที่ป่าไม้ที่ได้ดำเนินการสงวนไว้ จำนวน 21 ป่า เนื้อที่ทั้งสิ้น จำนวน

2,045,370.75 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 51.63 ของพื้นที่ทั้งหมด แยกเป็น

ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 18 ป่า เนื้อที่ 1,911,027.50 ไร่

ป่าอุทยานแห่งชาติ จำนวน 12 ป่า เนื้อที่ 134,343.25 ไร่

และนอกจากนี้จังหวัดจันทบุรียังมีป่าซึ่งเตรียมการสงวนจำนวน 1 ป่า ได้แก่ ป่าปงนี้้อย จำนวน

เนื้อที่ 753,285.25 ไร่ ในจำนวนพื้นที่ป่าสงวนทั้งหมด มีผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์

จำนวน 33 ราย

5) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

5.1 ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถแยกการใช้ประโยชน์

ที่ดินในจังหวัดจันทบุรี ตามสภาพภูมิศาสตร์ได้ 3 พื้นที่ คือ

พื้นที่ตอนบน

ประกอบด้วยพื้นที่ตอนบนของอำเภอท่าใหม่ อำเภอมะขาม อำเภอขลุง

อำเภอโป่งน้ำร้อน และกิ่งอำเภอสอยดาว ซึ่งสภาพภูมิประเทศเป็นภูเขา ป่าไม้ สลับด้วยที่ราบ

เชิงเขาและที่ราบระหว่างภูเขาใช้ประโยชน์ในการทำไร่มีนส่วหลัง ข้าวโพด และฝ้าย

เป็นส่วนใหญ่ โดยมีการทำสวนผลไม้บ้างตามสภาพพื้นที่

พื้นที่ตอนกลาง

ประกอบด้วยพื้นที่เหนือ-ใต้ ของทางหลวงสายสุขุมวิทในเขตอำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง

อำเภอเมืองและตอนบนของอำเภอแหลมสิงห์ ซึ่งสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบมีภูเขาสลับบ้างเล็กน้อย

ใช้ประโยชน์ในการทำสวนผลไม้ สวนยางพารา และการค้าขาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ตอนล่าง

ประกอบด้วย พื้นที่ตอนล่างของอำเภอท่าใหม่ อำเภอเมือง อำเภอขลุง และอำเภอแหลมสิงห์เกือบทั้งหมด ซึ่งสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบใกล้ชายฝั่งทะเล สลับด้วยภูเขาขนาดย่อม และป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนใน การทำนา ทำสวนผลไม้ การประมง และการเพาะเลี้ยง

ชายฝั่ง
ขนาดและเนื้อที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน จากจำนวนพื้นที่ทั้งหมด 3,961,250 ไร่ แบ่งเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินที่สำคัญ 3 ประเภท คือ

ก. พื้นที่การเกษตร มีจำนวนประมาณ 1,496,515 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 37.78 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นที่สำคัญในการเพาะปลูกมีจำนวน 4 ประเภท เรียงตามลำดับจำนวนพื้นที่ที่ถูกใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

- ไม้ผลยืนต้น มีพื้นที่การเพาะปลูก จำนวน 916,209 ไร่
- พืชไร่ มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน 390,918 ไร่
- ข้าว มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน 119,016 ไร่
- ผักและไม้ดอก มีพื้นที่เพาะปลูก จำนวน 70,372 ไร่

ข. พื้นที่อันเขตกป่าสงวนแห่งชาติ ป่าอุทยานแห่งชาติมีเนื้อที่ทั้งหมด 2,045,370.75 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 51.63 ของพื้นที่ทั้งหมด

ค. พื้นที่ที่อยู่อาศัย อุตสาหกรรม การเลี้ยงสัตว์ และพื้นที่ว่างเปล่า จำนวน 419,363.25 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 10.59 ของพื้นที่ทั้งหมด

6) การคมนาคม เส้นทางคมนาคมภายในจังหวัด

จันทบุรี - ท่าใหม่	ระยะทาง	17 กม.
จันทบุรี-ขลุง	ระยะทาง	28 กม.
จันทบุรี-มะขาม	ระยะทาง	12 กม.
จันทบุรี-แหลมสิงห์	ระยะทาง	32 กม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำออกจำหน่ายหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตให้ 42 กม. ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งที่จันทบุรี-กิ่งอำเภอ สอยดาว ต้องอาศัยระยะทางของเอกสารดังกล่าวที่มีการนำไปใช้ 70 กม.

จันทบุรี-กิ่งอำเภอแก่งหางแมว	ระยะทาง	76 กม.
เส้นทางคมนาคมระหว่างจังหวัด		
จันทบุรี-กรุงเทพฯ (เดิม)	ระยะทาง	330 กม.
จันทบุรี-กรุงเทพฯ (ใหม่)	ระยะทาง	239 กม.
จันทบุรี-ชลบุรี (เดิม)	ระยะทาง	235 กม.
จันทบุรี-ชลบุรี (ใหม่)	ระยะทาง	155 กม.
จันทบุรี-ตราด	ระยะทาง	67 กม.
จันทบุรี-สระแก้ว	ระยะทาง	150 กม.
จันทบุรี-ระยอง	ระยะทาง	109 กม.
จันทบุรี-นครราชสีมา	ระยะทาง	320 กม.
จันทบุรี-สระบุรี	ระยะทาง	350 กม.

7) การสื่อสาร

โทรศัพท์

ชุมสายโทรศัพท์ในจังหวัดจันทบุรี มี 3 ชุมสาย คือ อำเภอเมือง อำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง

นอกจากนี้ ชุมสายโทรศัพท์จันทบุรี ได้เปิดบริการโทรศัพท์สาธารณะ (ประเภททางไกล/หยอดเหรียญ) ในอำเภอที่ไม่มีชุมสายโทรศัพท์ อีก 3 อำเภอ คือ อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอมะขาม และได้มีการติดตั้งเลขหมายโทรศัพท์สำหรับที่ว่าการอำเภอ 2 แห่ง คือ อำเภอโป่งน้ำร้อน และอำเภอแหลมสิงห์

ไปรษณีย์โทรเลข

ไปรษณีย์โทรเลขของจังหวัดจันทบุรี ได้กระจายที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขไปทั่วทุกอำเภอ/กิ่งอำเภอ และในเขตตำบล สามารถติดต่อสื่อสารกันอย่างทั่วถึง

นอกจากนี้ ยังสามารถติดต่อสื่อสารทางวิทยุสื่อสารของกระทรวงมหาดไทยจากศาลากลางจังหวัด ถึงที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอทุกแห่ง อีกทางหนึ่งด้วย อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8) การสาธารณูปโภค

ไฟฟ้า

การไฟฟ้าจังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุม 6 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ
มีหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้าหลัก 2 แห่ง และหน่วยบริการผู้ใช้ไฟฟ้าย่อย 8 แห่ง

ประปา

มีโรงกรองน้ำ 2 แห่ง เขตจ่ายน้ำ 3 เขต คือ เขตจ่ายน้ำจันทบุรี ท่าใหม่
และหนองบัว อำเภอเมืองจันทบุรี

9) การสาธารณสุข

จำนวนโรงพยาบาล 11 แห่ง

จำนวนสถานอนามัย 89 แห่ง

อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรรวม 1 : 3,073

ต่ำสุด (เมืองจันทบุรี) 1 : 825

สูงสุด (ขลุง) 1 : 26,051

(ท่าใหม่) 1 : 24,249

อัตราส่วนทันตแพทย์ต่อประชากร 1 : 21,667

อัตราส่วนเภสัชกรต่อประชากร 1 : 18,841

ต่ำสุด (เมืองจันทบุรี) 1 : 398

สูงสุด (กิ่งอำเภอแก่งหางแมว) 1 : 29,466

อัตราส่วนพยาบาลเทคนิคต่อประชากร 1 : 1,806

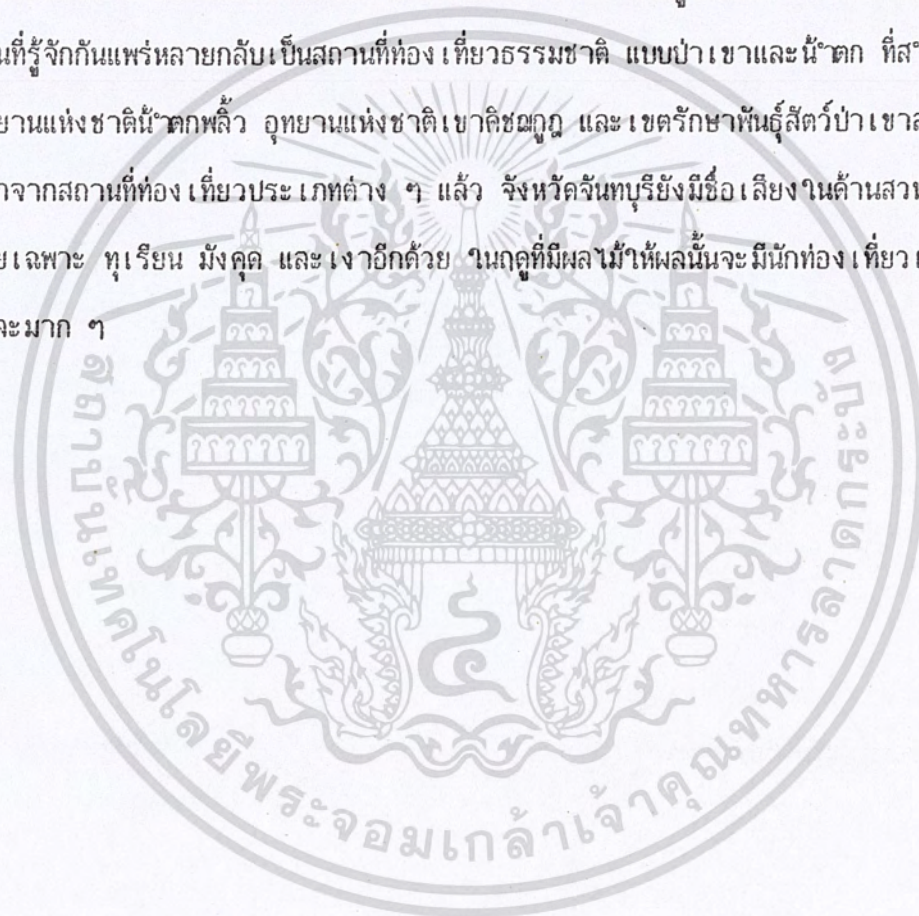
อัตราส่วนประชากรต่อเตียงผู้ป่วย 489 : 1

(รัฐ 761 เตียง, เอกชน 120 เตียง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10) สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

จังหวัดจันทบุรี นับเป็นจังหวัดที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมากเป็นอันดับที่สองของพื้นที่ศึกษา เป็นสถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ 10 แห่ง ประเภทประวัติศาสตร์ 5 แห่ง และสถานที่ท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรม 4 แห่ง (ตารางที่ 19 และแผนที่) แม้ว่าจังหวัดนี้จะมีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ แบบหาดทรายชายทะเลอยู่ไม่น้อย แต่สถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นที่ยู่อักกันแพร่หลายกลับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติ แบบป่าเขาและน้ำตก ที่สำคัญได้แก่ อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ แล้ว จังหวัดจันทบุรียังมีชื่อเสียงในด้านสวนผลไม้ โดยเฉพาะทุเรียน มังคุด และเงาะอีกด้วย ในฤดูที่มีผลไม้มาก ผลนั้นจะมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาวันละมาก ๆ

ตารางที่ 19 สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

ประเภท		
ธรรมชาติ	ประวัติศาสตร์	วัฒนธรรม
- อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว	- อนุสาวรีย์พระเจ้าตากสิน	- วัดป่าล้อม
- อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ	- มหาราช	- วัดเนินสูง
- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว	- ค่านเนินวง	- หมู่บ้านทอเสื่อ
- หาดคู้วิมาน	- อุ้ต้อเรือพระเจ้าตาก	- เสริมดงาม
- หาดเสด็จ	- ตึกแดง	- วัดเขาสุกิม
- หาดเจ้าหลาว	- คุกขี้ไก่	
- หาดอ่าวยาง		
- หาดอ่าวกระทิง		
- หาดแหลมสิงห์		
- ไร่เอซิสซีเวิลด์		

อุทยานน้ำตกพลิ้ว ประเภทธรรมชาติ แบบป่าเขาและน้ำตก

ที่ตั้ง อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของเทศบาลเมืองจันทบุรี ห่างออกไปเป็นระยะทางตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ประมาณ 12.0 กิโลเมตร

แล้วแยกซ้ายมือเข้าไปอีก 2.0 กิโลเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษานั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญ เป็นที่ตั้ง เทือกเขาสระบาปที่สูงสลับซับซ้อน ปกคลุมด้วยป่าดงดิบชื้นที่สมบูรณ์ พันธุ์ไม้ที่สำคัญ ได้แก่ กฤษณา สารอง และยังมีสัตว์ป่านานาชนิดชุกชุม อีกทั้งยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารหลายสาย พื้นที่อุทยานฯ รวม 135.5 ตารางกิโลเมตร

จุดที่น่าสนใจของอุทยานฯ ได้แก่ น้ำตกหล้า สดุดพระนาง เรือล่ม และอลงกรณ์เจดีย์ น้ำตกตรอกนอง และน้ำตกคลองนารายณ์ นอกจากนี้อุทยานฯ ยังได้จัดให้มีที่พักไว้บริการนักท่องเที่ยวอีกด้วย

อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ ประเภทธรรมชาติ แบบป่าเขาและน้ำตก

ที่ตั้ง อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอมะขาม ทางด้านทิศเหนือของเทศบาลเมืองจันทบุรี ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3249 เป็นระยะทางประมาณ 24.0 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาเข้าที่ทำการอีก 1.5 กิโลเมตร

ความสำคัญ เป็นที่ตั้งของเขาพระบาท ซึ่งปกคลุมไปด้วยป่าดงดิบ ป่าดิบเขา และป่าผลัดใบ อุดมด้วยพืชและสัตว์นานาชนิด และเป็นต้นน้ำทางแม่น้ำจันทบุรี พื้นที่รวมทั้งสิ้น 58.0 ตารางกิโลเมตร

จุดที่น่าสนใจ ได้แก่ น้ำตกกระทิง ซึ่งมีความสูงถึง 13 ชั้น แต่ละชั้นมีความงามแบบต่าง ๆ กัน ยอดเขาพระบาทซึ่งมีความสูงจากน้ำทะเล 400 เมตร บนยอดเขามีภูมิประเทศซึ่งสัมพันธ์กันตามทางศาสนา ในวันสำคัญทางศาสนาจะมีผู้แสวงบุญขึ้นมานมัสการเป็นจำนวนมาก บนยอดเขายังสามารถชมทัศนียภาพมุมกว้างได้ไกลถึงเกาะนมสาว และเขาสุกิม หากท้องฟ้าแจ่มใส

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว ประเภท ธรรมชาติ แบบป่าเขาและน้ำตก

ที่ตั้ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว ตั้งอยู่ในพื้นที่คาบเกี่ยวระหว่างอำเภอโป่งน้ำร้อน กับอำเภอมะขามและอำเภอท่าใหม่ มีที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอยู่ตำบลทรายขาว อำเภอโป่งน้ำร้อน ห่างจากจันทบุรีไปตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 317 ถึงบ้านปะตง ประมาณ

62.0 กิโลเมตร แล้วแยกซ้ายเข้าที่ทำการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าอีก 3.0 กิโลเมตร ให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญ เทือกเขาสอยดาวเป็นเขาที่มีความสูงมากที่สุดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ 1,675 เมตร ปกคลุมด้วยป่าดิบชื้นและป่าดิบเขา อุดมไปด้วยพืชและสัตว์ป่านานาชนิด โดยเฉพาะสัตว์ป่าที่มีลักษณะคล้ายสัตว์ป่าในแถบเขมรและเวียดนาม เทือกเขาสอยดาวยังเป็นแหล่งต้นน้ำที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จุดที่น้ำสนาเจนอกจากพันธุ์พืช และสัตว์ป่าแล้วยัง ได้แก่ น้ำตกเขาสอยดาว ซึ่งมีความสูงลดหลั่นลงมาถึง 15 ชั้น น้ำตกกระหิงและน้ำตกทรายขาว ซึ่งมีความสวยงามเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ

หาดคุ้งวิมาน ประเภท ธรรมชาติ แบบหาดทรายชายทะเล

ที่ตั้ง หาดคุ้งวิมาน ตั้งอยู่ที่ตำบลสนาไชย อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี แยกเข้าไปจากทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 3 (สุขุมวิท) กิโลเมตรที่ 301 เข้าไปเป็นระยะทางประมาณ 19.0 กิโลเมตร

ความสำคัญ เป็นหาดทราย ยาวประมาณ 1.0 กิโลเมตร เนื้อทรายสีแสด ค่อนข้างหยาบ พื้นหน้าหาดกว้างนัก ด้านหลังหาดประชิดเขาทุ่งวิมานริมชายหาดมีเพิงจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มสำหรับบริการนักท่องเที่ยว

หาดเสด็จ ประเภทธรรมชาติ แบบหาดทราย ชายทะเล

ที่ตั้ง หาดเสด็จ ตั้งอยู่ในเขตตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ เข้าทางเดียวกับหาดคุ้งวิมาน คือ กิโลเมตรที่ 301 ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) เข้ามาประมาณ 12.0 กิโลเมตร แล้วแยกซ้ายมือเข้าไปอีกประมาณ 8.0 กิโลเมตร

ความสำคัญ หาดเสด็จมีความยาวตั้งแต่แหลมเสด็จจนถึงแหลมเจ้าหลาว ประมาณ 5.0 กิโลเมตร เป็นสันทรายกว้างที่คั่นอยู่ระหว่างคุ้งกระเบนกับทะเลนอก บริเวณใกล้แหลมเสด็จ ชายหาดจะมีความลาดชันค่อนข้างมาก และจะค่อยลดความชันลงบริเวณใกล้แหลมเจ้าหลาว เนื้อทรายค่อนข้างหยาบสีแสด

บริเวณชายหาดแหลมเสด็จมีสวนสาธารณะ สำหรับประชาชนพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใช้เอกสารฉบับนี้แล้ว หาดเสด็จยังเป็นสถานที่ตั้งโครงการพัฒนาความพระริชคดีอ่าวคุ้งกระเบนอีกด้วย

หาดเจ้าหลาว ประเภทธรรมชาติ แบบหาดทรายชายทะเล

ที่ตั้ง หาดเจ้าหลาวตั้งอยู่ระหว่างแหลมเจ้าหลาวกับแหลมท้ายร้านดอกไม้ ถัดจากหาดเสด็จมาทางทิศตะวันออกเพียงแต่มีแหลมเจ้าหลาวคั่นอยู่ระยะทางจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) ถึงหาดเจ้าหลาวประมาณ 22.0 กิโลเมตร

ความสำคัญ หาดเจ้าหลาวมีความยาวเพียง 2.0 กิโลเมตร ความลาดชันของหาดค่อนข้างน้อย หน้าหาดค่อนข้างกว้าง เนื้อทรายค่อนข้างหยาบ สีแดง บางตอนเป็นหินบนทรายมีถนนตัดขนานกับหน้าหาดลึกเข้าไปประมาณ 100 เมตร และมีส่วนที่เลียบ หน้าหาดเพียง 200-300 เมตร ตอนใกล้แหลมร้านดอกไม้

หาดอ่าวยาง ประเภทธรรมชาติ แบบหาดทรายชายทะเล

ที่ตั้ง ชายหาดอ่าวยางตั้งอยู่ที่ตำบลบางกระไชย อ่าวเภอแหลมสิงห์ ห่างจากอ่าวเภอแหลมสิงห์ไปทางทิศตะวันตก เป็นระยะทางตรงประมาณ 2.0 กิโลเมตร หากเข้าทางอ่าวเภอท่าใหม่จะต้องเดินทางตามถนนถึง 18.0 กิโลเมตร

ความสำคัญ ชายหาดอ่าวยาง มีความยาวตั้งแต่แหลมหมู่เรือจนจรดแหลมกระทิงประมาณ 1.0 กิโลเมตร เป็นหาดหน้าแคบ เนื้อทรายหยาบสีแดง พื้นที่ด้านหลังหาดแคบคิดเนินเขา

หาดกระทิง ประเภทธรรมชาติ แบบหาดทรายชายทะเล

ที่ตั้ง หาดกระทิง ตั้งอยู่ที่อ่าวบางกระไชย อ่าวเภอแหลมสิงห์ ถัดจากหาดอ่าวยางมาทางทิศตะวันออก ห่างจากอ่าวเภอแหลมสิงห์โดยระยะทางตรงเพียง 1.0 กิโลเมตร หากเข้าทางอ่าวท่าใหม่จะต้องเดินทางถนนถึง 19.0 กิโลเมตร

ความสำคัญ ชายหาดกระทิงมีความยาวตั้งแต่แหลมกระทิงจนจรดแหลมลิบญวนเพียง 0.5 กิโลเมตร ความลาดชันมากกว่าอ่าวกระทิง เนื้อทรายหยาบสีแดง หากเดินเท้าต่อไปบนยอดเขาแหลมลิบญวน จะมองเห็นทัศนียภาพมุมกว้างของปากน้ำแหลมสิงห์ และตรงปลายแหลมลิบญวนจะมีโขดหินเป็นรูปคล้ายสิงห์โต อันเป็นที่มาของชื่อแหลมสิงห์

หาดแหลมสิงห์ ประเภท ธรรมชาติ แบบหาดทรายชายทะเล

ที่ตั้ง หาดแหลมสิงห์ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์

ความสำคัญ หาดแหลมสิงห์มีความยาวตั้งแต่ปากแม่น้ำจันทบุรี จนถึง เกาะหนู เกาะแมว และ เกาะล้าน ประมาณ 4.0 กิโลเมตร เป็นหาดทรายที่มีความลาดชันของหาดน้อย หน้าหาดกว้างพอประมาณ สภาพชายหาดค่อนข้างสกปรก เนื่องจากเศษขยะที่ถูกน้ำพัดขึ้นมาติด พื้นที่ด้านหลังหาดตอนใกล้แหลมสิงห์ กรมทางหลวงได้จัดให้มีสวนสาธารณะ และร้านอาหาร เครื่องดื่ม สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว

เกาะหนู เกาะแมว และ เกาะล้าน เป็นเกาะเล็ก ๆ สามเกาะอยู่ใกล้กันและชิดกับฝั่ง เมื่อน้ำลงจะอยู่บนหาด เลยเกาะนี้สามออกไปทาง เกาะเปริดจะเป็นหาดทรายบนโคลน

โอเอซิสซีวิลด์ ประเภท ธรรมชาติ

ที่ตั้ง โอเอซิสซีวิลด์ ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาล ปากน้ำแหลมสิงห์ด้านในประชิดกับคลองพลั่ว

ความสำคัญ นับเป็นสถานที่เพาะเลี้ยงปลาโลมาแห่งแรกของประเทศไทย ดำเนินการโดยภาคเอกชน ซึ่งรวบรวมพันธุ์ปลาโลมาประเภทต่าง ๆ ที่มีอยู่มานานนี้มาไทย เพื่อการศึกษาและการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนโดยทั่วไป

นอกจากบ่อเลี้ยงปลาโลมาแล้ว ยังจัดให้มีการแสดงของปลาโลมาและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และศาลาที่นั่งพักผ่อนของนักท่องเที่ยว

อนุสาวรีย์พระเจ้าตากสิน ประเภท ประติมากรรม

ที่ตั้ง อนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งอยู่ใจกลางสวนสาธารณะ เทศบาลเมืองจันทบุรี

ความสำคัญ ภายหลังจากเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าใน พ.ศ. 2310 พระยาตากได้นำ

กำลังพลจำนวนหนึ่งมาตีเมืองจันทบุรี เมื่อตีได้แล้วจึงได้เร่งระดมไพร่พลและเสบียงอาหาร ตลอดจนเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สวนงวอสำหรับงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใดไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จนได้ต่อเรือรบขึ้น สำหรับใช้เป็นพาหนะนำไพร่พลขึ้นไปยังบลิ่ย์ศึกษาที่พ้นจากแผ่นดินไทย เมือง
จันทบุรี จึงนับเป็นฐานกำลังอันสำคัญในการกอบกู้เอกราชของชาวไทย

ค่ายเนินวง ประเท ประวัติศาสตร์

ที่ตั้ง ค่ายเนินวงตั้งอยู่ที่ตำบลบางกะจะ อำเภอเมืองจันทบุรี ห่างจากเทศบาลเมือง
จันทบุรี ไปทางท่าแลบเป็นระยะทางประมาณ 5.0 กิโลเมตร

ความสำคัญ เป็นที่ตั้งเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อชดดา
ทัพญวน เมื่อ พ.ศ. 2377 เจ้าพระยาพระคลัง (สมเด็จพระยาบรมมหาประยูรวงศ์) เป็น
แม่กองสร้างพร้อมวัดโยธานิมิตร

ปัจจุบัน ยังมีซากกำแพงเมือง คลังกระสุน ตัวเมืองเป็นรูปบ้องสี่เหลี่ยม กว้าง 14 เส้น
ยาว 15 เส้น มีประตูทิศละสองประตู เวลานั้นยังเหลือประตูข้าง ประตูท่าเทียบ ประตูบางกะจะ
และประตูอุโมงค์ ซึ่งกรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้เป็นโบราณสถาน

คู่อู่เรือพระเจ้าตาก ประเท ประวัติศาสตร์

ที่ตั้ง คู่อู่เรือพระเจ้าตากตั้งอยู่ที่บ้านเสม็ดงาม ตำบลเสม็ดงาม อำเภอเมืองจันทบุรี
ทางด้านใต้ของเทศบาลเมืองจันทบุรี ตามทางหลวงจังหวัด หมายเลข 3146 เป็นระยะทาง
ประมาณ 3.0 กิโลเมตร แล้วแยกขวามือเข้าหมู่บ้านเสม็ดงามอีก 5.0 กิโลเมตร

ความสำคัญ เป็นสถานที่ซึ่งกรมศิลปากรได้ทำการขุดแต่งทรากเรือรบโบราณจาก
หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ค้นพบ สันนิษฐานว่า เป็นสถานที่ซึ่งพระเจ้าตากสินระดมไพร่พลต่อ
เรือรบ สำหรับยกทัพไปยังบลิ่ย์พม่าออกจากแผ่นดินไทย

ตึกแดง ประเท ประวัติศาสตร์

ที่ตั้ง ตึกแดงตั้งอยู่ปลายแหลมสิงห์ ในเขตสุขาภิบาลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์
แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สุขุมวิท) เข้าไปตามทางหลวงจังหวัดหมายเลข 3347

ประมาณ 16 กิโลเมตร สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญ ตึกแดงเป็นตึกชั้นเดียวสร้างด้วยอิฐทาสีแดง จึงเรียกว่า ตึกแดง กว้าง 8.0 เมตร ยาว 20.0 เมตร กองทัพฝรั่งเศสสร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2436 เพื่อเป็นที่พักทหารในนครเวียงจันทน์ กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้เป็นโบราณสถาน ปัจจุบันปรับปรุงใช้เป็นห้องสมุดประชาชนอำเภอแหลมสิงห์

คูมรุ้ง (คูขี้ไก่) ประเภท ประวัตินาศาสตร์

ที่ตั้ง คูมรุ้ง (คูขี้ไก่) ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาล ปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ เข้าทางเดียวกับตึกแดง แต่ถึงก่อนตึกแดงประมาณ 500 เมตร

ความสำคัญ เป็นคูมรุ้ง เสดสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2436 ก่อด้วยอิฐถือปูน กว้างยาวด้านละ 4.0 เมตร สูง 10.0 เมตร สำหรับเป็นที่ขังนกอพยพ แต่เดิมตั้งอยู่ริมหน้าแต่ภายหลังถูกประชาชนบุกรุกที่ด้านหลัง ทำให้คูมรุ้งกลายเป็นคูบนบก กรมศิลปากรได้ขึ้นทะเบียนไว้เป็นโบราณสถาน

วัดไผ่ล้อม ประเภท วัดนธรรม

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ในเขตตำบลจันทนิมิตร์ อำเภอเมืองจันทบุรี ฝั่งตรงข้ามกับเทศบาลเมืองจันทบุรี เลยสะพานข้ามแม่น้ำจันทบุรีไปเล็กน้อย มีทางแยกเข้าไปประมาณ 500 เมตร

ความสำคัญ วัดไผ่ล้อม เป็นที่ทำการของเจ้าคณะจังหวัดจันทบุรี ฝ่ายมหานิกาย เป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่ง จากลักษณะทางด้านสถาปัตยกรรมคาดว่าอยู่ในสมัยรัตนโกสินทร์ สิ่งที่น่าสนใจได้แก่ จิตรกรรมฝาผนัง สกulpture ท้องถิ่น ในพระอุโบสถ เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับปฐมสมโพธิกถา และทศชาติ

วัดเนินสูง ประเภท วัดนธรรม

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอคลองนารายณ์ อำเภอเมืองจันทบุรี ห่างจากเทศบาลเมืองจันทบุรี ไปตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 3 ถึงกิโลเมตรที่ 338 แล้ว แยกขวามือเข้าไป

เอกสารประมาณ 900 กิโลเมตร รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญ วัดเนินสูง สันนิษฐานว่า เป็นวัดที่สร้างขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์นี้เอง จากจากรูปบนภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถว่า ได้เขียนขึ้นเมื่อปี พุทธศักราช 2458 ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี จิตรกรรมฝาผนังในวัดนี้เป็นฝีมือสกุลช่างท้องถิ่น เช่นเดียวกับวัดไผ่ล้อม เรื่อง ปฐมสมโพธิกถาและทศชาติ

บ้านเสม็ดงาม ประเภท วัดนธธรรม

ที่ตั้ง บ้านเสม็ดงามอยู่ในเขตตำบลเสม็ดงาม อำเภอเมืองจันทบุรี ตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ของเทศบาลเมืองจันทบุรี ตามทางหลวงจังหวัด หมายเลข 3146 ทางเดียวกับอุโมงค์เรือพระเจ้าตาก เป็นระยะทางประมาณ 3.0 กิโลเมตร แล้วแยกขวามือเข้าหมู่บ้านเสม็ดงามอีก 5.0 กิโลเมตร

ความสำคัญ หมู่บ้านเสม็ดงามในอดีตเป็นแหล่งผลิตเสื่อจันทบูรณ์ และผลิตภัณฑ์จากเสื่อจันทบูรณ์ที่สำคัญ ภายหลังฤดูหนาว เกษตรกรจะเก็บเกี่ยวกมมาจากแห้งแล้วข้อมลี จากนั้นจึงจะนำไปทอเป็นผืนเพื่อใช้เป็นเสื่อหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จำหน่ายเป็นอาชีพเสริมต่อไป

วัดเขาสุกิม ประเภท วัดนธธรรม

ที่ตั้ง วัดเขาสุกิม ตั้งอยู่ในเขตตำบลเขาบายศรี อำเภอท่าใหม่ แยกจากทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 3 (สุขุมวิท) ที่บ้านวัวพอก เข้าไปอีกประมาณ 13.0 กิโลเมตร

ความสำคัญ วัดเขาสุกิม สร้างขึ้นโดยพระอาจารย์สมชาย ฐิตวิริโย เพื่อให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของพุทธศาสนิกชน ตัววัดตั้งอยู่บนเขา มีโรงทานเลี้ยงอาหารผู้มาเยี่ยมชม รับประทานอาหารได้ตลอด 24 ชั่วโมง ห้องสมุด ซึ่งสามารถใช้เป็นที่พักค้างคืนได้ และพิพิธภัณฑ์แสดงศิลปวัตถุ ซึ่งได้รับบริจาคจากศรัทธาประชาชน บริเวณพื้นที่กว้างขวางมาก

3.2 การศึกษาและรวบรวมข้อมูล ทางด้านนโยบาย สังคม เศรษฐกิจ ภายภาพ ระดับเทศบาลเมือง จันทบุรี

3.2.1 ประวัติเทศบาลเมืองจันทบุรี

เทศบาลเมืองจันทบุรี ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาการจัดตั้ง เทศบาลเมืองจันทบุรี เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2478 มีพื้นที่ 2.5 ตารางกิโลเมตร มีบ้านจำนวน 5,272 หลัง มี หลวงพระพนธ์นฤภูมิ เป็นนายกเทศมนตรีคนแรก และชุมชนบูรพาภิผล ม.ล. เสริมสิงห์ ปราโมทย์ นายเซี่ย เฮงสมเกียรติ เป็นเทศมนตรี

เพื่อประโยชน์ในการบริหารกิจการเทศบาลและบ้านบุรุงท้องถิ่น คณะผู้บริหารเทศบาล ได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในระบบเทศบาลให้มีความเป็น ประชาธิปไตยมากที่สุด จึงได้ดำเนินการขอขยายเขตเทศบาลออกไปอีก 7.75 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันเทศบาลเมืองจันทบุรีมีเนื้อที่ทั้งสิ้น 10.25 ตารางกิโลเมตร รัฐบาลได้ตราพระราช กฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่วันที่ 6 กันยายน 2527 ตามราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ หน้า 1 เล่ม 101 ตอนที่ 120 เทศบาลเมืองจันทบุรี เริ่ม ก่อตั้งมีคณะ เทศมนตรีบริหารงานเทศบาลมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งหมด 18 คณะ เป็นคณะเทศมนตรี ที่ได้รับการแต่งตั้ง 6 คณะ และจากการเลือกตั้งของประชาชน 12 คณะ คณะเทศมนตรีชุดปัจจุบัน ได้รับการเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2533 โดยมีนายปรีชา ปิตานนท์ เป็นนายกเทศมนตรี นายไพโรจน์ ชีพสมุทร นายบดินทร์ เหล่าเจริญ และนายสุนทร เขียมสกุล เป็นเทศมนตรี มีนายประจำ สุทธิศีล เป็นประธานสภาเทศบาล และ น.ท.เสนีย์ รักษาศิลป์ ร.น. เป็น รองประธานสภาเทศบาล

3.2.2 การศึกษาด้านนโยบายระดับเทศบาลเมืองจันทบุรี

นโยบายข้อ 1 โอกาสทางการศึกษา

1. ขยายการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ทั้งในเขตชุมชนเมือง และ เขตชนบท โดยมุ่งเน้นการกระจายบริหาร

การศึกษา และสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับนี้เพิ่มขึ้น เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานเพื่อการศึกษาด้านนี้ มิฉะนั้นให้ใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เร่งจัดการศึกษา เพื่อให้เด็กที่มีอายุครบเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาทุกคน โดยเน้นการช่วยเหลือและสนับสนุนการจัดการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมกับตัวเด็กและสภาพของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเด็กกลุ่มด้อยโอกาส

3. ขยายบริการการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในและนอกระบบโรงเรียน รูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้ที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาได้มีโอกาสเข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น การให้ทุนการศึกษา ยกเว้นค่าบำรุงการศึกษา การจัดบริการสื่อการเรียนหรืออุปกรณ์การศึกษา

4. ปรับปรุง และพัฒนารูปแบบการรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมทุกท้องถิ่น และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้เป็นธรรม และสนองความต้องการของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

5. ส่งเสริม และสนับสนุนให้สถานศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน จัดกิจกรรมทางวิชาการ ที่เป็นประโยชน์ มีความหลากหลายและ เป็นที่สนใจของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ พัฒนาทักษะด้านอาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิต

นโยบายข้อ 2 คุณภาพการศึกษา

1. พัฒนาระบบการเรียนการสอนและผลิตสื่อต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และสอดคล้องกับการคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น รวมทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในหลักสูตรและ เสริมหลักสูตร ตลอดจนริเริ่มให้มีแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ และมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท จัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ที่ดีของชาติ และให้สถานศึกษาจัดรูปแบบวิถีชีวิต กิจกรรมที่มุ่ง เสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. พัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานและทักษะที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ โดยเน้นการเสริมสร้างความสามารถนกระบวนกรต่าง ๆ และอาชีวศึกษาครบวงจร ตลอดจนการ

เอกสารแนบท้ายฉบับต่าง ๆ ที่จำเป็นและสอดคล้องกับกิจกรรมพัฒนาการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่การค้าไม่ยากเปลี่ยนแปลง อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เลือกรร และพัฒนาครู-อาจารย์ ทั้งในด้านความรู้ คุณธรรมและความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่เสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตลอดจนการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ

5. ให้มีระบบการประเมินมาตรฐานทางวิชาการ ในสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท โดยกำหนดรูปแบบ โครงสร้าง และให้มีการนำผลการประเมินไปใช้อย่างชัดเจน

6. จัดกิจกรรมเพื่อสร้าง เสริมความเข้าใจที่แก่ผู้เรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ การออกกำลังกาย การพักผ่อน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนการเล่นกีฬาที่มีความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และมีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีในการเล่นกีฬา

7. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อใช้ในสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

8. พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นการปฏิบัติผ่านกระบวนการทางพลศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด และชมรมต่าง ๆ

9. จัดให้มีการนิเทศ และแนะแนวการศึกษาอาชีพ รวมทั้งพัฒนาเทคนิควิธีการนิเทศ และแนะแนวที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพในทุกระดับ

นโยบายข้อ 3 การศึกษาเพื่ออาชีพ

1. ให้มีการศึกษา วิจัย ความต้องการด้านอาชีพของท้องถิ่นและนำผลการศึกษาวิจัยมาใช้ในการจัดการศึกษาให้ตอบสนอง และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและตลาดแรงงาน

2. ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการศึกษา วิชาชีพ การฝึกปฏิบัติให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และความต้องการทางเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีรายได้ระหว่างเรียน ตลอดจนสามารถที่จะออกไปประกอบอาชีพอิสระได้

3. สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในสถานศึกษาทุกระดับทุกประเภท เพื่อสนับสนุนการพัฒนาและให้มีการแข่งขันการประดิษฐ์ คิดค้น สิ่งใหม่ ๆ และความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

ทุกรูปแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. พัฒนาเนื้อหาสาระของหลักสูตรเดิม และสร้างหลักสูตรใหม่ ให้มุ่งเสริมสร้างความรู้ ทักษะที่สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และ เทคโนโลยีสมัยใหม่ พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นผู้รู้จักสังเกตพิจารณาหาความรู้ และ เน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อปลูกฝังความศรัทธาในวิชาชีพ ตลอดจนให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการศึกษา และการประกอบอาชีพ

5. ให้มีการจัดทรัพยากร และประสานงานการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อจัดการศึกษาในการพัฒนาอาชีพ

นโยบายข้อ 4 การศึกษาเพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์ และ เทคโนโลยี

1. ให้มีการจัดหาพัฒนาอาคารสถานที่วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือสำหรับการศึกษาค้นคว้า และวิจัย รวมทั้งอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ ทดลองสำหรับนักเรียน นักศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท

2. จัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ เพื่อพัฒนาวิชาการและผลผลิตกำลังคนให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีให้มากขึ้น และเป็นศูนย์เพื่อการนำวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์ไปพัฒนาท้องถิ่น และรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อม

3. ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ให้กับผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ รวมทั้งจัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มากยิ่งขึ้น

4. ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดกิจกรรมการศึกษาในรูปแบบ และวิธีช่วยให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนทั่วไป ได้มีโอกาสแสดงความคิดริเริ่มและสร้างผลงานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตามความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน และให้ผู้เรียนรู้จักหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ และ เทคโนโลยีพื้นบ้านมาปรับใช้ในการดำรงชีวิต

5. พัฒนาระบบการเรียนการสอน และการประเมินผลให้ได้มาตรฐานและทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการ เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาและการปฏิบัติด้วยการนำหลักการและ เทคโนโลยีมาใช้ มีการถ่ายทอดความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับความรู้สมัยใหม่ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ให้มีการจัดการศึกษาต่อเนื่อง การถ่ายทอดความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมบริการ โดยเน้นในสาขาที่ขาดแคลน ได้แก่ กลุ่มคนที่อยู่ในตลาด แรงงาน และก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานทั้งในเมืองและชนบท

นโยบายข้อ 5 การศึกษาตลอดชีวิต

1. สนับสนุนให้โรงเรียนชุมชน ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน สถานศึกษาอื่น ๆ วัดและ องค์กรในท้องถิ่น ร่วมกันวางระบบเครือข่ายการเรียนรู้ ระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการใฝ่รู้ใฝ่หา ในการศึกษาทั้งสายสามัญและอาชีพอ่างต่อเนื่อง ตามความสามารถและความ จาเป็นของแต่ละบุคคล
3. แสวงหาความร่วมมือจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อการประชาสัมพันธ์และ เพิ่มสัดส่วนการให้ความรู้ ข่าวสาร และข้อมูลแก่ประชาชนให้มากยิ่งขึ้น
4. ให้มีการจัดระบบบริการด้านการฝึกอบรมให้ชัดเจน มีการพัฒนาหลักสูตรและสื่อการ ฝึกอบรมให้ได้มาตรฐานและ เป็นการเพิ่มพูนวิทยฐานะ และรายได้ของประชาชน

นโยบายข้อ 6 การศึกษาเอกชน

1. สนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษา และพัฒนาคุณภาพการศึกษาภาคเอกชน โดย ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ การพัฒนาบุคลากรตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ ตามความ เหมาะสม
2. สนับสนุนให้สถานศึกษาเอกชน ร่วมมือกันศึกษาค้นคว้า และวิจัยการจัดการศึกษา เฉพาะอย่างยิ่งอาชีพอิสระในท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้เยาวชน และประชาชน ในการ ประกอบอาชีพ
3. ส่งเสริมให้เอกชนจัดการศึกษา ในสาขาที่มีความพร้อม และเป็นความต้องการ ของตลาดแรงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
4. กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีการในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และ เผยแพร่
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
เพื่อแนวทางในการพัฒนาตนเองของสถานศึกษา

นโยบายข้อ 7 การศาสนา และศิลปะและวัฒนธรรม

1. ให้มีการชี้แจงประสานความเข้าใจในการดำเนินงานด้านศิลปะ และ วัฒนธรรม แก่บุคลากรทางการศึกษา ทั้งในและนอกระบบ เพื่อให้สามารถนำไปถ่ายทอดให้แก่เยาวชน และประชาชนได้อย่างถูกต้อง และ เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง
2. เสริมสร้างและพัฒนาพระนักเทศน์ พระนักเผยแผ่ และพระนักพัฒนา ให้มีความรู้ ความสามารถ และมีบทบาทต่อการเผยแผ่หลักธรรมศาสนา และเป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ
3. เร่งสร้างทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ ว่าสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทาง วัฒนธรรมเป็นสมบัติของทุกคน

นโยบายข้อ 8 การบริหารและสนับสนุน

1. พัฒนาโครงสร้างระบบข้อมูลและสารสนเทศให้มีความถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัย และให้มีเครือข่ายที่ประสานสอดคล้องทุกสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องในทุกระดับของท้องถิ่น
2. จัดหาเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นและเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ตลอดจนมี ปัจจัยการบริหารอื่น ๆ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. พัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม มีความสามารถในการ วิจัยและสนับสนุนให้จัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมการวิจัย และการปฏิบัติการวิจัยในสถานศึกษา ให้มากขึ้น
4. สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ทั้งด้าน ปริมาณและคุณภาพ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นความสำคัญของระบบข้อมูล สามารถนำไปใช้ เพื่อการวางแผนและการตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.3 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านสังคม ระดับเทศบาลเมืองจันทบุรี

1) ประชากร

ประชากรในเขตเทศบาลมีจำนวน 39,554 คน สํารวจเมื่อเดือนกรกฎาคม 2534 จะอยู่กันหนาแน่นในเขตเทศบาลย่านชุมชนใจกลางเมือง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย นอกจากนี้ก็มี รับราชการ รับจ้างขายบริการ และกระจายไปรอบ ๆ ประกอบอาชีพอุตสาหกรรม ทําสวน การเปลี่ยนแปลงของประชากรจะเป็นแรงงานผลักดันให้เกิดความเจริญขึ้นในชุมชน ปัจจัยที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงประชากร คือ อัตราการเพิ่มโดยธรรมชาติ ได้แก่ อัตราการเกิดและตาย และอัตราการอพยพ จำนวนการเปลี่ยนแปลงจะมากขึ้นอยู่กับสภาพชุมชนและสภาพทาง เศรษฐกิจ

2) การนับถือศาสนา

ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ประมาณ 81.67% นอกนั้นนับถือศาสนาคริสต์ ประมาณ 17.67% ศาสนาอิสลาม ประมาณ 0.66% ในเขตเทศบาล มีวัดอยู่ 6 วัด คือ วัดใหม่ วัดป่าคลองกุ้ง วัดสวนมะม่วง วัดเบสท์ วัดกลาง และวัดเขตนามบุญญาราม (วัดจีน)

3) การศึกษา

ในเขตเทศบาลมีบริการให้การศึกษาระดับประถมศึกษา สํานัก และสายอาชีพทั้งภาค เอกชนและรัฐบาลตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี 14 แห่ง เทศบาลรับผิดชอบการจัดการศึกษา เกณฑ์บังคับในเขตเทศบาล โดยมีโรงเรียนสังกัดเทศบาล 2 แห่ง คือ โรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี 1 และโรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี 2

4) บริการด้านสาธารณสุข

การสาธารณสุข

ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี มีโรงพยาบาลของรัฐ 1 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 1 แห่ง เอกสาร (โรงพยาบาลรวมแพทย์, รัตกกลิน) ศูนย์บริการสาธารณสุข 1 แห่ง หน่วยควบคุมกําเนิด 1 แห่ง ไม่สามารถบอกจำนวนได้ ซึ่งทั้งห้าแห่งให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้ สาธารณสุขจังหวัด 1 แห่ง

ตลาด

ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี มีตลาดทั้งหมด 7 แห่ง คือ ตลาดเทศบาล 1,2,3
 คำเนินการโดยเทศบาลเมืองจันทบุรี ตลาดชัยศิริพันธ์ ตลาดวัดสวนมะม่วง ตลาดชัยศิริ ตลาด
 เกษมสถานต์ คำเนินการโดยเอกชน

โรงฆ่าสัตว์

มีโรงฆ่าสัตว์ของเทศบาล 1 แห่ง อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเมืองจันทบุรี
 อยู่บริเวณทุ่งพลองเหนือ ทว่าการฆ่าสัตว์เฉลี่ยต่อวัน คือ โค 10 ตัว สุกร 45 ตัว กระบือ 4 ตัว

การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของเทศบาล

เทศบาลเมืองจันทบุรีมีนโยบายที่มุ่งเน้นในการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบ
 เรียบร้อยและได้ดำเนินการอย่างเต็มกำลังความสามารถ ทুমเทและเอาจริงเอาจัง จนได้รับ
 ความร่วมมือร่วมใจอย่างแท้จริงจากประชาชน จากสภามณฑลเทศบาลแห่งประเทศไทย และกรม
 การปกครอง 3 ปีซ้อน คือ ในปี พ.ศ. 2529 เทศบาลได้รับรางวัลชมเชย พ.ศ. 2530-2533
 ได้รับรางวัลที่ 1 ส่วนในปีนี้ เทศบาลได้รับโล่พระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

5) การเมืองการบริหาร

การบริหารเทศบาลเมืองจันทบุรี เทศบาลเป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาล
 มีฐานะเป็นนิติบุคคล ราษฎรในท้องถิ่นของตน โดยการเลือกตั้ง สภาเทศบาลทำหน้าที่ตรากฎหมาย
 ข้อบังคับ เพื่อใช้เป็นหลักในการปกครองในแต่ละท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดนโยบายและควบคุมการ
 บริหารงานของคณะเทศมนตรีให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ สภาเทศบาลเมืองจันทบุรี ประกอบด้วย
 สมาชิก 18 คน มาจากการเลือกตั้ง ในจำนวนนี้จะมีการเลือกตั้งประธานสภา 1 คน และรอง
 ประธานสภา 1 คน ที่ทำหน้าที่ควบคุมการประชุมสภา มีคณะเทศมนตรี 4 คน ซึ่งเลือกมาจาก
 สมาชิกสภาเทศบาลโดยความเห็นชอบจากสภา มีนายกเทศมนตรีเป็นหัวหน้า ควบคุมดูแลบริหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ว่าสามารถใช้งานได้เฉพาะกรณีศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์โดยเด็ดขาด
 กิจการของเทศบาลตามที่กฎหมายกำหนด ส่วนฝ่ายข้าราชการประจำจะมีปลัดเทศบาลเป็นหัวหน้า
 ไม่วาทกรรมใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ควบคุมดูแลบริหารกิจการเทศบาล โดยหัวหน้ากอง/ฝ่ายต่าง ๆ เป็นทีมงาน ตามแผนภูมิการจัด
องค์การ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายบรรลุดุประสงค์และ เป้าหมายของฝ่ายบริหาร
เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นอันเป็นส่วนรวม

3.2.4 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจระดับเทศบาลเมืองจันทบุรี

ด้านพาณิชยกรรม ส่วนใหญ่เป็นการค้าปลีก และจัดส่ง แหล่งพาณิชยกรรมจะอยู่ภายใน
บริเวณใจกลางเมือง ประกอบด้วย อาคารพาณิชย์ โรงแรม ภัตตาคาร สวนอาหาร คีอพีซีเอฟ
และสถานบริการต่าง ๆ มากมาย มีบริษัท 65 แห่ง ห้างหุ้นส่วนจำกัด 225 แห่ง ห้างหุ้นส่วน
สามัญนิติบุคคล 8 แห่ง โรงแรมมี 11 แห่ง คือ อีสเทอร์น จันทบุรีโฮเต็ล แทรเวลเลอร์ดี เกียรติ
ขจร เกษมศาสตร์ 1 เกษมศาสตร์ 2 โรงแรมเมืองจันทร์ โรงแรมไพล์ โรงแรมจตุรสุ โรงแรม
จันทรา โรงแรมอรุณสวัสดิ์

ไนท์คลับ มี 3 แห่ง คือ เซอร่าตัน อีสเทอร์น สกนตลา

คีอพีซีเอฟ มีมากกว่า 10 แห่ง

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พาณิชยกรรม นอกจากนี้ก็มีรับจ้าง รับราชการ รายได้
เฉลี่ยต่อหัวของประชากร คือ

3.2.5 การศึกษาและรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ระดับเทศบาลเมืองจันทบุรี

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

เทศบาลเมืองจันทบุรี ตั้งอยู่เลขที่ 39 ถนนเลียบบเนิน ต.วัดใหม่ จ.จันทบุรี โดยมี
พื้นที่ครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบล คือ ต.ตลาด และต.วัดใหม่ทั้งหมด ต.ท่าช้าง (หมู่ที่ 8) ต.บางกะจะ
(หมู่ที่ 10 และ 12) มีพื้นที่ทั้งหมด 12.25 ตารางกิโลเมตร

2) ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี มีลักษณะพื้นที่เป็นเนินและที่ราบลุ่มแม่น้ำจันทบุรีและ

ลำคลองไหลตลอดปี สำหรับแม่น้ำจันทบุรีมีความยาว 120 กิโลเมตร ส่วนที่ไหลผ่านเขตเทศบาล
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่สามารถนำ
ไปทำกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองจันทบุรี มีความยาว 8 กิโลเมตรเศษ แม่น้ำสายนี้อยู่ที่ยอดเขาสอยดาว ต.ตะเคียนทอง อ.มะขาม และสุดสายอยู่ที่ ต.ปากน้ำ แหลมสิงห์ อ.แหลมสิงห์ พื้นที่ที่เป็นเนินจะมีเพียงเล็กน้อย ประมาณ 1 ใน 10 ของพื้นที่ทั้งหมด ซึ่งจะเป็นที่ตั้งของสถานราชการ สำนักงานและโรงเรียน ส่วนใหญ่พื้นที่ราบลุ่มนั้นจะเป็นที่อยู่อาศัย ทหารการค้า ตลาด โรงมหรสพ ธนาคาร และสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ซึ่งจัดเป็นย่านการค้าที่มีชุมชนหนาแน่น นอกจากนั้น พื้นที่จะเป็นสวนสาธารณะ และทะเลสาบ ส่วนพื้นที่เทศบาลขยายใหญ่ขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นที่สาธารณะ (บริเวณทุ่งพลงเหนือ ทุ่งพลงใต้, ทุ่งคอนแดง, ทุ่งคอนหว่า) ประมาณ 60% อีก 40% เป็นที่ของเอกชน ในบริเวณดังกล่าว ในส่วนที่สาธารณะจะเป็นที่ลุ่ม ว่างเปล่า ส่วนใหญ่จะเป็นป่าเสม็ด และมีสถานที่ราชการ คือ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หน่วยมาเลเซีย สถานีวิทยุ 07, สำนักงานเกษตรจังหวัด ในส่วนที่ของเอกชนจะเป็นย่านชุมชน ดึกแถว ท้องแถว บ้านเช่า

3) ลักษณะภูมิอากาศ

เทศบาลเมืองจันทบุรี อยู่ในเขตจังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดภาคตะวันออกของประเทศไทย มีพื้นที่อยู่ติดอ่าวไทยฝั่งตะวันออก ในฤดูร้อนมีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน ฤดูฝนจะมีฝนตกชุก ฤดูหนาวไม่หนาวมากนัก จึงนับได้ว่าเป็นจังหวัดและเทศบาลที่เหมาะสมและเอื้ออำนวยประโยชน์แก่การประกอบอาชีพแห่งหนึ่ง

4) การคมนาคมขนส่ง

การคมนาคมขนส่งในเขตเทศบาลเมืองจันทบุรี รวมทั้งภายในจังหวัดจันทบุรี ในปัจจุบันนับว่าคล่องและสะดวกสบายขึ้น เพราะได้มีการพัฒนาถนนหนทางทั้งภายในเขตเทศบาลและจังหวัด และได้มีการตัดถนนสายใหม่ ๆ ขึ้น เพื่อเป็นการระบายการจราจร ให้ความรวดเร็วและปลอดภัยยิ่งขึ้น แยกเป็นดังนี้

การคมนาคมทางบก โดยรถยนต์ จะมีเส้นทางคมนาคมดังนี้

1. กรุงเทพฯ จันทบุรี จะมีรถยนต์โดยสารของสถานีขนส่ง (บ.ข.ส.) รถทัวร์ของ

เอกชน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จันทบุรี นครราชสีมา โดยรถตู้เอกชน
3. จันทบุรี สระแก้ว โดยรถ บ.ช.ส.และ เอกชน
4. จันทบุรี สระแก้ว โดยรถของสถานีขนส่ง (บ.ช.ส.)
5. จันทบุรี ตราด โดยรถ บ.ช.ส.
6. จันทบุรี ระยอง โดยรถ บ.ช.ส.

การคมนาคมทางรถไฟและทางอากาศ ไม่มี

การคมนาคมทางน้ำ ไม่มี

5) การติดต่อสื่อสาร

โทรศัพท์ ชุมสายโทรศัพท์จันทบุรี ตั้งอยู่บริเวณถนนท่าหลวงใกล้กับศาลหลักเมือง หน้า
 ค่ายพระเจ้าตากสิน เป็นที่ทำการและบริการโทรศัพท์ทางไกล เป็นอาคารที่ทำการ เป็นที่ตั้ง เครื่อง
 โทรคมนาคม ชุมสายโทรศัพท์จันทบุรี เป็นชุมสายท้องถิ่น ขนาด 3,600 เลขหมายบริการ
 โทรศัพท์สาธารณะ 31 แห่ง โทรศัพท์ทางไกลสาธารณะ 12 แห่ง โทรศัพท์ทางไกลระบบเคเบิล
 ไปรษณีย์โทรเลข ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขจังหวัดจันทบุรี ให้บริการไปรษณีย์โทรเลข
 และจำหน่ายตราไปรษณีย์อากร บริการธนาณัติ และตั๋วแลกเงินไปรษณีย์ บริการโทรเลขทั้งใน
 และระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการสื่อสารแห่งประเทศไทย จังหวัดจันทบุรีให้บริการด้านการ
 สื่อสารโทรคมนาคม ตั้งอยู่ ณ ถนนทุ่งคอนแดง

7) สถานที่ท่องเที่ยวในตัวเมือง

ก่อนตะแอมไปที่อื่น เรามุ่งหน้าไปที่ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ศาลนี้ตั้งอยู่
 ที่ถนนท่าหลวง บริเวณวังขวาชของค่ายตากสิน ทางฝั่งซ้ายนั้น คือ ศาลหลักเมือง กราบไหว้สิ่ง
 ศักดิ์สิทธิ์ประจำเมืองกันเรียบร้อยแล้วก็เดินเรือออกมาด้านหน้า มองไปฝั่งตรงข้ามกับศาลหลักเมือง
 จะแลเห็นอาคารหลังเก่าเป็นสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 6 อาคารนั้น คือ ศาลากลางจังหวัด
 หลังเก่า สถานที่นี้แต่เดิมมาชื่อเป็นศาลากลางมณฑลจันทบุรี สร้างขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2459 ในรัชสมัย
 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้งเมื่อโอนมณฑล จันทบุรีเป็นศาลากลางจังหวัด
 ไม่ช้ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่อมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2476 จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2521 นับว่าเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ การปกครองและสถาปัตยกรรมของไทยแห่งหนึ่งทีเดียว

ที่กลาง เมืองจันทน์มีแหล่งพักผ่อนหย่อนใจสำหรับชาวเมืองอยู่แห่งหนึ่ง คือ สวนสาธารณะ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช บริเวณรอบนอก ชุดเป็นบึงล้อมรอบสำหรับพายเรือเล่น รวมทั้ง เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาของประมงจังหวัดด้วย ที่เกาะกลางบึงนี้ประดิษฐานพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงม้าผงาดท่ามกลางทหารเอกคู่พระทัยทั้งสิ้น ชาวเมืองจันทน์ร่วมใจกันสร้างขึ้นเป็นอนุสรณ์สถานสำหรับการกู้เอกราชที่เมืองจันทบุรี ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญ ในการชองสุภกาหลังและเสียบง

อากาศอาจจะร้อนสักนิด แต่อาจจะเบรียงสักหน่อย หากคอแห้งเป็นมงแถมหิวหน่อย ๆ แนะนำให้เดินออกจากสวนสาธารณะทางด้านหน้า ถนนแถบนั้นถูกจัดให้เป็น "ถนนผลไม้" ลองเดินเลียบ ๆ ตามแผงขายผลไม้ชิมร่นชิมนี้ไปเรื่อย ๆ มีผลไม้หลากหลายชนิด ทั้งทุเรียน เงาะ ลิ้มระกา และแม็กกระทั้ง ลำไย

จันทบุรีได้มีชื่อเสียงเฉพาะผลไม้เท่านั้น หากยังเป็นเมืองอัญมณีอีกด้วย ฉะนั้นถนนศรีจันทน์ จึงเป็นอีกแห่งที่จะพลาดเสียไม่ได้ หากว่าได้มาเยือนเมือง

ไม่ซื้อไม่หา มาดูก็ยังดี

ถนนสายนี้ถูกจัดให้เป็นถนนอัญมณี เป็นตลาดพลอยที่คนซื้อมานั่งรอที่โต๊ะประจำของคนขาย เมื่อมาถึงก็ยื่นซองพลาสติกใสของ เล็กให้ ฝ่ายที่นั่งรอซื้อรับมาเทเม็ดพลอยลงบนโต๊ะ ๑๕ ปากคียบจับขึ้นมาส่องดูด้วยแว่นขยาย ขณะเดียวกันก็ถามราคา การซื้อขายเริ่มต้นกันตรงนี้เอง

ที่นี่จะติดคิกานช่วงเช้าของวัน พอสว่างเข้าเวลาบ่ายคนขายก็เริ่มจะบางลง และที่นี่จะมีคนมารับซื้ออีกเฉพาะ สุกร์ เสาร์ อาทิตย์ เท่านั้น พ้นจากสามวันนี่ไปแล้วก็เป็นเรื่องของพ่อค้าพลอยที่ประจำร้านถึงบ้านของแต่ละคน

ไกลออกจากตัวเมืองไปอีกหน่อย ซ้ำมแม่ฟ้าจันทบุรีไปนิคประมาณ 1.5 กิโลเมตร เข้าไปชมวัดฝั่ล้อม ซึ่งเป็นวัดเก่าสมัยอยุธยาตอนปลาย ภายในพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรม ผาผนัง เอกสารที่มีมือช่างสมัยอยุธยาตอนปลาย แสดงเรื่องราวของพระเจ้าลิขชาติ นอกจากวัดนี้แล้วยังมีวัดอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัดใด ๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งมีความสำคัญทางด้านศิลปกรรม เช่น วัดทองหั่ว วัดพลับ วัดกลาง วัดโยธานิมิต เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นวัดเก่ากระจายอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของตัวเมือง ถัดจากวัดไผ่ล้อมมาทางแยกขวา 2 กิโลเมตร เป็นโบสถ์วัดแม่พระปฏิสนธินิรมล ซึ่งเป็นวัดคาทอลิกที่ตัวอาคารสร้างเป็นศิลปะแบบโรตติก มีอายุยาวนานถึง 80 ปี กล่าวคือ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2449 ภายในโบสถ์ประดับด้วยกระจกสีเป็นภาพนักบุญในศาสนาคริสต์ มีความสวยงามและเจียบสงบน่าเข้าไปนั่งพักผ่อนเจียบ ๆ ที่เดียว บริเวณสถานเก่าแก่อีกแห่งหนึ่งที่ต้องชมกันคือ ค่ายเนินวง หรืออาจเรียกได้ว่าตัวเมืองจันทบุรีเก่าในสมัยรัชกาลที่ 3 ค่ายนี้อยู่ที่เนินวง ตำบล บางกะจะ ห่างจากตัวเมืองไปตามถนนท่าแฉลบประมาณ 7 กิโลเมตร แล้วเลี้ยวขวาไปตามทางแยกอีก 400 เมตร ข้อมค่ายที่นี้ชาวจังหวัดจันทบุรีมาแต่ใน ปี พ.ศ. 2516 ได้มีการบูรณะตัวป้อมและประตูค่ายด้านทิศตะวันออกใหม่ เมื่อขึ้นไปยืนบนป้อมแล้วมองออกไปจะสามารถแลเห็นทิวทัศน์ท้องทะเลได้ชัดเจน สองปากของตัวป้อม เป็นกำแพงแลง มีปืนใหญ่ประจำอยู่ตามช่องระหว่างกำแพงกำแพงเมือง หันปากกระบอกปืนออกสู่ทะเล อย่าง เติริยมพร้อม ภายในกำแพงเป็นตัวเมืองเก่า ประกอบด้วยศาลหลักเมือง และวัดโยธานิมิตรสร้างขึ้นพร้อมกัน ไหน ๆ ก็มาถึงนี่แล้ว เลยไปอีกสัก 5 กิโลเมตร ก็จะถึงบ่อพลอย เป็นบริเวณที่มีการขุดพลอยกันมาก ถ้าอยากดูการขุดพลอยก็แวะกันมา การขุดพลอยเดี๋ยวนี้มีทั้งตักทั้งฉีดกันทีเดียวละ

นอกตัวเมือง แหล่งท่องเที่ยวของจันทบุรี ส่วนใหญ่นอกตัวเมืองอย่างชนิดที่เรียกว่า "คนละทิศละทาง" นั้นเที่ยว ที่ใกล้หน่อย คือ ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดจันทบุรี ซึ่งอยู่ในเขตวิทยาลัยราไพพรรณี อาคารศูนย์วัฒนธรรมก็คือ พระตำหนักสวนแก้วราชนิเวศน์ของสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 พระตำหนักนี้ประกอบด้วยสองส่วน ส่วนหนึ่ง คือ พระตำหนักเทาอันเป็นที่ประทับส่วนพระองค์ ที่นี้เป็นสถานที่จัดเก็บเครื่องใช้ส่วนพระองค์ รวมทั้งพระบรมฉายาลักษณ์ต่าง ๆ โดยพยายามรักษาสภาพให้เหมือนเดิมมากที่สุด อีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนที่เรียกว่า พระตำหนักแดง เป็นที่เก็บรวบรวมโบราณวัตถุที่พบตามที่ต่าง ๆ ในจังหวัดจันทบุรี ดำเนินการโดยคณาจารย์และนักศึกษาของวิทยาลัยราไพพรรณี เปิดให้เข้าชมได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 08.30 - 16.00 น. โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ หากนิยมนชมชอบข้าวของเครื่องใช้สวย ๆ งาน ๆ โดยเฉพาะที่รวบรวมไว้ในลักษณะกิ่ง

พิพิธภัณฑ์ละก็ อย่าลืมไปที่วัดเขาสุกุม อันที่จริงวัดเขาสุกุมเป็นสถานที่ที่เหมาะสำหรับมาทำพิธีการคาถา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานพิธีการคาถาเท่านั้น ไม่ควรนำออกเผยแพร่โดยไม่ผ่านการอนุญาตจากเจ้าอาวาสวัดเขาสุกุม

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภวนารักษาศิล มากกว่าที่จะมาหาความสราวุธจากการท่องเที่ยว วัดนี้อยู่ในเขตอำเภอท่าใหม่ ตำบลบายศรี ห่างจากตัวเมืองประมาณ 20 กิโลเมตร แยกซ้ายตรงกิโลเมตรที่ 305 เข้าไป 13 กิโลเมตร ก็เลี้ยวขวาตรงกิโลเมตรที่ 7 ตรงเข้าไปอีก 10 กิโลเมตร ตัววัดตั้งอยู่บนเนินเขา ถ้าขี่เกิยจเดินขึ้นไปลิ่วหักกรอกขึ้นไปได้ ภายในวัดแบ่งเป็นหลายส่วนด้วยกันห้องหนึ่งจัดเป็นพิพิธภัณฑ์ เก็บรวบรวมสิ่งของที่ได้รับบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา สิ่งของเหล่านั้นล้วนมีค่าทางด้านศิลปะและราคา ผู้ที่มาเที่ยวสามารถเดินชมได้ตามอัธยาศัย นอกจากนี้ทางวัดยังมีโรงทาน เลี้ยงอาหารตลอด 24 ชั่วโมง และยังมีที่พักให้ผู้ที่มีปฏิบัตกิจทางศาสนาด้วย ออกจากวัดเขาสุกิมแล้วย้อนกลับไปเขตจังหวัดติดต่อกับระยอง ห่างจากตัวเมืองประมาณ 40 กิโลเมตร จะพบกับเทือกเขาในเขตตำบลนายายอาม อำเภอท่าใหม่ ติดต่อกับอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ในเทือกเขานั้นมีถ้ำอยู่หลายสิบคูหา มีหินงอกหินย้อยสวยงามต่างกันไป ชาวบ้านเรียกบริเวณนี้ว่า "เขาวงกต"

3.3 การศึกษาข้อมูลเชิงสถาปัตยกรรม

3.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของอาคารโรงเรียนสารพัดช่าง

โรงเรียนสารพัดช่างปัจจุบัน

ภาระหน้าที่ที่กรมอาชีวศึกษา ได้มอบหมายให้ดำเนินการแต่เดิมนั้น คือ ให้จัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาาระยะสั้นของกรมอาชีวศึกษา แต่เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐโดยกระทรวงศึกษาธิการ ในอันที่จะแก้ปัญหาการศึกษาวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จึงได้มอบให้กรมอาชีวศึกษาจัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.) ซึ่งมีระยะเวลาเรียน 1 ปี ต่อจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และใช้สอนในโรงเรียนสารพัดช่างด้วย ต่อมามีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาใหม่หมด ในปี พ.ศ. 2524 กรมอาชีวศึกษา จึงได้มอบหมายให้โรงเรียนสารพัดช่างทุกแห่งเปิดสอนวิชาแกนวิชาชีพตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2524 เป็นวิชาพื้นฐานวิชาชีพสำหรับนักเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

ฉะนั้น ภารกิจของโรงเรียนสารพัดช่างในปัจจุบันนี้ จึงพอสรุปได้ คือ

1. จัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชั้นพระยะสั้น
2. จัดการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรช่างฝีมือ (ปชม.)
3. หลักสูตรการฝึกช่างฝีมือทดแทนประเภทช่างก่อสร้าง
4. จัดการศึกษาเฉพาะวิชาแกนวิชาชีพ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ

พุทธศักราช 2524 และสำหรับนักเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ทั้งสถานศึกษาของรัฐบาลและเอกชน

นอกจากนี้ กรมอาชีวศึกษา ยังได้อนุมัติเป็นหลักการให้โรงเรียนสารพัดช่างต่าง ๆ เปิดสอนหลักสูตรวิชาชั้นพระยะสั้นนอกสถานที่ตามชุมชนต่าง ๆ ที่ได้ร้องขอมา เพื่อให้สอดคล้องนโยบายรัฐบาลในการพัฒนาชนบทของจังหวัดต่าง ๆ ตามความต้องการ และในโรงเรียนสารพัดช่างบางแห่งจะเปิดสาขาของโรงเรียนอย่างเป็นทางการตามชุมชนแออัดร่วมกับการเคหะแห่งชาติด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ตั้งของวิทยาลัยสารพัดช่างในส่วนกลาง

1. วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร
2. วิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยา
3. วิทยาลัยสารพัดช่างนครหลวง
4. วิทยาลัยสารพัดช่างธนบุรี

วิทยาลัยสารพัดช่างในส่วนภูมิภาค

1. วิทยาลัยสารพัดช่างสมุทรปราการ
2. วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา
3. วิทยาลัยสารพัดช่างนันทบุรี
4. วิทยาลัยสารพัดช่างสงขลา
5. วิทยาลัยสารพัดช่างนครศรีธรรมราช
6. วิทยาลัยสารพัดช่างตรัง
7. วิทยาลัยสารพัดช่างราชบุรี
8. วิทยาลัยสารพัดช่างบริหาร-แจ่มใส
9. วิทยาลัยสารพัดช่าง นิจิตร
10. วิทยาลัยสารพัดช่างเพชรบูรณ์
11. วิทยาลัยสารพัดช่างเชียงใหม่
12. วิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง
13. วิทยาลัยสารพัดช่างอุดรธานี
14. วิทยาลัยสารพัดช่างนครพนม
15. วิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี
16. วิทยาลัยสารพัดช่างกาฬสินธุ์
17. วิทยาลัยสารพัดช่างชัยภูมิ
18. วิทยาลัยสารพัดช่างนครราชสีมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

19. วิทยาลัยสารพัดช่างกาญจนบุรี
20. วิทยาลัยสารพัดช่างบุรีรัมย์
21. วิทยาลัยสารพัดช่างศรีสะเกษ
22. วิทยาลัยสารพัดช่างชลบุรี

การจัดการศึกษาประเภทวิทยาลัยสารพัดช่าง

การศึกษาวิชาชีพนั้น ได้มีการขยายตัวอย่างมากมาช้านานและรวดเร็วตามภาวะความต้องการของประชาชนและสังคม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักดีในเรื่องนี้ จึงได้มีโครงการต่าง ๆ เพื่อที่จะขยายการศึกษาด้านวิชาชีพ แต่ละสาขาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้พิจารณาเห็นว่า การศึกษาวิชาชีพจำนวนไม่น้อยไม่จำเป็นต้องใช้เวลาเรียนนานเป็นปี ๆ แต่อาจจะทำการเรียนการสอนกันได้ในระยะสั้น ๆ และค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย โดยที่ผู้เรียนไม่ต้องเรียนวิชาสามัญ หรือวิชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับในการประกอบอาชีพนั้น ๆ และผู้เรียนก็ไม่จำเป็นต้องมีความรู้สูงนัก เพียงอ่านลอกเขียนได้ก็สามารถจะเรียนวิชาชีพและนำเอาความรู้เหล่านั้นออกไปประกอบอาชีพ หรือปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

โดยเหตุดังกล่าวข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นให้สอดคล้องกับแผนนโยบายของรัฐบาล โดยเห็นให้เป็นการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้พัฒนาทักษะ ความรู้ความเข้าใจ และเทคนิคที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ ในระดับที่ผู้ชำนาญงานหรือผู้ชำนาญงานตามความประสงค์และความสามารถของแต่ละบุคคล ทั้งนี้ได้มุ่งให้บุคคลเหล่านั้นสามารถนำเอาวิชาชีพ ออกไปประกอบอาชีพหรือปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี โดยใช้ระยะเวลาเรียนสั้นและเสียค่าใช้จ่ายต่ำ ในการศึกษาวิชาชีพตามหลักการดังกล่าวข้างต้นนั้น กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษา ได้มอบเป็นนโยบายให้ "โรงเรียนสารพัดช่าง" เป็นผู้ดำเนินการให้บรรลุป้าหมายและนโยบายที่มอบให้

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่าง

ในการจัดตั้งโรงเรียนสารพัดช่างในระยะเริ่มแรกนั้น มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งอย่างกว้าง ๆ คือ

1. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ในวิชาชีพเลข ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้ด้านวิชาชีพ เพื่อสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ตามความถนัดและความต้องการของตนเอง
2. เพื่อให้บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้วได้เข้าศึกษาหาความรู้ความสามารถเพิ่มเติมในอาชีพของตนเองตั้งขึ้นเป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวอีกทางหนึ่งด้วย
3. เพื่อให้บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้ว แต่ประสงค์จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ๆ ตามความถนัดและความสมัครใจหรือหาแนวทางเพิ่มพูนรายได้อีกทางหนึ่งตามความประสงค์

หลักการของโรงเรียนสารพัดช่าง

การจัดการศึกษาในโรงเรียนสารพัดช่างนั้น มีหลักการโดยทั่วไป ๆ ไปคือ

1. เป็นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในประเภทวิชาต่าง ๆ คือ
  - ก. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
  - ข. ประเภทวิชาคหกรรมศาสตร์
  - ค. ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
  - ง. ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม
  - จ. ประเภทวิชาเกษตรกรรม

โดยเปิดโอกาสให้บุคคลทั้งชายและหญิงที่มีพื้นฐานความรู้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้นหรือเพียงอ่านออกเขียนได้ ไม่จำกัดวัย ทั้งนี้อยู่ในดุลพินิจของโรงเรียนด้วย ได้เข้าศึกษาหาความรู้และทักษะวิชาชีพในระดับกึ่งผู้ชำนาญงาน

2. วิชาชีพที่จัดสอนนั้นเป็นวิชาชีพระยะสั้น ๆ พร้อมกันในหลาย ๆ ประเภทและสาขาวิชา โดยมีความยืดหยุ่นตามความต้องการของบุคคลและสังคม
3. ในการสอนวิชาชีพนั้น คำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การสอนจะเน้นให้แต่ละบุคคลสามารถออกไปประกอบอาชีพด้วยตนเอง หรือสามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ตามความถนัดและความสามารถ

5. เนื้อหาของหลักสูตรจะเน้นในการฝึกทักษะเป็นสำคัญเท่า ๆ กับการสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตนเอง

6. เนื้อหาของหลักสูตรที่สอนนั้น ไม่อาจบรรจุความรู้และทักษะได้ครบถ้วน ให้ถือว่าความรู้และทักษะนั้น ๆ เป็นแกนนำและจำเป็นในหลักสูตรนี้ ๆ

7. การวัดผลการศึกษาโรงเรียนสาธิตข้างวัดผลตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรนั้น ๆ แต่ให้เน้นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาวิชาชีพเป็นสำคัญ การให้คะแนนต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถ ทักษะและทัศนคติที่ดีในวิชาชีพที่ศึกษาอยู่ และจะต้องวัดผลตลอดเวลาในการเรียนเป็นคะแนนสะสมไม่ควรถือเกณฑ์คะแนนเปรียบเทียบกับผู้อื่นในกลุ่มหนึ่งเป็นสำคัญ

หลักสูตรของวิทยาลัยสารพัดช่าง

หลักสูตรที่จะกล่าวต่อไปนี้ หมายถึงหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันของกรมอาชีวศึกษาได้พัฒนาจากหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2523-2524 กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกรมอาชีวศึกษาได้ใช้มาประมาณ 10 ปี ในโรงเรียนสาธิตข้างวัดและศูนย์ฝึกวิชาชีพทั่วประเทศ หลักสูตรนี้ได้ปรับปรุงและเพิ่มใหม่ รวมทั้งแบ่งเป็นวิชาย่อย ๆ ออกจากหลักสูตรเดิมซึ่งต้นจาก 89 ราชวิชา เป็น 258 ราชวิชา ครบทั้ง 5 ประเภทวิชา คือ ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม ศิลปหัตถกรรม และเกษตรกรรม โดยกำหนดเวลาเรียนหลากหลายแตกต่างไปจากเดิมที่ทุกวิชาจะต้องใช้เวลาเรียน 225 ชั่วโมงเท่ากัน คือ มีตั้งแต่ 6 ชั่วโมง จนถึง 225 ชั่วโมง เพื่อให้สอดคล้องกับอาชีพและสภาวะการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนเลือกเรียนได้สะดวกในเวลาไม่มากนัก เพราะได้เรียนเฉพาะเจาะจงกับเรื่องที่ต้องการเท่าที่จำเป็นจริง ๆ

นอกจากกำหนดเวลาเรียนให้สั้นลง และหลากหลายไม่เท่ากันตามความจำเป็นของแต่ละวิชาหรืออาชีพที่จะไปทำแล้วหลักการที่เน้นอีกประการหนึ่งก็คือ ทักษะที่จำเป็นในการนำไปใช้ประกอบอาชีพ จึงให้เวลาฝึกภาคปฏิบัติมากเป็นพิเศษ จะมีภาคทฤษฎีเพียงเล็กน้อยที่เราเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เรียกว่า ทฤษฎีหัวงานเท่านั้น เพื่อให้ผู้เรียนที่มีความรู้อ่านออกเขียนได้ หรือระดับประถมศึกษา ได้เรียนโดยไม่มีปัญหา เพราะยึดในหลักการให้ทำได้มากกว่าเขียนได้ ให้สอดคล้องกับลักษณะงานอาชีพที่จะต้องทำออกมาเป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม เช่น ซ่อมรถได้ พิมพ์ดีดเป็น และมีรายได้จากการทำได้ทำเป็นดังกล่าวด้วย

ในระยะเริ่มแรก ที่จะมีหลักสูตรขึ้นก็ได้เกิดจากความร่วมมือระหว่างหน่วยศึกษานิเทศก์โดยงานหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา กับผู้อำนวยการและผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและส่งเสริมการศึกษา กองวิชาสามัญศึกษาในขณะนั้น (พ.ศ. 2532) ได้คิดและจัดทำร่วมกัน รวมไปถึงกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนควบคู่กันไปให้สอดคล้องกับแนวการจัดการหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นของกรมอาชีวศึกษาเองด้วย หลังจากนั้นจึงได้เชิญชวนให้ผู้บริหารและครูอาจารย์จากโรงเรียนสารพัดช่างและศูนย์ฝึกวิชาชีพทั่วประเทศร่วมคิดและทำขยายวงกว้างขวางยิ่งขึ้น นับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีในการพัฒนางานอาชีพโดยเฉพาะหลักสูตรที่หลักเกณฑ์ในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้เวลาสั้น ๆ จบในตัวเองไม่กำหนดเวลาเรียน 80% ก็สามารถขอสอนได้ ให้โอกาสผู้ที่ประสงค์มาแล้วได้สอบเทียบประสบการณ์ได้ และถ้าสอบผ่านก็ไม่ต้องเรียนในเรื่องนั้น ๆ หรือรายวิชาอื่นอีก สามารถสมัครเข้าเรียนได้ตลอดเวลา หากยังมีที่ว่าง เช่น มีผู้ลาออกไปกลางคัน เป็นต้น ถ้าจบไม่ทันในภาคเรียนที่เรียนอยู่ ก็สามารถเรียนต่อในภาคถัดไปได้ด้วย ทำให้เกิดความคล่องตัวขึ้น เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งด้านสถานศึกษาและตัวผู้เรียนเอง

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

1. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไป ที่ไม่มีโอกาสศึกษาวิชาชีพระยะสั้นในระบบ ได้มีโอกาสฝึกวิชาชีพระยะสั้นตามที่ต้องการ และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ ตามความถนัดและความสนใจ
2. เพื่อเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้ว ได้มีโอกาสศึกษาเทคโนโลยีใหม่ ๆ และฝึกวิชาชีพเพิ่มเติมในอาชีพนั้น ๆ สามารถนำไปพัฒนาอาชีพที่ทำอยู่ให้ดียิ่งขึ้น เป็นการยก

ระดับการทำงาน และเพิ่มพูนรายได้แก่ตนเองและครอบครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เพื่อเปิดโอกาสให้กับบุคคลที่มีอาชีพอยู่แล้ว แต่ประสงค์จะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ได้มีโอกาสศึกษาและฝึกวิชาชีพอื่นตามที่ตนเองถนัดและสนใจ เพื่อให้มีรายได้สูงขึ้นจากเดิม ตามความประสงค์ของตน

4. เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษา ที่สนใจเลือกเรียนวิชาชีพ สามารถเรียนตามหลักสูตรนี้ได้ และเมื่อจบหลักสูตรนี้แล้วสามารถโอนหน่วยกิตการเรียน ไปสมทบกับหน่วยกิตของระบบโรงเรียนที่ตนเองกำลังศึกษาอยู่ได้

5. เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ทั้งด้านความรู้ ความชำนาญ ตลอดจนแนวทางการประกอบอาชีพ ให้สอดคล้องกับสภาพของสังคมและเศรษฐกิจ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความคาดหวังของหลักสูตร

จากการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระสงฆ์ พ.ศ. 2523-2524 ที่กำหนดให้เรียน 225 ชั่วโมง โดยเรียนวันละ 3 ชั่วโมง เป็นเวลา 75 วัน หรือประมาณ 3 เดือนนั้น ทำให้มีนักเรียนออกกลางคันมากขึ้น เพราะใช้เวลาเรียนนานเกินไปและต้องเรียนบางเรื่องที่ไม่ต้องการเรียน เช่น ต้องการเรียนเฉพาะพิมพ์ดีดอังกฤษ แต่ต้องเรียนพิมพ์ดีดไทยด้วย เมื่อหลักสูตรนี้ได้ปรับให้เลือกเรียนได้หลายรูปแบบ มีทั้งแยกเรียนและเรียนร่วมกัน เช่น มีวิชาพิมพ์ดีดไทย พิมพ์ดีดอังกฤษ แยกกันและมีทั้งวิชาพิมพ์ดีดไทย และอังกฤษ ให้เลือกเรียนด้วย เป็นต้น นี่เป็นตัวอย่างหนึ่ง ที่คาดหวังว่าการจัดแยกวิชาเฉพาะเป็นตอน ๆ ดังนี้ ๆ จะลดการออกกลางคันของนักเรียนขึ้นมาก และทำให้ผู้เรียนที่มีเวลาว่างจะเรียนไม่มากนัก สามารถเรียนได้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้เรียนในสิ่งที่ตนต้องการเฉพาะเรื่องได้ไม่ต้องจำใจเรียน ในสิ่งที่ไม่ต้องการควบคู่กับสิ่งที่ต้องการดังกล่าวข้างต้น

หลักสูตรนี้ได้พัฒนามาจากหลักสูตรเดิม ซึ่งใช้มา 10 ปีแล้ว ส่อมจะทราบข้อที่ควรปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในสภาวะการณปัจจุบันได้คือว่า ส่อมจะ ทำให้การเรียนการสอนตรงกับลักษณะงานอาชีพในปัจจุบันอย่างแท้จริงมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ได้มีการกำหนดจุดประสงค์การสอน วิชาการสอนและอุปกรณ์ประกอบการสอนของแต่ละวิชา เพื่อเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับสถานศึกษาที่จะนำไปใช้ด้วย จะทำให้การเรียนการสอนอยู่ในมาตรฐานเดียวกันได้มากขึ้น

สำหรับคํานการสอนนั้น ได้มีการจัดทำสื่อการสอนประเภทตำราเรียนแต่ละรายวิชา เพื่อใช้เป็นแนวการสอนร่วมกันอีกด้วย นอกจากนี้ยังได้มีการอบรมสัมมนาเทคนิควิธีสอนหลักสูตร วิชาชั้นพระษะสันให้แก่ครู อาจารย์ไปแล้ว ดังนั้น ถ้าสิ่งที่ได้กล่าวมานี้ สถานศึกษาและครู อาจารย์ ได้นำมาใช้ประโยชน์ให้ถูกต้องอย่างสม่ำเสมอแล้ว ความคาดหวังของหลักสูตรนี้ ส่อมเป็นไปตาม จุดหมายของหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นอย่างแน่นอน

รหัสประจำรายวิชาและชื่อรายวิชา การกำหนดรหัสรายวิชา

รหัสรายวิชาของหลักสูตรวิชาชั้นพระษะสันประกอบด้วยตัวอักษร 3 ตัว ตามด้วย
ตัวเลข 5 ตัว

ตัวอักษรตัวที่ 1 คือ ว. หมายถึง วิชาชั้นพระษะสัน

ตัวอักษรตัวที่ 2 หมายถึง ประเภทวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 5 ประเภทวิชา ดังนี้

1. อ. หมายถึง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
2. น. หมายถึง ประเภทวิชาพาณิชยกรรม
3. ค. หมายถึง ประเภทวิชาคหกรรม
4. ศ. หมายถึง ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม
5. ก. หมายถึง ประเภทวิชาเกษตรกรรม

ตัวอักษรตัวที่ 3 หมายถึง แผนกวิชา

ตัวอักษรตัวที่ 3 ของประเภทวิชาหนึ่งอาจซ้ำกับอักษรตัวที่ 3 ของอีกประเภทวิชาหนึ่ง

แต่จะมีความหมายไม่เหมือนกัน ในปัจจุบันแต่ละประเภทวิชาจะมีแผนกวิชาต่าง ๆ และใช้อักษร
ย่อ ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

- ย หมายถึง แผนกวิชาช่างเครื่องยนต์
- ว หมายถึง แผนกวิชาช่างวิทยุ-โทรทัศน์
- ฟ หมายถึง แผนกวิชาช่างไฟฟ้า
- ค หมายถึง แผนกวิชาช่างเครื่องทำความเย็น
- ก หมายถึง แผนกวิชาช่างกลโรงงาน
- ช หมายถึง แผนกวิชาช่างเชื่อมโลหะ
- ส หมายถึง แผนกวิชาช่างก่อสร้าง
- ม หมายถึง แผนกวิชาช่างไม้ครุภัณฑ์
- ข หมายถึง แผนกวิชาช่างเขียนแบบก่อสร้าง
- พ หมายถึง แผนกวิชาช่างพิมพ์
- ฉ หมายถึง แผนกวิชาช่างซ่อมยานพาหนะ
- จ หมายถึง แผนกวิชาช่างซ่อมจักรเย็บผ้า

ประเภทวิชาพาณิชยกรรม

- บ หมายถึง แผนกวิชาบัญชี
- ค หมายถึง แผนกวิชาพิมพ์ดีด
- ฉ หมายถึง แผนกวิชาธุรกิจ
- ด หมายถึง แผนกวิชาเลขานุการ
- ค หมายถึง แผนกวิชาคอมพิวเตอร์

ประเภทวิชาคหกรรม

- อ หมายถึง แผนกวิชาอาหาร-ขนม
- ส หมายถึง แผนกวิชาเสริมสวย
- ต หมายถึง แผนกวิชาตัดผมชาย
- ผ หมายถึง แผนกวิชาตัดเสื้อสตรี
- ช หมายถึง แผนกวิชาตัดเสื้อชาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และสงวนลิขสิทธิ์การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม

- ป หมายถึง แผนกวิชาศิลปประดิษฐ์
 น หมายถึง แผนกวิชาช่างหนัง
 ภ หมายถึง แผนกวิชาช่างภาพ
 พ หมายถึง แผนกวิชาช่างศิลป์และเขียนแบบโฆษณา
 ค หมายถึง แผนกวิชาดนตรี
 ส หมายถึง แผนกวิชาเส้นทึบ พิมพ์ผ้า และบาติก
 พ หมายถึง แผนกวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

ประเภทวิชาเกษตรกรรม

- พ หมายถึง แผนกวิชาพืชกรรม
 ส หมายถึง แผนกวิชาสัตวบาล
 อ หมายถึง แผนกวิชาอุตสาหกรรมเกษตรและเสถียรภาพเกษตรทั่วไป

ตัวเลข 2 ตัวแรก ตั้งแต่ 01 เป็นต้นไป หมายถึง ลำดับวิชาของแต่ละแผนกวิชา
 หลักสูตรที่จัดทำขึ้นใหม่โดยสถานศึกษา ไม่ต้องกำหนดรหัส 2 ตัวนี้ ทางหน่วยศึกษานิเทศก์จะ
 ดำเนินการเรียงลำดับต่อจากหลักสูตรที่มีอยู่เดิม

ตัวเลข 3 ตัวหลัง หมายถึง จำนวนชั่วโมงเรียน เช่น 015 หมายถึง ใช้เวลาเรียน
 15 ชั่วโมง 180 หมายถึง ใช้เวลาเรียน 180 ชั่วโมง การระบุจำนวนชั่วโมงเรียนลงในรหัส
 วิชาคิดตามเวลาที่ใช้ในการเรียนโดยคิดชั่วโมงละ 1 บาท รวมกับค่าสมัครเข้าเรียนอีกรายวิชา
 ละ 10 บาท

ตัวอย่างรหัสประจำรายวิชา วอช 01180 หมายถึง หลักสูตรวิชาที่ระบอบต้นประเภท
 วิชาช่างอุตสาหกรรมแผนกวิชาช่างเครื่องยนต์ รายวิชาที่ 1 จำนวนชั่วโมงเรียน 180 ชั่วโมง

รหัสประจำรายวิชา วคพ 16060 หมายถึง หลักสูตรวิชาที่ระบอบต้นประเภทวิชา
 คหกรรม แผนกวิชาตัดเสื้อสตรี รายวิชาที่ 16 จำนวนชั่วโมงเรียน 60 ชั่วโมง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อรายวิชา

หลักสูตรวิชาชั้นพระษะสิ้น พ.ศ. 2533 ที่คณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและครูอาจารย์จากโรงเรียนสาธิตข้างและศูนย์ฝึกวิชาชั้นทั่วประเทศ ร่วมกันจัดทำระหว่างวันที่ 22-26 มกราคม 2533 ณ ศูนย์วิจัยและนิเทศนาอาชีวศึกษา 1 ได้ 258 รายวิชา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม	มี 12 แผนกวิชา	78	รายวิชา
ประเภทวิชาพาณิชยกรรม	มี 5 แผนกวิชา	40	รายวิชา
ประเภทวิชาคหกรรม	มี 6 แผนกวิชา	75	รายวิชา
ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม	มี 7 แผนกวิชา	41	รายวิชา
ประเภทวิชาเกษตรกรรม	มี 3 แผนกวิชา	24	รายวิชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทการดำเนินงานทั่วไปของวิทยาลัยสารพัดช่าง

1) ลักษณะทั่วไปในการบริหารงาน

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารงาน รับผิดชอบการดำเนินงานของสถานศึกษาและปกครองบังคับบัญชา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ช่วยเหลือ ในการบริหารและมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นผู้ช่วยเหลือ ในการบริหารและมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นที่ปรึกษาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

คณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ทำหน้าที่ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ
3. ผู้แทนฝ่ายต่าง ๆ ฝ่ายละ 1 คน เป็นกรรมการ
4. ครู-อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า 2 คน เป็นกรรมการ

การแต่งตั้งผู้แทนฝ่ายและครู-อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้แต่งตั้ง และให้อยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปีการศึกษา ในกรณีที่กรรมการสถานศึกษาผู้ซึ่งได้รับการแต่งตั้งว่างลงหรือไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ประจำในสถานศึกษานั้น ๆ ต้องพ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งผู้แทนฝ่ายนั้น ๆ หรือ ครู-อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิแทนแล้วแต่กรณี เว้นแต่วาระของกรรมการเหลือไม่ถึงเก้าสิบวันจะไม่แต่งตั้งแทนก็ได้

ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนให้อยู่ในตำแหน่งเท่าเวลาของผู้ที่ตนแทน

ครู-อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ดี
2. เป็นผู้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ รักษาวินัย โดยเคร่งครัดมี

มรรยาทดีมีพินัยดี

3. เป็นผู้มีความประพฤติดี ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความเสียสละ อุทิศเวลาเพื่อความเจริญของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เป็นผู้มีอายุราชการไม่น้อยกว่า 5 ปี เว้นแต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ของสถานศึกษา จะแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิจากผู้มีอายุราชการไม่ถึง 5 ปีก็ได้

ให้มีการประชุมกรรมการสถานศึกษาอย่างน้อยภาคเรียนและหนึ่งครั้งในการประชุมแต่ละครั้งต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาคนหนึ่งทำหน้าที่ประธานของที่ประชุม

ในการประชุมกรรมการสถานศึกษา ถ้ามีการพิจารณาเรื่องเกี่ยวกับตัวกรรมการผู้ใด โดยเฉพาะ กรรมการผู้ใดไม่มีสิทธิเข้าประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมาก ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงเป็นเสียงชี้ขาด

ให้บริการสถานศึกษา รายงานผลการประชุมให้กรมอาชีวศึกษาทราบทุกครั้ง กรรมการสถานศึกษามีหน้าที่ช่วยเหลือผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารและพิจารณาให้ความเห็นเสนอแนะเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การปรับปรุงหน่วยงานและแผนงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา
  2. การจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและของรัฐบาล
  3. การปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักสูตรวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในสถานศึกษา
  4. การเปิดสอนหรือการยกเลิกการสอนวิชาชั้นสาขาใดสาขาหนึ่ง
  5. การปรับปรุงหรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษา
  6. การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนทุกระดับการศึกษาและทุกภาคเรียน
  7. การดำเนินงานของสถานศึกษาในรอบภาคเรียน
  8. เรื่องอื่น ๆ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการ
- ให้สถานศึกษามีคณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานต่าง ๆ และความเจริญก้าวหน้าของสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. คณะกรรมการที่ปรึกษาประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิและความสามารถซึ่งกรมอาชีวศึกษาเป็นผู้แต่งตั้ง ตามที่ผู้บริหารสถานศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาเสนอ
2. คณะกรรมการที่อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปีการศึกษาในกรณีที่กรรมการที่ปรึกษาว่างลงด้วยเหตุใดก็ตามอาจพิจารณาแต่งตั้งแทนใหม่ได้
3. ให้มีการประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษาอย่างน้อยปีการศึกษาละหนึ่งครั้งในการประชุมและให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเลขานุการของที่ประชุม
4. ให้ผู้บริหารศึกษารายงานผลการประชุมกรรมการที่ปรึกษาให้กรมอาชีวศึกษาทราบทุกครั้ง
4. กรรมการที่ปรึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแก่สถานศึกษาในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดแหล่งฝึกงาน การหาทุนการศึกษา และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

2) โครงสร้างขององค์กร

วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี แบ่งโครงสร้างการบริหารออกเป็น 4 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา
2. ฝ่ายกิจการนักเรียน-นักศึกษา
3. ฝ่ายวางแผนและพัฒนา
4. ฝ่ายวิชาการ

แต่ละฝ่ายมีผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ เป็นผู้รับผิดชอบ ดังนี้

ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา แบ่งออกเป็น 9 งาน คือ

1. งานการเงิน
2. งานการบัญชี
3. งานสารบรรณ
4. งานประชาสัมพันธ์
5. งานบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. งานเอกสารการพิมพ์
7. งานทะเบียน
8. งานพัสดุ
9. งานอาคาร-สถานที่

ฝ่ายกิจการนักเรียน-นักศึกษา แบ่งออกเป็น 5 งาน คือ

1. งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน
2. งานกิจกรรมนักเรียน-นักศึกษา
3. งานโครงการพิเศษ
4. งานปกครอง
5. งานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา แบ่งออกเป็น 4 งาน คือ

1. งานศูนย์ข้อมูลการศึกษาเพื่ออาชีพและตลาดแรงงาน
2. งานวางแผนการศึกษาและจัดงบประมาณ
3. งานวิจัยและพัฒนา
4. งานผลิตการคำและส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์

ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็น 3 คณะวิชา 5 งาน คือ

1. คณะวิชาช่างอุตสาหกรรม
2. คณะวิชาคหกรรมศาสตร์
3. คณะวิชานาณิชยกรรม
4. งานหลักสูตรพิเศษ
5. งานหลักสูตรและการสอน
6. งานสื่อการเรียน-การสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. งานวัดผลและประเมินผล
8. งานห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) การศึกษารายละเอียดด้านบุคคลและหน้าที่

ผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย หรือระเบียบแบบแผน ดังต่อไปนี้

1. บริหารสถานศึกษาตามที่กรมอาชีวศึกษาหรือกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย
2. บริหารสถานศึกษาตามคำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจง ของผู้มีอำนาจหน้าที่ซึ่งไม่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบแบบแผน
3. บริหารสถานศึกษาตามนโยบายของรัฐบาลและแผนการศึกษาแห่งชาติ
4. กำหนดแผนงาน ตำแหน่งงาน และมอบหมาย ประสานงาน ควบคุม ติดตามผลของหน่วยงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา รับผิดชอบเรื่องเงิน และทรัพย์สิน
5. กำหนดระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของกรมอาชีวศึกษา
6. ปกครองบังคับบัญชาข้าราชการครู-อาจารย์ พนักงานเจ้าหน้าที่และลูกจ้าง
7. ประเมินผล นิยามความดี ความชอบ นิยามโทษ สั่งลงโทษผู้ปฏิบัติงาน
8. ปกครองอบรม และนิยามาลงโทษนักเรียน นักศึกษาหรือผู้เข้ารับการฝึกอบรม
9. วินิจฉัย สั่งการ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ตามอำนาจหน้าที่
10. อนุมัติผลการสอบทุกระดับการศึกษา และรายงานผลการเรียนในกรมอาชีวศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันอนุมัติผลการสอบ
11. วิเคราะห์ประเมินผล รวบรวมข้อมูล และจัดทำสถิติต่าง ๆ ของสถานศึกษา
12. นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้และเผยแพร่ให้ผู้ที่บังคับบัญชา เพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานในสถานศึกษา
13. เป็นผู้นำในการสร้างเสริมความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน ประชาชนในท้องถิ่น ส่วนราชการและองค์กรอื่น ๆ เพื่อความเจริญของสถานศึกษาและท้องถิ่น
14. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่ดูแลความรับผิดชอบในฐานะผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา ช่วยปกครองบังคับบัญชาข้าราชการ ครู-อาจารย์ พนักงาน เจ้าหน้าที่ ลูกจ้างนักเรียน นักศึกษา หรือผู้เข้ารับการฝึกอบรมของสถานศึกษา และรับผิดชอบงานตามฝ่ายที่ได้รับมอบหมายดังนี้

1. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายส่งเสริมการศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลงานการเงิน งานการบัญชี งานสารบรรณ งานประชาสัมพันธ์ งานบุคลากร งานเอกสารการพิมพ์ งานทะเบียน งานพัสดุ งานอาคารสถานที่ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานกิจกรรม นักเรียน นักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานปกครอง งานสวัสดิการ พยาบาลและหอพัก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

3. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวางแผนและพัฒนา มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลงานศูนย์ข้อมูลการศึกษา เพื่ออาชีพและตลาดแรงงาน งานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ งานวิจัยและพัฒนา งานผลิต การค้าและส่งเสริมกิจการสหกรณ์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4. ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมดูแลการเรียนการสอน การฝึกอบรม การวัดผลการศึกษา การจัดโปรแกรมการเรียนของคณะวิชาต่าง ๆ งานหลักสูตรพิเศษ งานหลักสูตรและการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ในกรณีที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ราชการได้ตามคำสั่งของผู้มีอำนาจแต่งตั้ง

ในกรณีที่สถานศึกษามีผู้ช่วยผู้บริหารไม่ครบตามฝ่ายให้หัวหน้าสถานศึกษามอบหมายให้ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งควบคุมดูแลและรับผิดชอบงานของฝ่ายนั้นอีกหน้าที่หนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือจะมอบหมายให้ครู อาจารย์ คนใดคนหนึ่งทำหน้าที่ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษา และควบคุมดูแลรับผิดชอบงานฝ่ายนั้นก็ได้

หัวหน้างานการเงิน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ควบคุมการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณของสถานศึกษา
2. ตรวจสอบสถานภาพการเงินของสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน
3. แนะนำให้คำปรึกษาแก่ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผน
4. ดูแลการเก็บรักษาเงินของสถานศึกษาตามอำนาจของสถานศึกษา

หัวหน้างานการบัญชี มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ควบคุมการทำบัญชีและทะเบียนเกี่ยวกับการเงินของสถานศึกษา
2. ประสานงานกับหัวหน้างานการเงินเพื่อให้หลักฐานการรับจ่ายเงิน เงินคงเหลือ ตรงกันเสมอ (รายงานการเงินคงเหลือประจำวัน)
3. แนะนำให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการบัญชีแก่ครู-อาจารย์ และบุคลากรอื่นในสถานศึกษา
4. ทำรายงานการเงินและเก็บรวบรวมหลักฐานใบสำคัญไว้ให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบ

หัวหน้างานสารบรรณ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ควบคุมงานสารบรรณให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
2. ร่าง โต้ตอบหนังสือราชการ ทำบันทึก คำสั่ง ตรวจสอบ ความถูกต้องของเอกสาร ตรวจสอบเรื่องราวเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชา
3. เก็บรวบรวมรักษาหนังสือราชการและหลักฐานของทางราชการทุกประเภท
4. ให้ความสะดวกแก่ครู-อาจารย์ ในสถานศึกษาในสถานศึกษาในการค้นหาเอกสารหลักฐานต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ประสานงานกับงานประชาสัมพันธ์ในการทำหรือออกข่าวสารระเบียนราชการให้แก่ครู-อาจารย์ และเจ้าหน้าที่ในสถานศึกษาทราบ

หัวหน้างานประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. เผยแพร่ข่าวสาร ระเบียน ข้อบังคับ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจง ประกาศให้ครูอาจารย์ในสถานศึกษาทราบ
2. รวบรวมข่าวสาร ข้อคิด ระเบียนของสถานศึกษา แจ้งให้นักเรียน นักศึกษาทราบ
3. รับผิดชอบต่อศูนย์การติดต่อภายใน ภายนอกสถานศึกษา เช่น ศูนย์ควบคุมเสียงตามสาย โทรศัทพ์ภายในภายนอก และการบริการติดต่อต่าง ๆ ของสถานศึกษา
4. ประสานงานกับชุมชน ท้องถิ่น ส่วนราชการ สถานศึกษาอื่น ๆ และสื่อมวลชน เพื่อการประชาสัมพันธ์

หัวหน้าบุคลากร มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารงานบุคคลของข้าราชการและลูกจ้างในสถานศึกษา
2. จัดทำทะเบียนสถิติและรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการและลูกจ้างในสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบัน
3. ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา เช่น การลงเวลาทำงาน การลา การขาดราชการ การดำเนินการทางวินัย การทำทะเบียนประวัติ เป็นต้น
4. อำนวยความสะดวกให้ครู-อาจารย์ ในสถานศึกษา ในด้านงานบุคลากร เช่น การทำบัตรประจำตัวข้าราชการ และลูกจ้างประจำ การลาศึกษาต่อ การลาอุปสมบท เป็นต้น

หัวหน้างานเอกสารการพิมพ์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ดูแลทรัพย์สินของทางราชการ เกี่ยวกับงานเอกสารการพิมพ์
2. จัดทำลำดับความสำคัญของหนังสือราชการหรือเอกสารต่าง ๆ ที่จะพิมพ์ก่อนหลัง เพื่อมอบให้เจ้าหน้าที่จัดพิมพ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ร่วมมือประสานงานให้ความสะดวกแก่หน่วยงานอื่น ๆ ในสถานศึกษาเกี่ยวกับงานเอกสารการพิมพ์

4. การควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เอกสารการพิมพ์ให้ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

หัวหน้างานทะเบียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. จัดหาแบบพิมพ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในงานทะเบียน
2. ดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนักเรียน นักศึกษา การตรวจหลักฐานต่าง ๆ
3. ดำเนินการให้มีการขึ้น (ลง) ทะเบียนเป็นนักเรียน นักศึกษา
4. ดำเนินการให้มีการลงทะเบียนรายวิชา ลงทะเบียนภายหลังกำหนดการขอพักการเรียนและแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
5. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่การเงิน อาจารย์ที่ปรึกษา ครู-อาจารย์ ผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
6. จัดทำบัตรประจำตัวนักเรียน นักศึกษา
7. ตรวจสอบรายชื่อ นักเรียน นักศึกษา ที่ไม่มีสิทธิ์สอบ ที่ต้องสอบแก้ตัว สอบทดแทน ณ สถาน เพื่อรายงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทราบแล้วแต่กรณี
8. รับผลการประเมินผลการเรียนประจำภาค ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาเห็นชอบแล้ว บันทึกลงในทะเบียนแสดงผลการเรียน
9. ให้บริการเกี่ยวกับการออกหลักฐานทางการเรียน เช่น การออกสำเนาทะเบียนแสดงผลการเรียน ใบรับรองผลการเรียน ฯลฯ
10. ดำเนินการเกี่ยวกับการออกประกาศนียบัตร
11. รับและดำเนินการเกี่ยวกับคำร้องต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียน เช่น การลาออก การพักการเรียน การโอนย้าย การเรียนภาคฤดูร้อน การขอเปลี่ยนแปลงชื่อ ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12. ส่งแบบสำรวจและรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานทะเบียนรวมทั้งรายงานการ
เรียนของผู้สำเร็จการศึกษา

หัวหน้างานนิสิต มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ประสานงานเกี่ยวกับความต้องการในการใช้วัสดุภัณฑ์
2. ดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างตามระเบียบว่าด้วยการนิสิต
3. จัดเตรียมวัสดุสำนักงานและวัสดุการศึกษาให้เพียงพอตามที่หัวหน้าหน่วยเบิกได้
ส่งรายการขอเบิกเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน
4. ประสานงานกับหัวหน้างานที่เกี่ยวข้องเพื่อทราบถึงยอดเงินและงบประมาณตลอด
จนเงินบำรุงการศึกษา เพื่อดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง ตามระเบียบว่าด้วยการนิสิต
5. จัดทำทะเบียนนิสิต ครูภัณฑ์ ให้ถูกต้องตามระเบียบว่าด้วยการนิสิต
6. ดูแลรับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย
7. จัดทำรายงานนิสิต ครูภัณฑ์ประจำปี ตามระเบียบว่าด้วยการนิสิต
8. ควบคุมขนานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง นิสิต ครูภัณฑ์ต่าง ๆ ของสถานศึกษา

หัวหน้างานอาคารสถานที่ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. จัดเวรยามดูแลสถานที่ให้ปลอดภัยจากโจรภัย อัคคีภัยและภัยอื่น ๆ
2. รับผิดชอบดูแลรักษาตกแต่งบริเวณ ซ่อมบำรุงอาคารสถานที่ของสถานศึกษา ตลอดจน
จนไฟฟ้า ประปา และเครื่องใช้ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยใช้งานได้ดี ตลอดจนความ
สะอาดภายในสถานศึกษา
3. ควบคุมดูแลรับผิดชอบการปฏิบัติงานของยามรักษาการณ์ คนงานภารโรงในสถาน
ศึกษาโดยเฉพาะในเรื่องของความสะอาด การบริการแก่ครู-อาจารย์ และอื่น ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวหน้างานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครองที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ และประสานงานกับทุกฝ่ายในการแก้ปัญหาของนักเรียน นักศึกษา
2. ให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพแก่นักเรียน นักศึกษา
3. วางแผนการจัดหางาน การฝึกงานให้แก่ นักเรียน นักศึกษา
4. ติดต่อประสานงานกับแหล่งงาน สถานประกอบการเพื่อการฝึกงานและการจัดหางานให้แก่ นักเรียน นักศึกษา
5. จัดสรรทุนเพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ
6. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ
7. ติดตามผลต่าง ๆ เช่น ผลการให้คำปรึกษา แนะนำผลการศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา ผลการประกอบอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา ผลการลาออกระหว่างการศึกษ
8. ประเมินผลงานต่าง ๆ ของงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน
9. วิจัยสาเหตุของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่ทำงานทำและเสนอแนะทางแก้ไข

หัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน-นักศึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการจัดตั้งชมรมต่าง ๆ ชนภายในสถานศึกษาตามระเบียบของทางราชการ
2. ดำเนินการจัดตั้งองค์การต่าง ๆ ชนในสถานศึกษา เช่น องค์การเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย (อกท.) องค์การช่างเทคนิคในอนาคตแห่งประเทศไทย (อชท.) องค์การนักคหกรรมศาสตร์ในอนาคตแห่งประเทศไทย (อคท.) องค์การนักธุรกิจในอนาคตแห่งประเทศไทย (อชท.) องค์การช่างศิลปหัตถกรรมในอนาคตแห่งประเทศไทย (อศท.) เป็นต้น
3. จัดดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา ทั้งถื่นและจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญของชาติ
4. ควบคุมทะเบียนนักศึกษาวิชาทหาร ลูกเสือและเนตรนารี
5. ขอถกเว้นการเข้ารับราชการทหารของนักเรียน นักศึกษา
6. จัดหาอุปกรณ์กีฬาและนลานามีสของสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวหน้างานโครงการพิเศษ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินงานโครงการพิเศษของสถานศึกษา เช่น งานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด งานป้องกันและแก้ปัญหาการก่อความไม่สงบสุขในสถานศึกษา งานการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ งานโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง
2. ประสานงานโครงการพิเศษกับจังหวัด กรม กระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หัวหน้างานปกครอง มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ปกครองดูแลนักเรียน นักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษา ของกรมอาชีวศึกษาและของกระทรวงศึกษาธิการ
2. ประสานงานกับครู อาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน นักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา
3. ประสานงานกับสารวัตรนักเรียน และนักศึกษา เจ้าหน้าที่บ้านเมือง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครองในการแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา
4. ลงโทษหรือเสนอการลงโทษนักเรียน นักศึกษาผู้กระทำความผิด

หัวหน้างานสวัสดิการ พยาบาลและหอพัก มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานสวัสดิการภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการเกี่ยวกับทุนการศึกษา และมูลนิธิการกุศลต่าง ๆ
3. จัดเรื่องน้ำดื่ม ร้านอาหารและคุณภาพอาหารให้บริการเกี่ยวกับไปรษณีย์ภัณฑ์
4. ดำเนินการเกี่ยวกับงานพยาบาลในสถานศึกษา เช่น จัดห้องพยาบาล จัดหาหาไข้ ประจำห้องพยาบาล จัดทำบัตรสุขภาพและดำเนินการตรวจสุขภาพนักเรียน นักศึกษา ประจำปี ส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษามีความรู้ในเรื่องการป้องกันโรคติดต่อ รวมทั้งสารเสพติด ให้ความรู้เบื้องต้นเรื่องการปฐมพยาบาลแก่นักเรียน นักศึกษา เป็นต้น
5. ประชุมพยาบาลนักเรียน นักศึกษาที่เกิดอุบัติเหตุในสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองในกรณีที่นักเรียน นักศึกษาเกิดอุบัติเหตุและเจ็บป่วย ติดต่อแพทย์หรือเจ้าหน้าที่อนามัยมาปฐมพยาบาล จิตอาสา ในสถานศึกษา ประจำปี เป็นต้น

7. ให้ความสะดวกแก่นักเรียน นักศึกษาในการเข้าอยู่หอพัก

หัวหน้างานศูนย์ข้อมูลการศึกษา เพื่ออาชีพและตลาดแรงงาน มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. รวบรวม ประมวลผล จัดเก็บรักษา และบริการข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษา สถานประกอบการ ตลาดแรงงาน บุคลากร งบประมาณ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ โปรแกรมการ เรียนและข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคม โดยประสานงานกับงานต่าง ๆ ในสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2. จัดส่งข้อมูลให้ศูนย์ข้อมูลการศึกษา เพื่ออาชีพและตลาดแรงงานระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับกรมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กรมอาชีวศึกษากำหนด

3. ให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่คณะวิชา แผนกวิชา และงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา

4. รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลสนเทศเกี่ยวกับแหล่งวิชาและแนวทางของการประกอบอาชีพ ภาวะตลาดแรงงาน การศึกษาและการพัฒนาบุคลากร

หัวหน้างานวางแผนการศึกษาและงบประมาณ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. จัดวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

2. กำหนดแผนงานการรับนักเรียน นักศึกษา การสอบ ชดเชยและเพิ่มประเภทวิชา

สาขาวิชาที่เปิดสอนในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและชุมชน

3. จัดวางแผนการใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องกับแผนงานและโครงการของสถานศึกษา

4. ประสานงาน จัดทำโครงการต่าง ๆ ร่วมกับงานอื่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. จัดทำแผนหลักและปฏิทินปฏิบัติงานของสถานศึกษา

6. จัดทำงบประมาณประจำปีของสถานศึกษา

7. จัดทำแผนใช้เงินบำรุงการศึกษา เสนอผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ควบคุมการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และดำเนินการเรื่องขอเปลี่ยนแปลงแผนใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาเมื่อจำเป็น

9. รวบรวมแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณเป็นค่าวัสดุฝึกของแผนกวิชา สำนวณความต้องการวัสดุครุภัณฑ์ของแผนกวิชา และงานต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลจัดซื้อตัวเงินงบประมาณหรือเงินบำรุงการศึกษา

10. จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษาหมวดต่าง ๆ และจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินค่าวัสดุฝึกทุกเดือนและสิ้นภาคเรียน

11. วิเคราะห์รายจ่ายของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงการใช้จ่ายเงินให้มีประสิทธิภาพ

12. ประสานงานกับแผนกวิชา และงานต่าง ๆ ในสถานศึกษา เพื่อหาข้อมูลจัดทำงบประมาณประจำปี และแผนใช้จ่ายเงินบำรุงการศึกษา

หัวหน้างานวิจัยและพัฒนา มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบการวิจัยในเรื่องอาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์การศึกษา บุคลากร เทคโนโลยีการบริหาร รวมทั้งกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษา

2. รวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนาอาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์การศึกษา บุคลากร กระบวนการเรียนการสอนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

3. รวบรวมข้อมูลเพื่อวางแผนพัฒนานักเรียน นักศึกษาให้มีคุณธรรม จริยธรรมและกิจนิสัยในการทำงาน

4. วางแผนพัฒนาอาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์การศึกษา บุคลากร กระบวนการเรียนการสอนและนักเรียน นักศึกษา

5. วิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนเพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอน

6. ประเมินผลการจัดอบรมและการจัดกิจกรรมทุกครั้งในสถานศึกษา

7. วิเคราะห์หลักสูตร ประมวลการสอน โครงการสอน ใบงานชุดการเรียน เพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในสถานศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวหน้างานผลิต การค้าและส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. วางแผนงานการผลิตและงานการค้าในรอบปีการศึกษา
2. รับผิดชอบในการจำหน่ายผลิตผลของสถานศึกษาที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการควบคุมผลผลิต
3. ตรวจสอบผลิตผลการฝึกให้ตรงกับต้นทุนการผลิตและผลิตผลที่ได้จากการผลิต
4. รับผิดชอบงานการค้าของสถานศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมต้นทุน กำไร และการส่งมอบทรัพย์สิน ตลอดจนรายได้จากงานการค้า
5. จัดทำทะเบียนวัสดุสำเร็จรูป ทะเบียนการค้า ทะเบียนเจ้าหนี้ ลูกหนี้ งานการค้า
6. ควบคุมผลิตผลทุกประเภทของสถานศึกษา
7. ควบคุมการจ่ายค่าแรงนักเรียน นักศึกษา ราชวัล ค่าคุมงาน
8. ควบคุมดูแลการค้าเนืองการของสหกรณ์ในสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบและกฏหมาย
9. ควบคุมภาคจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ในสหกรณ์
10. ประสานงานกับสหกรณ์ในการจัดการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ รวมทั้งผลิตภัณฑ์และผลิตผลของสถานศึกษา

หัวหน้าคณะวิชา มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังนี้

1. ควบคุมดูแลการเรียนการสอนในคณะให้เป็นไปตามหลักสูตร
2. จัดทำตารางสอนของคณะ
3. ติดตามและแนะนำการทำโครงการสอน คู่มือครู ใบงาน ให้สอดคล้องกับหลักสูตรและแผนการเรียน
4. สนับสนุนให้มีการพัฒนาการสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การสร้างตำรา เอกสาร และใบช่วยสอนต่าง ๆ
5. คุดูแลรักษา จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร เครื่องมือ ให้ใช้งานได้ปกติ
6. รับผิดชอบดูแลทรัพย์สินของสถานศึกษาที่ได้รับมอบหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ประสานงานระหว่างแผนกวิชาต่าง ๆ และให้ความร่วมมือกับงานอื่นในสถานศึกษา
8. เสนอความคิดเห็นความชอบ การปฏิบัติราชการของข้าราชการครู อาจารย์ และลูกจ้าง ในคณะวิชาตามลำดับชั้น
9. ปกครองดูแลข้าราชการครู อาจารย์ ลูกจ้าง นักเรียน นักศึกษา ในคณะวิชาให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

หัวหน้าแผนกวิชา มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. จัดตารางสอนรวมและตารางสอนส่วนบุคคลของแผนกวิชา
2. จัดหา เตรียมบริการ วัสดุฝึก ครุภัณฑ์ อุปกรณ์การศึกษา
3. ควบคุมการใช้วัสดุการศึกษาให้เป็นไปตามใบงาน และประหยัด
4. จัดทำโครงการสอนเพื่อขออนุมัติก่อนเปิดภาคเรียนและติดตามดูแลให้มีการฝึกภาคปฏิบัติเป็นไปตามโครงการสอนที่ได้รับอนุมัติแล้ว
5. ติดตามดูแลการเรียนการสอนในแผนกวิชาให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
6. แก้ปัญหาเกี่ยวกับการสอน ร่วมกับครู อาจารย์ประจำวิชา
7. ดูแลรักษารับผิดชอบทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่ได้รับมอบหมาย
8. ปกครอง ดูแล ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักเรียน นักศึกษา ในแผนกวิชาให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการและเสนอความคิดเห็น ความชอบ ของครู อาจารย์ในแผนก

หัวหน้างานหลักสูตรพิเศษ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบโครงการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น โครงการฝึกอบรมวิชาชีวะเกษตรกรรมระยะสั้น โครงการฝึกอบรมวิชาชีวะเกษตรกรรมเคลื่อนที่ โครงการอาชีวศึกษาเพื่อแก้ปัญหาความยากจนในชนบท และโครงการอาชีวศึกษาพัฒนา เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จัดทำเอกสารทางวิชาการเพื่อเผยแพร่ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน
ในท้องถิ่น

หัวหน้างานหลักสูตรและการสอน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. เก็บรักษาและให้ข้อมูลด้านหลักสูตรทั้งหมด
2. ประสานงานกับแผนกวิชา เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน
3. จัดทำแผนการเรียนการสอนตามหลักสูตรทุกระดับชั้น
4. จัดทำบัญชีวิชาเปิดทุกหลักสูตรระดับชั้น

หัวหน้างานสื่อการเรียนการสอน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวก แก่ครูอาจารย์ ที่ประสงค์จะจัดทำเอกสารประกอบการสอน ตำราเรียน
2. รวบรวมผลงานของแต่ละวิชาให้เป็นรูปเล่ม จัดทำแผ่นปลิว จุลสาร หรือวารสารทางวิชาการ เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนงานด้านวิชาการและเป็นการเผยแพร่ความรู้และเทคโนโลยีใหม่
3. เสนอแนะหนังสือที่มีคุณค่าต่อการสอน เผยแพร่ เอกสาร หรือตำราที่ดีเด่นของผู้สอนแต่ละสาขาวิชาให้เป็นที่รู้จักทั่วไป
4. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์การศึกษา โสตทัศนศึกษาเพื่อใช้ในการเรียนการสอนตามความเหมาะสม
5. บริการสื่อการเรียนการสอนแก่ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

หัวหน้าวัดผลและประเมินผล มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. จัดหาแบบพิมพ์ที่เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จัดทำเอกสาร จัดทำข่าวสารที่เป็นความรู้เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนเพื่อเผยแพร่ให้ครู อาจารย์ ได้ทราบทั่วกัน
3. ศึกษาระเบียบ คำถาม ความเคลื่อนไหว ความก้าวหน้าทางวิชาการเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียนอยู่เสมอ
4. ดูแล ให้ครูอาจารย์ ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลให้ถูกต้อง
5. พิจารณาตัดสินปัญหาการโอนผลการเรียนการวัดผลและประเมินผลการเรียน
6. ส่งเสริมให้ครู-อาจารย์ ที่ผ่านการอบรมหรือศึกษามาทางการวัดผลและประเมินผลการเรียนได้มีบทบาทในการพัฒนาการวัดผลและประเมินผลการเรียน
7. ตรวจสอบการให้ระดับคะแนนของครูอาจารย์ ก่อนที่จะส่งไปยังผู้บริหารสถานศึกษา เพื่ออนุมัติผลการสอบ
8. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อทดสอบและจัดทำข้อสอบมาตรฐาน
หัวหน้างานห้องสมุด มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้
  1. จัดหาหนังสือเข้าห้องสมุดให้สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา
  2. ประสานงานกับงานสื่อการเรียนการสอนเพื่อเก็บรวบรวมหนังสือ เอกสาร คู่มือการเรียนการสอน ใบงาน หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ซึ่งสถานศึกษาผลิตขึ้น
  3. วิเคราะห์เลขหมู่หนังสือ และจัดทำเครื่องช่วยค้น (ดรรชนี วารสาร บรรณานุกรม ฯลฯ) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้
  4. ให้บริการวัสดุสิ่งพิมพ์ด้านความรู้และข้อมูล
  5. ให้บริการทางวิชาการเพื่อการค้นคว้าวิจัย
  6. สอนหรือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุด
  7. พัฒนารับราชการห้องสมุดด้านบุคลากร วัสดุสิ่งพิมพ์หรืออื่น ๆ
  8. กำหนดระเบียบการใช้และการควบคุมดูแลห้องสมุด
  9. เก็บรวบรวมสถิติต่าง ๆ เกี่ยวกับห้องสมุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ครู อาจารย์ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. ทำแผนการสอนหรือโครงการสอน และบันทึกการสอน
2. ทำการสอนและอบรมความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตร และความต้องการของตลาดแรงงาน
3. ให้บริการทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนการสอนให้สนองนโยบายอาชีวศึกษา ครบวงจร ให้คำแนะนำแก่ผู้ปกครอง นักเรียน นักศึกษา
4. รับผิดชอบปกครองดูแลความประพฤติ การรักษาวินัยและสุขภาพ และดูแลการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน นักศึกษา
5. ศึกษาค้นคว้ารวบรวมวิชาการและประสบการณ์ใหม่ ๆ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
6. จัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ใช้และเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนและเครื่องมืออุปกรณ์อื่น ๆ อย่างถูกต้อง
7. รักษาวินัยและประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน นักศึกษา
8. นิเทศหรือช่วยนิเทศในวิชาที่รับผิดชอบงานวิชาการ กลุ่มสถานศึกษา
9. ให้คำแนะนำและแนะแนวต่าง ๆ แก่นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ปกครอง
10. ให้คำแนะนำและแนะแนวต่าง ๆ แก่นักเรียน นักศึกษาและชุมชนในด้านวิชาการ และด้านอื่น ๆ
11. วิจัยและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นการประกอบอาชีพอิสระ เศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา มีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. ให้คำปรึกษา แนะนำการทำและตรวจสอบหลักสูตร ศึกษากาเป็นนักเรียน นักศึกษา
2. ประเมินทัศนิกเรียน นักศึกษาให้ความรับผิดชอบ ในด้านการเรียน ความประพฤติ ระเบียบวินัย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งบริการและสวัสดิการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่นักเรียน นักศึกษาจะเข้าไปขอความช่วยเหลือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้